

„Az, hogy ez az elit kör babérkoszorús filozófusnak tartja a genderideológus Judith Butlert, aki a férfi-női identitás eltörlésének politikai stratégiájával akarja aláásni a társadalmat, talán az új világrend rejtett célkitűzéseiről árulkodik.”
„Európa Kasszandrája” ▶ 5. oldal

„A törvénymódosítás ellen tiltakozva az AVM tagjai elmondták, hogy a csoport nem azért küzd, hogy minél többen éljenek az utcán vagy kunyhóban, hanem hogy a magyarországi lakhatási válságra valódi megoldások szülessenek.”
A hajléktalanság kriminalizációja ellen ▶ 9. oldal

„Gyülekezeteink jövője szempontjából nagyon fontos, hogy presbiterink tanuljanak.”
Tisztség vagy szolgálat? ▶ 13. oldal

Reformációi műhelymunka ▶ 3. oldal
Evangelium színházi bemutatók ▶ 7. oldal
A gyökerektől a gyümölcsökig ▶ 8. oldal
„Ha kenyeret adsz az éhezőknek...” ▶ 9. oldal
Interjú egy roma szakkollégistával ▶ 12. oldal
Régi keret, eleven tartalom ▶ 14. oldal

Luther-mérföld „futólépésben” ▶ Az Északi Egyházkerület sportnapjáról tudósításunk a 4. oldalon

Régi szolgálatban újult erővel Ökumenikus területi női találkozó Hernádnémetiben

▶ A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Női Bizottsága évről évre az *Október a reformáció hónapja* programsorozat keretében szervezi meg őszi regionális konferenciáját. Idén a Miskolctól alig húsz kilométerre fekvő Hernádnémeti református közössége adott otthont a rendezvénynek. Mintegy háromszáz asszony gyűlt össze október 5-én az ökumenikus területi női találkozóra, hogy közösen gondolkodjon a nap témájáról: *Keresztény nő a családban*.

Hernádnémeti község közel négyezer főt számláló lakosságának alig harminc százaléka tartozik protestáns felekezethez. A gyülekezet szolgálatának hitelességét bizonyítja mégis, hogy a falu egyetlen iskolája – az idei tanévtől kezdve – a református egyház irányítása alatt működik. A regionális női konferencia résztvevőit is ennek az oktatási intézménynek az

ebédlőjében látták vendégül ebédre az itt tanító nevelők és diákjaik.

Földesiné Kántor Mária, a házigazda református gyülekezet lelkipásztora harmincegy éve szolgál Hernádnémetiben. Szolgálatának érdekessége, hogy az előző tisztújításig az egyházközség presbitériumában egyetlen női tagot sem lehetett találni. A kérdésre, hogy miként történ-

hetett ez, a lelkesítő csak mosolyog. E vidéki közösségben bizony sokáig tartotta magát a felfogás, hogy a férfiak a presbitériumban, míg az asszonyok a nőszövetségben szolgálnak. Így még érdekesebb, hogy immáron három évtizede Mária tölti be az egyházközség lelkipásztori tisztét. Tavaly aztán végleg „megtört a jég”, megválasztották a gyülekezet első női presbiterit is.

A vendéglátó közösség „férfiassága” különös pikantériát adott ennek az október eleji női találkozóknak. A pad-sorokban nem kis számban voltak jelen a helyi presbiteriek, akik aztán imponáló készséggel szolgálták fel a frissítőket a kávészünetben...

▶ Folytatás az 5. oldalon

»AZ ÚR OTT VAN SZENT TEMPLÓMÁBAN, CSENDESEDJÉK EL ELŐTTE AZ EGÉSZ VILÁG!«

Húszéves az Emmaus

▶ Október első hétvégéjén ünnepelte a hét éve, 2006. advent első vasárnapjától önállósodott Nyíregyházi Emmaus Evangelikus Egyházközség a szeretetotthon huszadik születésnapját és a templom felszentelésének nyolcadik évfordulóját. A felcímben idézett vers (Hab 2,20) alapján ígét hirdető D. Szabik Imre nyugalmazott püspök volt az, aki 1993. szeptember 23-án átadta rendeltetésének az új – akkor még hatvanfős, azóta százszemélyesre bővült – szeretetotthont, 2005. szeptember 17-én pedig ő szentelte fel a kétszáz ülőhelyes templomot is. A gyülekezeti hírlevél címlapján ez a felszólítás olvasható: „Áldjad, Ielklem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” (Zsolt 103,2)

Évszázados múltja van a várost két-százhatvan éve újra benépesítő tír-pák evangélikusok szeretetszolgálatának. A nagytemplom közelében, az Eöt-vös utcai épületben csak húsz idős asszonyt tudtak elhelyezni, így a megnövekedett igény arra indította

az egyházközség vezetőségét, hogy új lehetőséget keressenek.

Bozorády Zoltán körzeti parókus szervezésében indult az építkezés 1988-ban. A telek a város ajándéka volt, de sok intézmény, magánszemély, német és finn gyülekezetek

adományai is segítették az új, hatvanfős főépület létrejöttét.

Átadása óta folyamatosan bővült a ház. 2005-re új konyha, étterem épült és az önmagukat már ellátni nem tudó idősök számára negyvenfős ápolóház létesült az 1,1 hektáros telken, ahol még egy kis tavacska is van, gyalogos híddal...

Az idősök bentlakásos otthonában gondozási, ápolási és demensrészleg működik. Az étkeztetést a bentlakásos gondozottakon túl mindazok igénybe vehetik, akik meleg ebédet igényelnek, ezenkívül házi segítségnyújtást is kínál az intézmény a rászorulóknak – mondta el lapunknak Bozorády Kriszta, az intézmény vezetője.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Ajándék ez a nap

„Kegyelemből van üdvösségetek a hit által”
(Ef 2,8)

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

A tizenhatodik alkalommal megrendezendő országos evangélikus témája a kegyelem. Szükséges, hogy újra és újra halljuk az örömhírt Isten legnagyobb ajándékáról.

Egy ilyen csendesnap alkalom arra is, hogy felkészült igehirdetők, előadók szolgálata által jobban megértjük és megtanuljuk, mit jelent kegyelemből élni a hétköznapokban, mit jelent Isten jósága, kegyelme a házasság, családtervezés, a magzathoz való viszony, a megtérés, a bűneinkkel való harc, a lelkiigondozás összefüggésében. Ez utóbbi témák szeptember 12-én az idei országos evangélikus szekcióbeszélgetésén kerülnek elő.

Sokszor átéltem már, hogy Isten megáldja ezeket a Deák téri templomunkba szervezett találkozókat jelenlétével, teremtő és megújító igéjével. Isten szava „élő és ható”. Egyéni és közösségi életünknek nagy szüksége van rá. Elkerülhetetlen, hogy más egyházakhoz hasonlóan evangélikus közösségünk is keresse a megújulás útját, a „kítörési pontokat” – ahogyan erről püspöki cikket is olvashattunk hetilapunkban.

Az Örökkévaló és a törekeny, esendő ember kapcsolatában igazán egy fontos kérdés van: találkozik-e életünk, szívünk a teremtő, isteni szóval? Az egyház születésénél fontos esemény volt az, amikor sok tévelygés, „kétfelé való sántikálás” után Mestere és Megváltója segítségével Péter megtért, újjázületett, és isteni erővel, hatalommal, megbízással hirdette az ígét (evangelizált) Jeruzsálemben. Átment azon a metamorfózison, amelyet Jézus Nikodémusnak is felajánlott (Jn 3,1–21). Isten eszköze lett a misszióban. Azt mondta másoknak, amit előbb ő is elfogadott és megélt.

Hallgatóink szívét eltalálta a hirdetés, a Szentlélek által felforrósított üzenet. Meg is kérdezték a prédikátort: „Mit cselekedjünk?” Péter ezt válaszolta: „Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,38)

Igen, ez az isteni terv, akarat, szándék, stratégia, kitérés. Mondjunk rá mi is teljes szívvel igent és áment! Ezen lesz áldás és élet.

Indiában egy évente tartott vallási jellegű rendezvényen az egyik istenség kedvéért ezrek szúrják át szájukat, nyelvüket, bőrüket tűkkel, kisebb lándzsákkal. Mindezt transz-állapotban élik át, táncolva, kiabálva vagy révületben, üveges tekintettel. A nagy hőségben, teherrel hátukon megmáznak egy kétszázhetven fokú lépcsősort is. A milliós tömegben egymást lökdösi,

többen elájulnak, a zenészek dobokkal és más hangszerekkel igyekeznek fokozni az ekstázist. Ahogy néztem mindezt az *On the Spot* című dokumentumműsorban, a következő gondolatok fogalmazódtak meg bennem: sajnálat a spirituálisan érzékeny, de az önmegváltás béklyójában szenvedő emberek iránt; a misszió fontossága, jelentősége; hála Krisztusért, a megváltásért, a kegyelemért.

A keresztyénséget is megkísérti, ha nem is ilyen durva módon, az emberből kiinduló, életünket saját képességeinkkel, akaraterőnkkel rendezni akaró vallásosság. Összekeverve a megváltástörténet súlypontjait könnyen helyeződik az emberi tényezőre, lehetőségekre a hangsúly. Ha sokat imádkozol, ha megvallod a bűneidet, ha odaadod a szívedet, ha adakozol, ha megsanyargatod tested... Akkor majd Isten könyörül rajtad, meggyógyít, meggyógyít, üdvözít. Ez nem evangélium, hanem erőlködő törvényvallás.

Az a drámai ebben, hogy mindezeket valóban komolyan kell venni, hitéletünknek részei is – de nem ez a titka, nyitja, lényege a keresztyénségnek.

Isten jósága, kegyelme, szeretete nélkül semmik vagyunk, esélyünk sincs életünk rendezésére, a büntől, haláltól, ördög hatalmától való szabadulásra. Az evangéliumi, evangélikus hit lényege, hogy minden, amink van, ajándék. Kaptuk a teremtettséget, szereteteinket, a közösséget, bűneink bocsánatát, a megkötözöttségünkkel való szabadulást, az örök, teljes, boldog életet, üdvösséget. Mindezt azért, mert Isten jó, nagyon jó, mert öröme telt abban, ha az emberrel jót tehet.

Ez mindennapjainkban óriási erőforrás lehet. Bármilyen történet is a világgal, egyházzal, az emberiséggel, szeretteimmel és velem, tudom, tudhatom, hogy nem eshetek ki Isten szeretetéből (Róm 8,38–39). Erre a legnagyobb bizonyíték a golgotai kereszt. Isten Fia saját döntése alapján vállalta bűneink büntetését.

Fontos, hogy egyházunk missziós programjaira ne csak táplálkozni, fogyasztani menjünk. Természetesen az is elengedhetetlen, de aki megkóstolta az élő vizet, az nem tarthatja meg magának. A „bepájzolt” manna, mennyei kenyér megromlik. A samáriai asszony, miután megkapta Jézustól az örök élet vizét, azonnal vitte kortársait a Forráshoz.

Tegyük ezt mi is, és ne csak évente a Deák téri templomban, hanem napról napra, ahogyan az Úr Lelke vezet. Legyen életünk minden napja ajándék!

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Oratio œcumenica

[Lektor:] Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked egyházadért. Add, hogy az élet sűrűjében járva ne veszítse el azt az ízt, amelyet neki adtál. Ne engedd, hogy az erőtlen múltba révedés vagy a megfelelési kényszer vezesse tetteit, szavait, életét. Kegyelmesen tértsd vissza újra és újra arra az útra, amelyre te elhívtad és összegyűjtötted. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Kérünk ezért az országot, amelyben élünk. Ne engedd, hogy egymásnak feszülő indulataink tönkretegyék azokat a lehetőségeket, amelyeket nekünk is megadtál. Kérünk, segíts, hogy közös sorsunk legfontosabb kérdéseiben tudjunk őszintén, nyitottan párbeszédet folytatni egymással. Adj bölcsességet és jóakaratot azoknak, akik tehetnek azért, hogy közéletünkben visszaszoruljon a gyűlölködés, a terméketlen vitaközség. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Kérünk sok sebből vérző földünkért. Te szabj határt az emberi felelőtlenségnek, közönynek és rombolásnak, amellyel tönkretesszük teremtett világodat. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Kérünk téged minden szenvedőért. Azokért, akik tehetetlenül vergődnek életük terhe alatt, akiket elhagytak, megcsaltak, akiket kínoznak. Te látod, hogy mennyi szenvedést tudunk okozni egymásnak. Add, hogy tudjuk szeretni a mellettünk élő embereket, akik teremtetségük és megváltottságuk okán testvéreink, még akkor is, ha olykor nehéz elviselni őket. Kérünk, te légy a betegek, a megkeseredettek, a reményvesztettek lelkének orvosa. Szólítsd meg őket is életet adó szavaddal. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Kérünk téged minden szenvedőért. Azokért, akik tehetetlenül vergődnek életük terhe alatt, akiket elhagytak, megcsaltak, akiket kínoznak. Te látod, hogy mennyi szenvedést tudunk okozni egymásnak. Add, hogy tudjuk szeretni a mellettünk élő embereket, akik teremtetségük és megváltottságuk okán testvéreink, még akkor is, ha olykor nehéz elviselni őket. Kérünk, te légy a betegek, a megkeseredettek, a reményvesztettek lelkének orvosa. Szólítsd meg őket is életet adó szavaddal. Jézus Krisztusért kérünk...

SEMPER REFORMANDA

„Végül ismét fejedelmi Kegyelmségedhez fordulok, és arra kérem kegyelmes Uramat, hogy merészségemet tekintse mentségemnek. Mert tudom, hogy fejedelmi Kegyelmséged naponta bőven kap jó tanácsot és intést, de alattvalói kötelességem és hűségem mellett aggódó lelkiismeretem és fejedelmi Kegyelmségeddel kapcsolatos gondolataim sem hagytak nyugodni. Ennek oka, hogy azt reméljük: a közeljövőben – mivel Isten kegyesen és jól kormányoz – Szászország vezetése fejedelmi Kegyelmséged kezébe kerül. Ha a kormányzás jól sikerül, az felséges cselekedet lesz, de veszélyes és nyomorúsággal teli, ha rosszul. Mindenben a lehető legjobbat reméljük és kérjük, de azért félünk és aggódunk a nehézségek miatt is.”

▶ *Luther Márton: Magnificat (Takács János és Perczel Sándor fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 20. VASÁRNAP – MT 12,33–37

Krisztus keresztje a jó fa

Udvarunkban rengeteg fa áll. Van közöttük egy diófa. Néhány éve felmerült, hogy esetleg ki kellene vágni, hiszen a törzse nem egészséges. Végül úgy döntöttünk, hogy maradjon. Csodálatos árnyéka van, és idén többkilónyi diót szedtem össze alóla. Másik kedves fám a házunk közelében levő almafa. Amikor tavasszal a rügyeket bontja, soha nem tudom, hogy milyen termést hoz, hoz-e egyáltalán.

Ahhoz, hogy megítéljem, hogy egy gyümölcsfa a jézusi példázat szerint jó fa-e, időre van szükségem. Szükséges, hogy a tavaszról ősz legyen, hogy beérjen a termés, hogy leszedhessem, beleharaphassak, feltörhessem, megkóstoljam. Milyen egyszerűnek látszik ez az ítélet, és mégis tudom, hogy ha így járok el, egy csomó körülményt számításon kívül hagyok. Hiszen nem számolok a korai fagygal, amely a virágot teszi tökre; nem számolok a talaj minőségével, a napsütéses órák számával, a kellő mennyiségű esővel.

Ha csak a termést nézem, igazságtalanul járok el, amikor a fáimat a „jó fa”, illetve a „rossz fa” minősítéssel illetem. Van jogom és megfelelő ítélőképességem, hogy ezt a döntést felvállaljam?

Az evangéliumok állandó kérdése: kicsoda Jézus? Honnan származik, milyen erővel, hatalommal gyógyít és tanít? Nekünk ezek már nem kérdések, az akkori embereknek viszont mindez egzisztenciális kérdéssé vált. Amikor a farizeusok látják, hogy Jézus meggyógyítja a vak és béna embert, azt mondják róla, hogy Belzebub szövetségese, tehát a gonosz hatalma alatt áll. Jézus válaszában a

jó fa és rossz fa példáját tárja eléjük. Célja, hogy a farizeusok ne elvakultan, a hatalmukat féltve mondjanak ítéletet róla, hanem nézzék meg, hogy mi történik Jézus szava és működése nyomán. Ítéljék meg maguk, hogy Jézus cselekedetei jók vagy rosszak.

Jó ember, rossz ember? Olyan könnyen mondunk ítéletet emberek tetteiről, beszédéről, életéről, és magáról az emberről is. Jézus jó fa és rossz fa példázatát könnyen alkalmazzuk mércéként, amikor mások feletti pálcátörésről, mások megítéléséről van szó. Jézus mondatainak igazságtartalmát nehezen fordítjuk magunk ellen. Elsősorban pedig a magunkkal való szembesülésre kellene, hogy késztesse Jézus szavai. Jó fa vagyok vagy rossz fa?

A cselekedeteim, a kimondott szavaim alapján, az Isten előtt megállva, észre kell vennem, hogy rossz fa vagyok. „Viperák fajzata! Hogyan szólhatnátok jót gonosz léteketre?” Vajon jó úton járok-e, ha a kérdést csak úgy értelmezem, hogy az akkori farizeusoknak szólt, és nem szól nekem is? Pedig annyira szeretném magam jónak látni, tudni, ismerni. Annyira szeretném, ha sokan azt látnák, hogy jó ember, jó lelkész vagyok. Pedig az első kérdésem jó lenne, ha ez lenne: Te, Uram, milyennek látsz engem?

Amikor Keresztelő János börtönben van, elbizonytalanodik. Követeket küld Jézushoz, és azt kérdezi: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várunk?” Jézus Ézsaiás szavaival válaszol: „Vakok látnak, bénák járnak, leprások tisztulnak meg, süketek hallanak, halottak támadnak fel, a szegé-

nyeknek az evangélium hirdettetik, és boldog, aki nem botránkozik meg énbennem.”

Keresztelő Jánosnak egyetlen dolga van: hogy ezekből a jelekből meglássa, Isten, a Mindenható jár itt közöttük Jézus személyében.

A jó fa, rossz fa dilemmában beküszik gondolataim közé az édenkert fája, a jó és rossz tudásának a fája. Látom Évát, ahogy a kígyó mesterkedéseinek hatására a gyümölcsért nyúl, hogy szakítson a fáról, és nem tudja, hogy attól kezdve az életében – és az enyémben is – szétválaszthatatlannul jelen van a jó mellett a rossz.

Azóta olykor egyáltalán nem tudjuk, vagy csak homályosan sejtjük, hogy mi jó, és mi rossz. Már nem az abszolút jó választása számunkra a kérdés, hanem egy adott szituációban a lehető legjobb döntés meghozatala, a lehető legjobb tett megcselekvése. Sőt akad, hogy már nincs más lehetőségünk, mint a kevésbé rossz döntés választása. Egy eleve elrontott helyzetben, Istentől elfordult világunkban, létünkben ugyan melyikünk lenne képes a jóra, a jó gyümölcs megtermésére? A jó és rossz tudásnak a fájáról képesek voltunk szakítani, de tökéletesen jó gyümölcsöt teremni többé nem vagyunk képesek.

A gazdag ifjú, amikor odamegy Jézushoz, így szólítja meg: „Jó Mester...” A gazdag ifjú látásában volt valami többlet a farizeusokéhoz képest. Jónak látja Jézust. Jézus mégis ezt kérdezi tőle: „Miért mondasz engem jónak?” Te is tudod, hogy senki nem jó, csak az Isten. Mivel tudod, hogy csak az Isten jó, azért nevezted engem jónak, mert felismerted bennem az

A VASÁRNAP IGÉJE

Istent, vagy csak udvarias, jó modorú férfi vagy?

Vagyis Jézus nem utasítja vissza a megszólítást, de azt kérdezi: tudod-e, mit beszélsz? Mert ha ezzel, hogy jó Mester, azt mondta a gazdag ifjú: Uram, felismertem benned a Mindenhatót, te az egy igaz élő Isten képviselője vagy, ő maga hajolt benned közel hozzánk, így tisztellek téged, és ezért jöttem tőled megkérdezni, hogy mit tegyek, hogy örök életem legyen – akkor nyert ügye van. De ha csak udvarias volt, akkor nem lesz az övé az ajándék.

Jézus a válaszában megveti annak az alapját, ahogyan mi a jóról gondolkozhatunk. Nem azt mondja, hogy ez vagy az a tett jó, vagy ez vagy az a dolog jó – tehát nem arra a kérdésre válaszol, hogy mi a jó, hanem azt mondja meg, hogy *ki* a jó. Jó az Isten. A mindenható Atya. Az ember mindenkor feladata az, hogy felismerje ezt és azt, hogy Jézusban a mindenható Atya jött el, az Isten országa van közöttünk.

Szemem egyszer csak az édenkert fájáról a Golgota fájára irányul. Csak a középső vonzza a tekintetemet. Látom az Isten Fiát, Jézust szenvedni a keresztfán. A halott fa, a kereszt mégis az életről tanúskodik, mert Jézus értem hal meg a keresztben, hogy nekem életem legyen. Jézus keresztje az egyetlen jó fa, mert gyümölcse maga az élet, az én életem. Már tudom, hogy annak ellenére, hogy nem vagyok képes magamtól a jóra, ha a keresztre feszített Jézus van életem középpontjában, akkor talán én is jó fa lehetek.

Uram, köszönöm kereszteted.

■ HEINEMANN ILDIKÓ

Éledező kavicsok az élő kövek mellett

► **Közösségeink életét bemutató, szeptember eleje óta tartó sorozatunkban ezen a héten egyik – nemrég egyházi fenntartásúvá vált – iskolánk mindennapjait: örömeit, nehézségeit ismerhetjük meg.**

Nagy múltú, patinás sárga épület köszönti a pestszentlőrinci Kossuth téri parkon átgyalogló látogatót. A helyi gyülekezet *Élő kövek* nevű temploma mellett álló épületben immár két éve működik az 1944-től kétezer gyermeket és felnőttet megmentő evangélikus lelkészről, *Szthelo Gáborról* elnevezett evangélikus gimnázium.

A középiskola csak egy része intézményünknek, hiszen a XVIII. kerületben található az új építésű, *Fecskefészek* nevet viselő óvodánk és az általános iskolánk is. Az egészen apró gyermekek óvodapedagógusaink mellett iskolalelkészeink, *Deák László* és *Győri Dávid* segítségével is találkoznak a zenével, és néhány alkalommal – többek között az óvoda augusztus végi, ünnepélyes megnyitóján – meghallgathatták *Kákay Istvánnak* és *zenekarának* gyermekkoncertjét is.

Általános iskolánkban *Velkey Zsuzsanna* ismerteti meg a muzsika titkait a diákokkal. Az ének-zene órákon kívül énekkart is vezet a felsősök részvételével, valamint zenedélutánokat tart az érdeklődő gyermekek számára. Aki pedig gyönyörű magyar népdalokat vagy a néptánc lépéseit szeretné elsajátítani, azt *Prekler Kata* veszi szárnyai alá.

Gimnáziumunkban jelenleg minden osztályban egy énekórát tartunk hetente, és ebben nemcsak a világi középiskolától, de sok egyházi-tól is különbözünk. Ez később sem lesz másként, hiszen az újonnan felvett tanulók – az új kerettanterv alapján – a 11. és a 12. évfolyamon a művészetek órakeretén belül, heti egy órában foglalkoznak majd zenével. Ezáltal a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó 9–10. évfolyamra kidolgozott tankönyvét az utolsó két évben is tudjuk majd használni, így a diákok részletesebben megismerhetik a zeneirodalom egyedülálló kincseit. Az *Evangélikus énekeskönyvben* található koráirodalom szerves részét képezi az óráknak, az *Új ének*, valamint a *Zarándokének* című kiadványokat pedig az ifjúsági énekek megismerésére használjuk.

Igazgatónk, *dr. Kalina Katalin* elképzelése szerint – a már eddig is létező művészeti tagozatunk keretében – a 2012/2013-as tanévben elindult az ének-zene emelt szintű oktatása, így az oda jelentkező fiatalok legalább heti öt órában foglalkoznak zenével. A célunk az, hogy ezeket a diákokat közép- vagy akár emelt szintű érettségire készítsük fel a középiskolai tanulmányaik végére.

Jó hangú és jó képességű tanulónk hetente négy alkalommal vehetnek részt énekkari foglalkozáson; kórusunkkal a hétfői áhítatokon és az ünnepi istentiszteleteken szolgálunk. Emellett a tanárok, a diákok és a szülők számára tanévenként három koncertet is szervezünk iskolánk zenéi életének bemutatására: a zene világnapja, majd az advent alkalmából,

tavasszal pedig – az iskola művészeti napja keretében – a zene mellett kiállítás készül a tanulók munkáiból, és a tanévben tanult táncokat is bemutatják az osztályok.

Iskoláinkat a 2011/2012-es tanév előtt vette át a Magyarországi Evangélikus Egyház. A felsőbb évfolyamok diákjai még a Hunyadi Mátyás Gimnáziumba jelentkeztek, ezért sok osztályban vannak olyan tanulók, akik ellenállnak a zene és az egyházi zene megismerésének. Előfordul, hogy a fiatalok annyira fáradtak, fásultak az órákon, hogy gyakran „inkább valami pörgőset” szeretnének tanulni. Ekkor bizony nehéz helyzetben vagyunk kollégáinkkal, *Deák Gabriellával* együtt.

Vannak azonban olyan felsőbb osztályok is, amelyek szívesen szolgálnak az áhítatokon, istentiszteleteken – persze némi jutalom ellenében. Ha ez az ára annak, hogy találkozzanak az Isten kegyelmességével, szeretetével az elénekelt énekeken keresztül, akkor is megéri.

Megindító, hogy néha maguk a gyerekek vágnak egy másfajta értelemben vett szolgálatra. Ebben az évben ünnepeltük *Weöres Sándor* születésének századik évfordulóját. Ebből az alkalomból az *Ugrótánc* című versét *Karai József* dallamával énekelve végigjárták az iskola folyosóit az óráközi szünetben. Ők így állítottak méltó emléket az evangélikus költőnek.

Természetesen egyházunk ének-zene oktatásának legfontosabb eleme is helyet kap az iskolában. A korál tanítása nemcsak abból áll, hogy a – néha igen nehéz – dallamokat meg-

tanuljuk, hanem beszélünk kell a szövegről is. Ugyanúgy, mint az irodalomórán a versről, hiszen a diákoknak nem egyszerű megérteni a régi sorokat, szavakat, a mondatokat pedig le kell fordítani az ő nyelvükre. Fontos, hogy ne csak elénekeljék az éneket, hanem valóban megértsék az üzenetét. S ha éppen valamelyik ünnephez kapcsolódik, akkor a hozzá tartozó evangéliumi történetek is elhangzanak.

Ahogyan az ősi liturgikus dallamok, maga a korál is nagy hatással volt a zeneszerzőkre. Legyen az kórusra vagy orgonára komponált feldolgozás, esetleg egy szimfóniatétel, az is megszólal az órán. Az, hogy a zeneszerzők – és ezért valószínűleg az istentiszteletbe végre aktívan bekapcsolódó emberek is – kedvelték a folyamatosan születő dallamokat, elég ok arra, hogy ápoljuk a hagyományainkat, és emlékeztünkben tartsuk ezeket a gyöngyszemeket. A komponisták öröksége pedig lehetőséget nyújt arra, hogy megismerjük a korok műfajait, hangszereit, kompozíciós technikáit.

Hisszük, hogy egy Bach-zeneművel, esetleg egy Mendelssohn-szimfónia részletével vagy akár a legegyszerűbb koráldallammal a fiataloknak nemcsak a zenei ízlését műveljük, hanem a lelkét is ápoljuk. Így igyekszünk az éledező kavicsokból élő köveket formálni.

■ CSERNYIK BALÁZS

► Folytatás az 1. oldalról

Természetesen minden ellátottnak biztosítják a lelkigondozást is az országos egyház fenntartásában működő szeretetotthonban. Az intézmény lelkiségét meghatározza a keresztyén hit, melynek alapja a Jézus Krisztussal való személyes életközösség. Így az otthonban minden reggel van áhítat, melyen minden gondozott részt vesz a munkatársakkal együtt.

A szombati ünnep nyitányaként Bozorády Zoltán nyugalmazott esperes egy felnőtt férfit kereszttel meg, azután Prókai Árpád nyitóáhítatát hallgathatta a templomot teljesen megtöltő ünneplő gyülekezet. A boldvai református lelképásztor a bűnbánat és a kegyelem kapcsolatáról szólott 1Jn 1,8,9 és Zsolt 130,3,4 alapján: Isten nem elnézi, hanem megbocsátja a vétket. Az ebédet a napsütötte, zöld füves

BOZORÁDY ANDRÁS FELVÉTELE

Húszéves az Emmaus

udvaron fogyaszthatta el a vendégsereg, majd Kákay István énekkel köszöntötte az egybegyűlteket. A jubileumokra tekintettel előadta Weöres Sándor *Ünnep* című megzenésített költeményét is.

Nagy érdeklődés kísérte a legregebbi lakó beszámolóját az otthon életéről: milyen volt az elmúlt húsz év? Hegymegi Ilona azt is elmondta, hetente milyen órákra „járhatnak” az érdeklődők: van itt hittan-, torna-, ének-, irodalomóra, és kézműves-foglalkozások is.

A gyülekezet *Emmausi Tanítványok* nevű zenekara evangéliumi énekekkel dicsőítette az Urat, s megénekelte a hallgatóságot is. Buda Annamária, egyházunk diakóniai osztályának vezetője előadásában

arról szólt, hogy a gondozottak és az önkéntesek egymás megajándékozási ebben a szolgálatban.

Záróáhítatában a gyülekezet, illetve az otthon lelkésze, Bozorády András arról tett bizonyosságot, hogy milyen kiapadhatatlan áldások forrása rejlik az idősek életében, amiért hála adhatunk a mennyei Atyának.

A vasárnapi úrvacsorás ünnepi hálaadó istentiszteleten D. Szebik Imre kiemelte: miként a hit és a cselekedetek, úgy tartozik össze a templom és a szeretetotthon. Minden rászorulóban Jézus jön hozzánk; ez az igazi istentisztelet. A nyugalmazott püspök figyelmeztetett: Isten szavát csak a csendben lehet meghallani.

A jubileumi ünnepség – az aradi vértanúkra is emlékezve – a *Himnusz* emléklésével zárult.

(További információk: garaiyh.hu.)

■ G. A.

► Az alábbi villáminterjú az Emmaus Evangelikus Szeretotthonban leghosszabb ideje lakó hittestvérünkkel készült a huszadik születésnapjára. Hegymegi Ilona ugyanis huszonhat éve él a közel százéves múltra visszatekintő szeretetotthonban. Am e rövid beszélgetés régebről indul, az interjú készítőjével való első, közel fél évszázaddal ezelőtti találkozás felidézésével, amely az ő szülei házában, Alsópázsiton zajlott...

E sorok írója, aki akkor még iskolás volt, jól emlékszik: egy vasárnap délután meglátogatta családját az evangélikus tanító néni. Egy nagy, fekete, hordozható magnetofont hozott. De mielőtt megszólalt volna a szalagra rögzített ige hirdetés, gyorsan összehívták a közeli rokonokat, ismerősöket és szomszédokat a nagyszobába;

akkor ez még újdonságnak számított a tírpiakok körében. Az egybegyűlteket nagy figyelemmel hallgatták a hához jövő evangélikus evangélizációt, az olyan prédikációkat, amelyek templomokban akkor talán nem is hangozhattak el. Többek között Gáncs Aladár léleképítő gondolataira Jézus megváltó munkájáról máig hálással emlékezik a kérdező.

– Ez a missziós szolgálat továbbra is megadatott Ilus néni számára?

– Amikor ötvenöt évesen betöltöttem a nyugdíjkorhatárt – a város széli Kistelekesizelőben voltam tanító –, az igazgató nem akart elengedni nyugdíjba, de én azzal indokoltam a távozásomat, hogy nekem az idősök közötti szolgálatra van elhívásom. S folytattam a bokortanyákbán és a lakókörnyezetemben az evangélikusok látogatását, a lelki beszélgetéseket, mert az időseknek leginkább arra van szükségük, hogy valaki meghallgassa őket.

Ilus néni

BACSOKA ELEONÓRA FELVÉTELE

– De hogyan került Ilus néni az otthonba huszonhat évvel ezelőtt?

– Amikor meghaltak a szüleim, egyedül maradtam a város széli házukban, hatvanhat éves voltam már, és igei vezetést kaptam, hogy költöz-

zem be a Nagytemplom melletti, Eötvös utcai kis szeretetotthonba. Lakótársaim között és a templomi gyülekezetben is folytathattam szolgálatomat. S amikor húsz éve elkészült az új otthon, nagy örömmel vettük birtokba a kényelmes, korszerű szobákat, ahova elhozhattuk a saját bútoreinket is.

A látogatás szolgálatát máig folytatom, és mindaddig, amíg a buszra fel tudok szállni. De hozzám is sokan jönnek ki a városból, csak hogy imaközösségben legyenek, és személyes lelki kérdésekről beszélgesünk. A külmiszió is régtől szívügyem, és a szeretetszolgálat máig betölti az életemet.

– A kilencvenkettedik életévét már betöltötte. Ilus néni a legidősebb itt, az otthonban?

– Ó, nem, van kilencvenkilenc éves lakónk is, én „csak” a leghosszabb ideje otthonlakó vagyok a huszonhat évemmel, s előrement

„honfoglaló” társaimmal az örökkévalóságban találkozhatom.

– Újabb lakótársak között sem tétlenkedik. Hogyan telnek mostanában a hétköznapok?

– Nagyon sok levelet kapok és írok, így is megkeresnek kérdéseikkel régi ismerős lelki testvérek. Néha a reggeli áhítatot is én tarthatom, és ebben a százfős, sokszínű és sokféle terhet hordozó testvéri közösségben mindig van miért, kiért imádkozni, vagy a súlyos betegeknek akár csak meg lehet fogni a kezét, hogy érezzék, nincsenek egyedül utolsó órájukban sem.

Ilus néni csak a tanítói pályáról sikerült nyugdíjba mennie, de az örömhír továbbadását kortalanul és korlátlanul folytathatja. Ebben a szeretetszolgálatában áldja és erősítse meg az Úristen az Emmaus „legrégibb” lakóját!

■ GARAI ANDRÁS

Reformációi műhelymunka

Az Úristen különös ajándékának tekintem, hogy éppen a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának előkészítése idején kaphatok szerepet a világ több mint hetvenmillió evangélikusát összefogó Lutheránus Világszövetség (LVSZ) vezetésében. Ezekben az években a máskor talán rutinszerű ülések is az évforduló jegyében zajlanak.

Október első napjaiban Helsinkiben találkozott huszonnégy európai tag egyház mintegy negyven küldött. Meglepőnek tűnhet, hogy az evangélikus többségű országban nem „hazai pályán” találkoztunk, hanem egy ortodox kulturális alapítvány Sofia nevű konferencia-központjában. Am jó tudni, hogy Finnországban – történelmi okokból – az ortodox egyház is hivatalosnak számít. Ambrosius metropolita pedig, aki ezt az egész központot megálmodta, kiváló kapcsolatot ápol az evangélikusokkal.

Sok résztvevő persze nem tudta mire vélni, hogy mi ketten egymással magyarul társalgunk. A titok nyitja, hogy ő a hetvenes években ösztöndíjasként a budapesti Evangélikus Teológiai Akadémián tanult. Igaz, hogy azóta áttért az ortodox hitre, de köszöntőbeszédében eljátszott a gondolattal: mi lett volna Finnországban, ha annak idején ott a görögkeleti vallás terjed el? Válasza önkritikus volt: az ország sokkal lassabban fejlődött volna, és a finnek többsége sokáig írástudatlan maradt volna. Beszéde végén külön kitért arra, hogy közel negyven éve ismerjük egymást, majd mint az ülés levezető elnökehez hozzám lépett, és az orto-

dox püspökök keresztjét tette a nyakamba. Köszönettel nyugtáztam a gesztust, ugyanakkor tudom, hogy a kelet-közép-európai ortodoxiára még nem éppen ez az ökumenikus nyitottság jellemző.

Alighanem meglepetést okozok azzal a közléssel is, hogy konferenciánk első előadását a finn katolikus püspöke, Teemu Sippo tartotta. Ő is olyan témáról szólt, amelyet a mi régióknak római püspökeiktől kevésbé hallhatunk, hogy tudniillik a katolikusok hogyan készülnek a reformáció ötszáz éves jubileumára. Nos, szívet melengető módon: konferenciákkal, ökumenikus istentiszteletek tervével és azzal a reménnyel, hogy immár visszafordíthatatlan az a folyamat, amely az egyházak látható egységéhez vezet.

Immár több nyelven is megjelent az a füzet, amely a Vatikán és a Lutheránus Világszövetség közötti dialógus újabb eredményeit összegzi. Beszédes a címe: *Konfliktusból közösségre*. Növeli a dokumentum jelentőségét az a tény, hogy a bizottság római katolikus társelnöke, a német Gerhard Ludwig Müller püspök időközben magas vatikáni beosztást kapott, és a Hittani Kongregáció prefektusaként rangban és befolyásban a pápa utáni harmadik embernek tekinthető. (Az evangélikus társelnök Eero Huovinen nyugdíjas helsinki püspök volt.)

E helyen a kiadvány konklúziójának számító öt ökumenikus imperatívust ismertetem. Első: a dialógus útjára ne a szakadást, hanem az egységtörekvést felől lépünk rá; második: legyünk képesek arra, hogy formáljon, alakítson

bennünket a másik egyház gyakorlata; harmadik: célunk a látható egység megvalósulása legyen; negyedik: engedjük, hogy Jézus Krisztus evangéliumának ereje járjon át minket; ötödik: legyünk együtt jelen a szeretetszolgálatban.

A magam részéről hozzátennék egy hatodik imperatívust is: ahogy egykor Luther, úgy mi is szenvedélyesen kell, hogy kérdezzük: „Hogyan találom kegyelmes Istent?” Ha beérjük ennél kevesebbel, akkor csak az egyház-diplomácia szintjén maradunk. Ha viszont bennünket is feszít ez a kérdés, akkor eszközei és részesei lehetünk az egyház igazi, lelki megújulásának.

Ám ne higgye az olvasó, hogy együttlétünk csupán az ortodox és a katolikus egyházzal folytatott párbeszéd jegyében telt. Első számú feladatunk természetesen saját ügyeink megtárgyalása volt. Első helyen a 2017-ben esedékes LVSZ-nagygyűlés témájának meghatározása, amely így hangzik: „Isten kegyelme felszabadít”. Egy teljesítmény-központú és számos emberi visszasságtól terhes világban igazán nagyszerű az ízig-veéig jézusi-páli-augustinusi-lutheri kegyelemről szólni. A három altéma, „not for sale” (nem eladó) kezdetű megfogalmazása pedig nemcsak a modern fogyasztói társadalom kísértéseire és a reformációt kiobbantó egyik pogány visszasságra, a bűnbocsátó cédu-lák árusítására emlékeztet, hanem modern korunk veszélyeire is: az üdvösség nem eladó, az ember nem eladó, a teremtés nem eladó.

Az első altéma a reformáció forrásvidékére vezet vissza, vagyis hogy

nem emberi teljesítményekben bízva, hanem csakis hit által, kegyelemből állhatunk meg Isten előtt. A második altéma korunk olyan társadalmi kihívásait idézi fel, mint az emberkereskedelem, a prostitúció és a pornográfia, a munkaerő kizsákmányolása, a migráció és hasonlók. A harmadik altéma pedig az ökológiai szempontok fontosságára hívja fel a figyelmet.

Az évenként esedékes európai találkozók mindig lehetőséget kínálnak arra is, hogy a három régió képviselői egymás között beszéljék meg dolgaikat, hiszen nem feltétlenül ugyanazok a kérdések foglalkoztatják az északi, a nyugati és a kelet-közép-európai evangélikusokat.

A magunk belső tanácskozásán megállapíthattuk, hogy egyre inkább módunk van tematizálni az LVSZ munkáját. Immár kisebbrendűségi érzések nélkül törekedhetünk arra, hogy véleményünkre odafigyeljenek. Vannak olyan sajátos tapasztalataink, amelyeket mások gazdagítására is meg tudunk egymással osztani. Az ökumenében ugyanolyan ártalmas a véleményterrorral együtt járó imperialisztikus magatartás, mint a másiktól elzárkózó provincializmus. Nekünk a kettő között az egyensúlyra kell törekednünk. Így talán azt is sikerül elérni, hogy a világ evangélikussága ne foglalkozzon monolitikusan olyan kérdésekkel, mint például a homoszexualitás egyházi megítélése. Azt sem tagadhatjuk le ugyanakkor, hogy éppen a mi régióinkban mutatkoznak lényeges különbségek egyebek mellett az ordináció megítélésében, hiszen számos kelet-közép-európai evangéli-

ÉGTÁJOLÓ

kus egyház nem szentel nőket lelkészre.

A helsinki konzultáción véleményt tudtunk cserélni olyan kérdésekről is, mint az evangélikus felsőoktatási intézmények terv szerinti szorosabb, hálózatszerű együttműködése, valamint az egyes tag egyházak reformációi előkészületei. Utóbbi keretében nagy érdeklődés övezte azt a vetítést, amelyen az egyházunk megbízásából készülő Luther-rajzfilm első elkészült epizódját mutathattam be, angol feliratozással. A nagy érdeklődést és segítő szándékot látva jó reménységgel lehetünk azzal kapcsolatban, hogy a 2017-es jubileumi esztendőre megvalósul ez a rendkívüli vállalkozás.

A konferencia, mint mindig, istentiszteleti keretben zajlott. Isten ígéje fölé hajolva újra és újra erőt meríthettünk feladataink elvégzéséhez egyházunkban és az evangélikusság nagy családjában.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Luther-mérföld és örömfoci

Az Északi Egyházkerület negyedik családi és sportnapja

► A tervezettnél pár héttel később, pár tucatnyival kevesebb résztvevővel, két sérüléssel, hajnali fagygal, de déli napsütéssel és jókedvvel rendezték meg az Északi Egyházkerület negyedik családi és sportnapját az Aszói Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégiumban. Az október 4–5-i alkalom azért rekordokat is döntött: a focibajnokságra nevező tizenhárom csapattal, a szállást kérők számával – éppen száz volt – vagy éppen a Luther-mérföld 4 perc 40 másodperces teljesítési idejével... A szervezésben szorosan együttműködött a gimnázium és a püspöki hivatal, de név szerint mindenképp kiemelendő **Fácán Zoltán** testnevelő tanár, aki szakszerűen, lelkesen, a nevezésekkor – és még a helyszínen is – jelentkező meglepetések rugalmas kezelésével igyekezett mindvégig ura lenni a helyzetnek.

Az Aszódra érkezők jó néhány sportágban összemérhették erejüket és tu- két év múlva jobban megizzaszthatjuk a tanár kollégákat. – HHÁ)

dásukat evangélikus társaikkal: a programban szerepelt labdarúgás, kosárlabda, kötélhúzás, büntetődobó verseny, asztalitenisz, csocsó, sakk, íjászat, zsonglirózás.

A barátságos, mégis versenyszerű erőpróbák tétje az egyéni díjazásokon túl a vándorkupa volt, amelyet a legtöbb dobogós helyezettel bíró egyházmegye vihetett el. Idén ismét a Borsod-Hevesi Egyházmegye győzött, de inkább nevezhetjük a miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolát a kupatulajdonosnak, hiszen egyedüli csapatként képviselték az egyházmegyét. Az igen népszerű – ezért három csoportban, körmérkőzéses rendszerben lebonyolított – focibajnokságban szintén ők léphettek a képzeletbeli dobogó legfelső fokára. (Az első helyezettek minden sportágban az egyházkerület pólóját kapták ajándékba.)

A lelkészek és tanárok közötti szombati örömfoci sem maradt el. A várvárt lelkészgyőzelem azonban igen. Nem tudjuk, mi történt, de ismét a tanárok voltak jobbak. *(Gratulálunk nekik, és egyben felszólítjuk a focira hajlamos lelkészeket, hogy többet rúgjanak labdába a nyári táborokban, hogy*

Nemcsak sok mozgásra, hanem lelki töltekezésre is nyílt alkalom. Az áhítatok mellett – amelyeket **Albert Gábor** gödöllői lelkész, **Fabiny Tamás** püspök és **Csádó Balázs** irsai lelkész tartott – a sporthírességgel töltött péntek esti bő egy óra is idesorolható.

A tizenkilenc éves **Adámi Zsanett**, a legeredményesebb magyar paraolimpikon úszó – tolószékben érkezett, családjával és derűjével. Beszélgetés közben a magánéletével kapcsolatos kérdésekre is készségesen válaszolt, s bizony sokszor minket, fizikálisan nem korlátozottakat is megszégyenítő optimizmussal szólt terveiről és az előtte álló feladatokról. Többek között elmondta: célja, hogy olimpiai bajnok legyen, szeretne diplomát szerezni és – természetesen – saját családot alapítani. A betegséggel kapcsolatban az a véleménye, hogy az a beteg, aki gyógyszert szed, és orvoshoz jár. Mivel rá egyik sem igaz, ő magát egészségesnek tartja, és hiszi, hogy Isten okkal és céllal adta neki ezt a testet.

És ez mindannyiunkra igaz: Istennek célja van velünk. Ahhoz, hogy ezt meglássuk és beteljesítsük, gondozni kell testünket és lelkünket egyaránt. De nem a magunk, hanem Isten dicsőségére.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Adámi Zsanettet és édesapját a kerület lelkészi vezetője faggatja

Kerületi pedagógustalálkozó Nyugaton

► A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben tanító pedagógusok hagyományos találkozására idén a soproni **Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium** szervezésében került sor. Az október 4–5-i konferencia ökumenikus istentiszteletének keretében fedték fel a kerületi **Gyurátz Ferenc-díj** idei kítüntetettjeinek kilétét.

Pénteken este interaktív előadást hallgathattak meg a jelenlévők *Epochális oktatás – kapcsolódási pontok a művészetek és a teológia között* címmel. A szombati napot a több mint száz résztvevő Fertőrákoson és környékén töltötte. Többek között megtekintették a páneurópai pikniknek emléket állító parkot, ellátogattak a határ közelében álló római kori **Mithras-szentély**-hez, majd lehetőségük nyílt egy helyi borász nedűinek megkóstolására is.

Ebéd után a fertőrákosi római katolikus templomban gyűltek össze a pedagógusok ökumenikus áhítatra, melyen **Szemerei János**, a Nyugati

(Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában **Butsy Lajos** helyi plébános működött közre.

A püspök Mt 28,18–20 alapján tartott prédikációjában arról beszélt, hogy a tanítás, a tanítvánnyá tétel mindannyiunk küldetése, nem csak a lelkészeké.

Az istentisztelet keretében adta át **Szemerei János** a kerületi Gyurátz Ferenc-díjat is, amellyel évente általában két olyan evangélikus pedagógust tüntetnek ki, akik hitükkel, életükkel és szakmai munkájukkal példát mutatnak kollégáik számára. Idén **Vikár**

Tibor Miklós tanár, helytörténész, a zalaistváni gyülekezet felügyelője, illetve a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tanára, **Miklósné Jancsó Hanna** kapta meg az elismerést. Sajnos továbbképzés miatt egyikük sem tudott személyesen jelen lenni. **Miklósné Jancsó Hanna** emléklapoktétjét édesanyja, **Jancsó Kálmánné Cserháti Hanna** vette át.

Az ünnepség után, a konferencia zárásaként **Zacher Gábor** toxikológus tartott jó hangulatú előadást a fertőrákosi római katolikus püspöki palota dísztermében.

■ AM

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

► **VIKÁR TIBOR MIKLÓS** a kajárpéci gyülekezetben nevelkedett, majd miután családot alapított, a zalaistváni gyülekezet tagja lett. Feleségével három gyermeket nevelnek.

Tanár, helytörténész, több mint húsz éve pedagógus, gyermekkorától foglalkozik helytörténeti kutatásokkal, a népi hagyományok ápolásával és megismertetésével. Példaképe, **Kovács József** kajárpéci ta-

nító nyomdokain halad: fontosnak tartja a múlt, a történelmi gyökerek tisztelését, ápolását és megőrzését. Gyerekek és felnőttek számára gyakran tart honismereti foglalkozásokat, előadásokat. Az ő világa elsősorban a Zala völgyének helytörténeti kutatásához kötődik. Gyakran kirándul gyerekekkel, felnőttekkel a Zalai-dombság apró falvaiba. Közösben fedezik fel a rejtőzködő népi értékeket, hagyományokat.

Kutatómunkájának eredményét több múzeumi kiállítás, helytörté-

neti kiadvány útján ismerteti meg az érdeklődőkkel. Lelkes résztvevője, szervezője a nyári honismereti táboroknak, kirándulásoknak. Fő tevékenységi területe Zalaistván, Pókaszpetk, Kemendollár, Zalabér községek és szülőfaluja, Kajárpéc.

Munkálkodásában a helytörténet mellett ápolja a lengyel–magyar barátságot. A Zalaistváni Evangélikus Egyházközségnek 2012 óta felügyelője. Családjával rendszeresen részt vesz a gyülekezet alkalmában, a lelkésznek jó munkatársa, szolgálatát alázattal és gondtal végzi.

► **MIKLÓSNÉ JANCÓSÓ HANNA** az intézmény újraindulása, 1992 óta tagja a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tanácsületének.

Elkötelezett, szakmailag kiválóan felkészült, szilárd erkölcsű, példás életvitelű, evangélikus vallású pedagógus.

Osztályfőnöki munkáját, majd 2000-től osztályfőnöki munkaközösség-vezetői szolgálatát nagy odaadással, példamutatóan végzi. Minden megszólalása, véleményformálása a gyermekek, a kollégák, il-

letve a szülők körében bölcsességet, higgadságot, felkészültséget tükröz. A rábízott feladatokat alázattal, szeretettel és odaadással végzi.

Ő volt az, aki a legelső beszerzésektől a könyvek katalógizálásáig elvégezte az iskolai könyvtár megszervezésének összes feladatát. Éveken át volt a tanítás mellett az intézmény könyvtárosa. Az iskola pedagógiai programjának, házirendjének alakításában bölcs és átgondolt ötleteivel folyamatosan részt vesz.

Férje elvesztése óta egyedül neveli három gyermekét. Családi élete, példamutató keresztény életvitele hitelessé teszi őt környezeté számára. Kü-

lön erőssége az elesettek, rászoruló, krízishelyzetben lévő iránti empátiája és az értük végzett szolgálat. 2012-től a Semmelweis Egyetem mentálhigiénés szakjának hallgatója.

A gyülekezet számára felajánlotta gyászcsoporthoz indítását és vezetését. Ez irányú szakmai és lelki gondozói tevékenységét a gyermekvédelemmel foglalkozó szolgálatok is igénybe veszik. Éveken át az evangélikus iskolák országos tantárgygondozója volt magyar nyelv és irodalom szakterületen, később osztályfőnöki tantárgygondozó; ezt a feladatot egyéb elfoglaltsága és tanulmányai miatt 2013 szeptemberétől lemondta.

Parókusi alkalmassági vizsgálat

Parókusi alkalmassági vizsgálatra került sor a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület győri székházában október 7-én, hétfőn. A megméretésen **Pethő-Udvardi Andrea** őri-magyarósi, illetve **Nagy Gábor** sűri beosztott lelkész vizsgázott az egyházkerület vezetőiből, valamint esperesekből, a felügyelő lelkészekből és gyülekezeti felügyelőkből álló bizottságok előtt. Mindketten bizonyosságát adták, hogy teológiai tudásuk mellett a gyülekezeti ügyek gyakorlati intézésére is alkalmasak. Mivel a vizsgálaton sikeresen megfelelték, mostantól megválaszthatók parókusi lelkészi szolgálatra. (Képünkön a kerületi elnökség tagjai – **Szemerei János** püspök és **Mészáros Tamás** felügyelő – fogják közre a sikeresen vizsgázott parókusokat.)

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

„Európa Kasszandrája” a globális szexuális forradalomról

► **Gabriele Kuby német szociológus tíz könyvet írt a szexuális forradalom, a feminizmus és a genderideológia társadalmat fenyegető hatásairól. Legújabb könyve megjelenése kapcsán a Catholic World Reportnak adott interjút foglalkozunk össze.**

Gabriele Kuby német szociológus 1944-ben született Konstanzban. A családból baloldali értékeket hozott, ám sem a kommunizmust, sem a feminizmust, sem a szexuális forradalmat nem találta eléggé meggyőzőnek. 1973-ban mély istenélményt élt át.

döntése elnyomástól mentes társadalmat eredményez.

Amikor az értelmiségi aktivisták rájöttek, hogy a tömegekkel nem tudják elfogadtatni ezt az ideológiát – folytatja Kuby –, elindultak az intézmények felé, és hatalmi pozíciókat foglaltak el a politikában, a hírközlésben, az egyetemeken és az igazságszolgáltatásban. Így ma olyan intézmények valósítják meg az 1968-as célokat, mint az ENSZ, az Európai Unió és a baloldali kormányok – sőt olykor egyes „konzervatívok” is –, a vezető sajtóorgánuk hatatos támogatásával.

A globális szexuális forradalmat globális cégek (Amazon, Google, Microsoft), nagy alapítványok (Rockefeller,

szorgalmazza, hogy alapítsanak „független, hatékony intézményeket és eljárásokat, melyek figyelik a szexuális orientáció és genderidentitás alapján történő diszkriminációt tiltó törvények bevezetését és végrehajtását”. Vagyis: létre kell hozni egy nemzetállamok fölötti struktúrát, amely a homoszexuális mozgalom célkitűzéseinek megfelelően formálja át és ellenőrzi az egész társadalmat.

A kulturális forradalmárok – mutat rá Kuby – eltorzítottak és a maguk hasznára manipulálnak olyan értékeket, mint a szabadság, igazságosság, egyenlőség, diszkriminációmentesség, tolerancia, méltóság, emberi jogok. E fogalmak lényegét kiszakítva egészen

GABRIELE KUBY EGY TELEVÍZIÓS VITAMUSORBAN – FORRÁS: YOUTUBE

Húsz évig az ezotériában és más ideológiai áramlatokban kereste Istent, míg végül 1997-ben katolikus hitre tért. A szexuális forradalom, a feminizmus és a genderideológia társadalmat fenyegető hatásairól írt könyvei magyarul is megjelentek. (Legújabb művének magyarországi megjelentetését 2013 őszére tervezi a Kairosz Kiadó.)

A globális szexuális forradalomról szóló kötet Kuby 2006-ban megjelent, *A nemek forradalma* című könyvének folytatása. „2012. szeptember 30-án személyesen adhattam át a kötetet XVI. Benedek pápának, aki azt mondta: »Köszönöm Istennek, hogy Ön beszél és ír« – mondta el a szerző.

Az új könyv alap gondolata az, hogy a szexualitás normáinak felrúgása a kultúra összeomlásához vezet, mert – mint az 1948-as *Emberi jogok egyetemes nyilatkozata* kimondja – a társadalom alapegysége a család; a család felvirágzásához pedig bizonyos alapvető erkölcsi feltételek szükségesek.

Korunk csúcspontja a „szabadság”, és ennek részeként „adták el” az embereknek a szexuális szabadságot. Ám ha egy kultúrában eltűnik az önzetlen szeretet, és az emberek pusztán igényeik kielégítésének eszközét látják egymásban, akkor minden téren általánossá válik mások kihatásának, ameddig csak kinek-kinek a hatalma engedi. Mindez társadalmi károszhoz vezet, amelyet egyre erősebb állami kontrollal lehet csak megfékezni – mutat rá az interjúban Kuby.

A világ mai társadalmi válságának okát a szerző az 1968-as kulturális forradalom globalizálódásában látja. A polgári származású, fiatal értelmiségiek által elindított forradalmi áramlat a kommunizmus, a radikális feminizmus, a „szexuális felszabadítás” és a frankfurti iskola filozófusainak eszméiből táplálkozott, és azt hirdette, hogy a szexualitás „felszabadítása”, azaz az erkölcsi korlátok le-

Guggenheim), dúsgazdag emberek (*Bill és Melinda Gates, Ted Turner, Soros György, Warren Buffett*) és civil szervezetek (például a nemzetközi *Planned Parenthood* születésszabályozási szövetség és az *International Lesbian and Gay Association* nemzetközi homoszexuális egyesület) támogatják. Valamennyien a legfelső hatalmi szinteken működnek, hatalmas anyagi erőforrásokkal. S valamennyiük egyetlen közös érdeke: a föld népesedési ütemének csökkentése. Abortusz, fogamzásgátlás, homoszexuális propaganda, a család lerombolása – mind ezt az egyetlen célt szolgálja.

Gabriele Kuby hozzáteszi: „Az, hogy ez az elit kör babérkoszorús filozófusnak tartja a genderideológus *Judith Butler*t, aki a férfi-női identitás eltörlésének politikai stratégiájával akarja aláásni a társadalmat, talán az új világrend rejtett célkitűzéseiről árulkodik.” A hivatalos ENSZ-dokumentumban először 1994-ben használt *gender* fogalom arra a nemre utal, amellyel az ember szubjektíve azonosul, s amely nem feltétlenül egyezik biológiai nemével. A genderideológia felszámolja a férfi-női kettősséget, megszünteti a heteroszexualitás normáját, és számos nemi identitást ismer el (homoszexuális, biszexuális, transzszexuális stb.). A genderszemlélet az egész társadalmat át akarja hatni, és hatalmas léptekkel halad efelé.

Az úgynevezett jogyarkartai elvekről szólva a szerző figyelmeztet: a dokumentumot – amely arról szól, hogyan kell alkalmazni a nemzetközi emberi jogi törvényt a szexuális orientáció és a genderidentitás vonatkozásában – egy „emberi jogi szakértői” csoport állította össze és mutatta be, meglepően sok kormány, párt és szervezet támogatásával, az ENSZ Emberi Jogok Tanácsa előtt 2007-ben. Az alapelvekből világosan kiténik a homoszexuális mozgalom törekvéseinek totalitárius jellege. A 29. alapelv például

új tartalmakkal töltötték meg őket, s ezzel tömegeket vezetnek félre. Nem megszüntetik tehát a pozitív fogalmakat, hanem torzítják. Elismerik, hogy van lelkiismeret – és igyekeznek elaltatni. Ezért akarják már az óvodában úgy programozni, szexualizálni a gyermekeket, hogy ne tudjanak különbséget tenni jó és rossz között.

Isten szeretetre hívta az embert, és a szeretet legbensőségesebb, legteljesebb kifejezése a férfi és a nő új életet fakasztó testi egyesülése. A mai kultúra testi élvezetté degradálta ezt az egyesülést, s ezzel szétválasztotta a testet és a lelket. Test és lélek szétválása nem más, mint a halál; a szexualitás testi szintre alacsonyításával létrejött a halál kultúrája.

A kiút: újra meg kell tanulni – társadalmi szinten –, hogy a szexualitás az önatadás és az életadó szeretet kifejezése. Az elkötelezett keresztény embernek először is saját szexuális életét kell rendbe tennie és az igaz, hűséges, életadó szeretetre szóló meghíváshoz igazítania – máséknél nem fog tisztán látni, és sem alapja, sem ereje nem lesz a halál kultúrája elleni harchoz.

A küzdelem az emberi méltóságért, a családért, gyermekeinkért, a jövőért, végső soron Isten országáért folyik. Küzdeni érdemes, a végső győzelem Isten kezében van – fogalmaz Gabriele Kuby, külön megemlítve, hogy a globális szexuális forradalommal szemben ígéretes ellenállás van Franciaországban, Litvániában, Oroszországban, Norvégiában, Horvátországban és Magyarországon.

Gabriele Kuby könyvei a Kairosz Kiadó gondozásában jelentek meg. Magyarul on-line elérhető *A nemek forradalma*. A szerző weboldala: www.gabriele-kuby.de.

■ MÉNESI KRISZTINA
Forrás: Magyar Kurír

Régi szolgálatban újult erővel

► *Folytatás az 1. oldalról*

A nyitóáhitatot dr. Börzsönyi Józsefné lelkész, a Tiszáninneni Református Nőszövetség elnöke tartotta. Pál apostol szavaira utalva intette az egybegyűlteket, hogy szánják oda egész életüket Isten országának szolgálatára. (Róm 12,1–8)

Az alkalmon három előadás hangzott el. Elsőként dr. Fodorné dr. Nagy

keresztül is formál a szolgálatra. Nem mindig azt a feladatot bízta ránk, amelyhez kedvet kapunk, hanem azt, amelyre ő lát alkalmasnak, s amelynek végzésére felhatalmaz, kreatív ötleteket ad.

A nap szorosan vett témájáról, a nők családon belüli szolgálatáról egy baptista lelkipásztor-feleség, dr. Mihály Ilona doktornő szól. Előadásának érdekes címet adott: „Szavak

Az úrasztala mögött Földesiné Kántor Mária helyi lelkipásztor

Sarolta, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia egyetemi tanára szólott arról, hogyan találja meg a hívő ember azokat a szolgálati területeket, ahol Isten őt látni és használni akarja. Isten a feladatainkat „belekódolta a teremtésbe” – fogalmazott a professzor asszony. Előadásának első pontjaként arról beszélt, hogy a szolgálat különbözősége már abból adatik, hogy az ember férfinak vagy nőnek született-e. A két nem eltérő biológiai, lelki adottságai megszabják betöltendő feladataikat is. A Teremtő rendelése az, hogy férfi és nő különböző legyen, mert így tudnak egymás számára, egymást kiegészítve, igazi társá válni.

Isten azonban az ember személyes sorsába is beleszövi terveit. Előadása második pontjának kifejtésekor Fodorné Nagy Sarolta az aradi vértanúk feleségeinek példáját hozta fel illusztrációként.

A találkozózt követő napon emlékeztek meg szerte hazánkban az 1848-as forradalom és szabadságharc mártírjairól. A vértanúk aráiról azonban ritkán tesznek említést, pedig özvegyként rájuk hárult gyermekeik nevelése, a család anyagi biztonságának fenntartása. Példát vehetünk *Batthyány Lajosné gróf Zichy Antóniáról*, aki az övéiről való gondoskodáson túl mások vigasztalásának szentelte életét. *Damjanich János* özvegyével, *Csernovics Emiliával* együtt megalapította a Magyar Gazdasszonyok Egyesületét, amelyben munkálkodva pénzt gyűjtöttek a rászorulóknak, és árvaházat nyitottak.

Előadása zárásaként arról győzte meg hallgatóságát a professzor asszony, hogy Isten a gyülekezeten

nélküli igehirdetés.” Ez a gondolat Péter apostoltól származik, aki egyik levelében arról ír, hogy a hívő asszonyok csendes magaviselete Istenhez viheti a hitetlen férjeket.

A doktornő megdöbben, amikor megvizsgálta, hogy a Szentírásban hol fordul elő a *szelidség* vagy *csendesség* szó valakinek a jellemzésére. A Biblia legerőteljesebb alakjainak – mint például Sára, Mózes vagy Debóra – jelzőjeként szerepel ez a kifejezés. Így tehát a szelidség többet jelent a megszokott, hétköznapi értelmezésnél. Arra utal, hogy a hívő ember – nő és férfi – hisz Isten hatalmában, és ezért az ő vezetésének, „erejének szolgálatja ki magát”.

Derültséget okozott, amikor a találkozó meghívott evangélikus előadóját a kedves szavakkal mentette ki a házigazda lelkész: „Szülői örömközés néz.” *Asztalos Richárd* tokaji lelkésznek és feleségének a gyermeke ugyanis épp a találkozó óráiban jött a világra...

Az evangélikusok képviselőjében dr. Fischl Vilmos lelkész, MEÖT-főtítkárral zárta hát az előadások sorát. Ő két kérdést szegezett a hallgatóságának: Mennyire engedik a hívek, hogy az egyház jelen legyen családjuk életében? S vajon mennyire hat ösztönzőleg a hívek szolgálatában, hogy családtagjaik részt vegyenek az egyház életében?

Ezekre a kérdésekre ott a templomban nem adhattak választ a területi női találkozó résztvevői. Ám az alkalmat záró közös étkezés alatt, a megterített asztalok melletti beszélgetésekből nyilvánvalóvá vált: az asszonyok szívében új elszántság ébredt. Úgy, ahogy reggel énekelték: „Küldd útra hírnököid csapatját...”

■ B. PINTÉR MÁRTA

Nyilatkozat a szíriai keresztények üldözése kapcsán

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) szolidaritást vállal a szíriai keresztényekkel, akik különféle elnyomásnak, üldöztetésnek és életveszélynek vannak kitéve. Elítéljük az erőszak minden formáját, és kérjük a szíriai kormányt, tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a béke és a rend helyreálljon. Kérjük Isten áldását a szíriai népre.

Steinbach József MEÖT-elnök, dr. Fischl Vilmos MEÖT-főtítkárr

HIRDETÉS

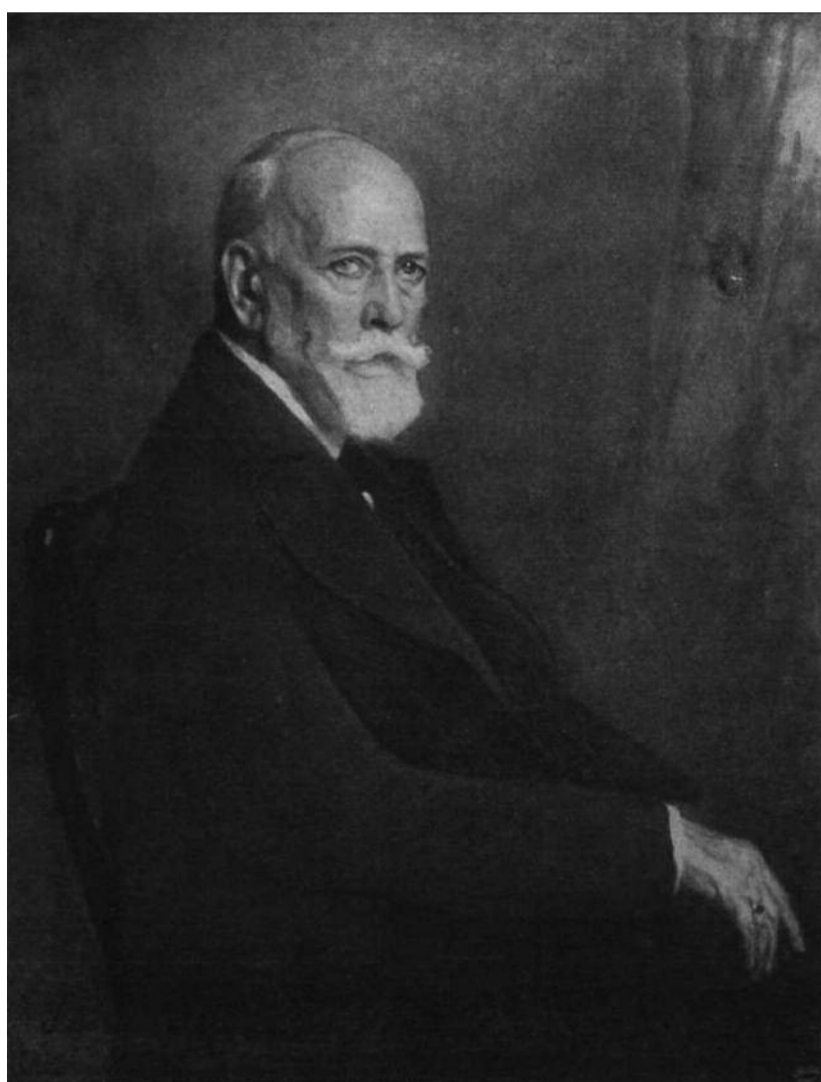
Mitől leszünk keresztények?

Dr. Pálhegyi Ferenc keresztény pszichológus, családterapeuta tart előadást a Ráday-kollégium (Budapest IX. ker., Ráday u. 28.) dísztermében október 21-én, hétfő este 18 órai kezdettel. Téma: *Mitől lenne valóban keresztényen a vallásos ember?*

»MÁTYÁS KIRÁLY ÉS BETHLEN GÁBOR ÓTA EKKORA HADVEZÉR NEM NYARGALT MAGYAR CSATATEREKEN«

Emlékezés a 195 esztendeje született Görgey Artúrra

► Miután 165 esztendővel ezelőtt reformtörvények formájában forradalmi alaptörvény születik, s vérontás nélkül végbemegy a polgári átalakulás, az első független, a parlamentnek felelős magyar kormány nekilát a rend és béke programjának, a forradalom „konszolidálásának”. „Azon kell lennünk, hogy a gyepelő kezeink közt maradjon; mert addig alkotmányos úton haladhatunk... Senki ne engedje magát túlrágadtatni a kellő vonalon, de ezen vonalig mindent” – ekkor így int Kossuth. Nem véletlenül, hiszen a polgári átalakulás hívei elsöprő győzelmet aratnak, de az új országgyűlésre súlyos gond szakad, a honvédelemé; mindeközben pedig a Délvidéken egymást követik a véres összecsapások a szerb főkelőkkel. 1848 nyarán érzik, látják: haladéktalanul cselekedni kell, mert minden veszélybe sodródhat, a forradalmi Magyarország ellen összpontosított támadás készülhet. Érti ezt többek közt egy kereken harmincesztendő fiatal ember is, aki korábban már belekóstolt a katonasághoz, de kilépett, mert akkor még nem épp ezt a pályát képzelte el jövőjének. Nem bizony, hiszen szíve inkább a tudomány felé húzza, doktori értekezést készít, s nem is akármiről: a kókuszdió illóolajáról. Ez a kivételes, kutakodó ifjú férfiú, akit Görgey Artúrnak hívnak, nem kisebb dolgot tesz, mint felfedezi a kókuszdió olajában a laurosztearinsavat...

LÁSZLO FULOP FESTMÉNYE

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Ósi lutheránus családjának rossz anyagi körülményei, illetve apja erősködése miatt – a késmárki evangélikus líceum elvégzése után – először a katonai pályán edződik, de valójában igen különleges érdeklődésnek hódol. „Marionettpálya” helyett (mert 1843-ban még így nevezi a katonai pályát) kémikus akar lenni. Más szóval vegyész, amire minden esélye meg is van; prágai tanulmányainak végén az Osztrák Tudományos Akadémia meg is jelenti kiváló értekezését. Még megpályázza a megüresedő magyar műegyetemi kémiai tanszéket, azonban a professzori szék helyett hamarosan újfent a katonai nyereg vár rá.

Az ekkori magyarországi események, változások rendkívül izgatják, jobban, mint a prágai evangélikus templomban megkötött esküvője a szép francia Adèle Aubouinnal.

1848 nyarához közeledve Görgey úgy érzi, nem maradhat ki ő sem a nemzet előtt álló nagy dolgokból, ott akar lenni, ahol a legtöbbet tehet a jövőért.

Meghallja a hírt, hogy a kormány tíz honvédszázalój felállítását tervezi. Azonnal felajánlja szolgálatait, belép a Győrben alakuló 5. honvédszázalóhoz; közben véleményének is hangot ad a radikális fiatalok újság-

jában, a *Marcius Tizenötödikében*: az új honvédtiszteknek ne díszes egyenruhájuk legyen, s a szegény emberekből is lehessen tiszt. Elszánt ekkor, s rokonszenvezve a '48-as eszményekkel, családnévétől elhagyja a nemesi „y”-t.

Ez az „i” betűs név alig pár hónap múlva – már 1848 őszének elejére – széles körben ismertté válik. A harmincas ifjú századosi rangban lép be a hadseregbe, de rövidesen már őrnagy, és Szolnok városában hozzálat a nemzetőrség megszervezéséhez. Viszont előbuknak belőle a vegyész is, egy gyutacs- és lőpukapgyár szervezését is elvállalja. *Jelačić* – vagy ahogyan Petőfi magyarosította: *Jellasics* – betörését követően a Csepel-szigetre rendelik a dél-dunántúli népfelkelés parancsnokának.

Szeptember 29-én Pákozdi és Sukoró között a jórészt újoncokból álló sereg vereséget mér a kétszeres túlerőben lévő császári ellenségre. Másnap Görgey kivégezteti az áruló *Zichy* grófot. Ezáltal neki köszönhető, hogy a horvát bán kilencezer fős tartalék hadteste Ozoránál fegyverletételre kényszerül.

Céltudatos és kérlelhetetlen, vaskézrel irányít Görgey. Kossuth fel is figyel rá, elépíteti tábornokká, s egyben a feldunai hadsereg főparancsnoki tiszte is az övé. Kemény napok következnek;

a „friss” tábornok még szélesebb körben bontakozhat ki, s csillogtathatja meg katonai tudományát. Szükség is van erre, hiszen október 30-án Schwechatnál szinte a pusztulástól menti meg a magyar hadsereget. Rá hárul a feladat, hogy sereget kovácsoljon a megmaradtokból.

*Hermann Róbert*től, a kiváló hadtörténészről ismeretes, hogy Görgey valóban nehéz feladatot kap, mert miközben határvédelem a dolga, ezzel párhuzamosan igazi hadsereggé kell gyűrnia a nagyobb részt kiképzetlen, felfegyverzetlen, felruházatlan katonákat. Bizony, nehéz lehet neki olyanokkal, akik szinte azt sem tudják, hogyan kell megtölteni egy puskát.

Miután 1848. december elején *V. Ferdinándot* a kamarilla lemondítja, s helyébe *Ferenc József* kerül, *Alfred Canidus Ferdinand* zu *Windischgrätz* herceg megindul a rebellis magyarok móresre tanítására. A császári főszereg negyvennégyezer sorkatonájával mindössze huszonötezer szinte kiképzetlen magyar honvéd néz szembe Görgey parancsnoksága alatt. A túlerőben lévő osztrák csapatok elől kénytelen visszavonulni: „Az ellenség nagy túlerőjével az egész vonalon – ha nem akartunk felmorzsolódnunk – csak rövid időre szállhattunk szembe... A csapatok hangulata a fájdalmas veszteség miatt igen nyomott volt. Úgy látszott, egyetlen ágyúszó is elég, hogy kivált a gyalogság elbátortalanodása ne ismerjen többé határt...” – írja.

Kossuth rossz szemmel nézi Görgey gyors visszavonulását: Buda előtt csatát szeretett volna látni. De Görgey nem politikus, ő látja reálsan, felelős katonaként, hogy ez a sereg képtelen lenne megállítani *Windischgrätz*et. Látja, hogy nincs más választás, a fővárost fel kell adni. Tervét a haditanács két ellenszavazat ellenében elfogadja. Az egyik ellenszavazó maga *Perczel Mór*, aki pár nappal azelőtt Mórnál csúnya vereséget szenvedett. Ez valójában a magyar főváros feladásához vezetett, és a honvéd haderő legsúlyosabb válságának kezdetét jelentette.

Perczelnek egyáltalán nincs katonai előképzettsége, számos konfliktus ered ebből, hamar meg is romlik a kapcsolata Görgeyvel. Később „főfoglalkozásként” űzi, hogy felmondja az engedelmisséget, ráadásul katolikus, meg is jegyzi: szerinte tőrhetetlen, hogy a szabadságharc vezetői evangélikusok – Kossuth és Görgey is az –, kijelenti, hogy a haditanácsban katolikus többség van, majd ő, Perczel Mór katolikusként alkalmasabb fővezér lesz! Még csak az kellene...

Görgey váci proklamációjával felpaprikázza Kossuthot, de 1849 márciusától, amikor a dicsőséges tavaszi hadjárat során visszazoritja a császári főszereget, s kiűzi az ország nagy részéről, majd májusban, amikor Budát is sikerül visszafoglalnia, Kossuth már radikálisan más véleményen van róla: „Őn, tábornok úr, naponkint új diadallal gazdagítja a szabadságharc történetének lapjait, naponkint új babérszerzésre vezető vitéz hadseregünket. Hatvan, Tápióbicske, Isaszeg, Vác, Nagysalló, Komárom ugyanannyi világos sugárai folytonos diadalának. E csaták óta ön vezérlete alatt hadseregünk nem tudja, mi a veszteség; a győzelmeken, mint ugyanannyi lépcsőzeten a hazaszerződés örök egyházába siet. És ön eddigi hadjáratát az ő Buda várának bevételével koszorúzta meg. Fővárosát a hazának, székhelyét a nemzetgyűlésnek és kormányának visszaadta. Sőt e diadal által siettette vagy éppen eszközlöt-

te, hogy önálló nemzeti függetlenségünk Európa által elismertessék...”

Buda bevételével valóban megkoszorúzza Görgey eddigi cselekedeteit. *Hermann Róbert* hadtörténész egy tanulmányában úgy fogalmaz, hogy ez a szabadságharc egyik legnagyobb diadala, a legrövidebb és legsikeresebb ostromművelete 1848/49-nek. Tizenhét nap ostrom után, május 21-én a hajnali órákban indul meg a döntő roham, s reggel 6-kor már magyar zászló lobog a pesti oldalon, 248 ágyú és több ezer puska jut a magyarok kezére.

Görgey az óriási budai siker után megkapja a hadügyminiszteri tárcát is, s az orosz intervenció hírére sürgetve lát neki újabb haditervének kidolgozásához. Szeretne a lassan mozgó orosz főerők beérkezése előtt vereséget mérni a császári főszeregre, azonban a Vág menti ellentámadási kísérlet kudarcba fullad. A július eleji, komáromi összeütközésnél – a szabadságharc talán legvéresebb csatájában – megveri *Haynaut*; a küzdelemben személyesen is beavatkozik, súlyosan meg is sebesül, fejét felrepeszti egy gránátrepesz. Napokig szolgálatképtelen.

Helyettesítője az egyik legfiatalabb tábornok, *Klapka György* lesz. Az a Klapka, aki jól egyensúlyoz Görgey és Kossuth között, akinek a fejében még az is megfordul, hogy akár fővezér is lehetne. Várva várt komáromi parancsnoki álma azonban beteljesül, sikeresen áttöri a Duna mindkét partján az osztrák ostromsereg vonalát. Nagy az öröm, ekkor születik meg egy bizonyos *Egressy Béni*től – a védősereg zenekari hadnagyától – a lelkesítő „Föl, föl vitézek...”; de nem telik el sok idő, újból „zeng, döng az ágyú, csatog a kard”, s az öröm nem sokáig tart.

A magyar szabadságharc az orosz beavatkozással végzetesen elszigetelődik. A kormányzat megkísérli a lehetetlent, általános népfelkelést, valóságos „keresztes háborút” hirdet: „Mi, a nemzet akaratából Magyarország és hozzá tartozó részek és tartományok kormánya, az örökké való Isten és a hazá nevében felszólítjuk a népet az önvédelemre; a reánk bízott hatalomnál és kötelelességnél fogva pedig rendeljük és parancsoljuk: A hazánkba betört muszkák és azokat behívó istentelen ausztriai császár ellen az általános kereszties népháború ezennel megkezdetik. A kereszties háborúnak megkezdése a legközelebbi hétköz- és vasárnapon minden templomokban a lelkészek által kihirdetendő, s harangzúgással az egész országnak tudtul adandó.”

Szomorú, de hiába a maradék lőfegyver, a kard, a kasza és a balta, a betört erő véresen megtorol minden ellenállást. Viszont mindeközben Görgey Artúr, bravúrosan kijátszva az orosz seregeket, Komáromból Vácra, Losoncon, Rimaszombat, Miskolcon, Tokajon, Nagyváradon át jut el embereivel Aradra. E napon – 1849. augusztus 9-én – zajlik le a végzetes temesvári csata is. Gyászos órák következnek; két lehetőség lebeg mindenki szeme előtt: a teljes fizikai megsemmisülés vagy a kényszerű megadás.

A parlamenti kormányzás megszűnik, Kossuth és *Szemere* lemond, Görgey lesz a felhatalom: „A jelen körülmények között a nemzet életének megmentése s jövőjének biztosítása körül csak a hadsereg lévén képes sikeres lépéseket tenni: ezennel a miniszterek többségének indítványára is úgy magam, mint a minisztérium nevében kinyilatkoztatom, hogy a jelen kormány lelép, s addig, míg a nemzet ha-

tósága szerint máskint netalán intézkedendnek, a nemzetgyűlés megbízásából eddig általunk gyakorolt polgári és katonai legfőbb kormányzati hatalmat ezennel tábornok úrra ruházom. Megvárom tábornok úrtól, s azért Isten, a nemzet és a história előtt felelőssé teszem, hogy ezen hatalmat legjobb tehetsége szerint szegény hazánk nemzeti statuséletének megmentésére, javára, s jövőjének biztosítására fordítandja.” (*Kossuth Lajos lemondó kiáltványából*)

A főhatalom birtokában Görgey feleslegesnek itéli a további vérontást, ennek elkerülése végett augusztus 13-án Világosnál leteszi a fegyvert az oroszok előtt, ezzel fejezve ki szimbolikusan, hogy nem a Habsburg Birodalmat tekinti a magyar hadsereg legyőzőjének, s jelezzve ezzel azt is, hogy nem ad fel semmit a forradalom és szabadságharc eszméiből.

GÖRGEY SZOBRA A FEHÉRVÁRI RONDELLÁN

Könyvtárnyi irodalom gyűlt össze az elmúlt bő száz esztendő folyamán szabadságharcunk rendkívüli hónapjairól, Görgeyről s különösen az ő felelőségéről, bűnbakká, árulóvá tételeéről. Ezek elemzésére, ismertetésére a helyszűke miatt itt nincsen lehetőségünk, azonban jó szívvel ajánljuk azokat a munkákat, amelyek például Görgey és a '48-as idők elszánt kutatója, a „Görgey áruló” mítosz lebontója, a pár hónapja elhunyt *Katona Tamás* szorgos munkásságának köszönhetően napvilágot láttak.

Ajánljuk a fenti idézetek forrásaként szolgáló, több mint két évtizeddel ezelőtt napvilágot látott Görgey-visszaemlékezéseket is (*Életem és működésem Magyarországon 1848-ban és 1849-ben, Pro Memoria* sorozat), valamint a szintén *Katona* által összeállított, *Írások és beszédek 1848–1849-ből* című Kossuth-kötetet, amelyből hiteles képet kaphat minden olvasó, aki behatóan érdeklődik múltunk e fejezete, illetve '48-as nagyjaink cselekedetei iránt.

Görgey a polgári és állami szabadságáért küzdő nemzet egyik legnagyobb katonája, sőt – *Katona Tamás* szavaival élve – hadvezére volt, aki méltatlan rágalmak hosszú sora után mára elfoglalta méltó helyét nemzeti példaképeink közt. „Mátyás király és Bethlen Gábor óta ekkora hadvezér nem nyargalt magyar csatatereken” – mondta róla fő „rehabilitálója”, *Katona Tamás*. És Görgey dicsőségét mi sem jelzi jobban, mint hogy újra állhat lovas szobra a Várban – 1998 óta a Fehérvári rondellán.

*Helytörténész szerzőnk*et október 4-én a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MŰOSZ) – a *Donáth László* evangélikus lelkész is soraiiban tudó kurtatórium ajánlására – *Dr. Szegő Tamás*-emlékéremben részesítette, melyhez ezúton is gratulálunk.

EVANGÉLIUM SZÍNHÁZI BEMUTATÓK

Kettős királyi dráma

▶ Az Evangélium Színház újra elővette egykor kuriózumnak számító történelmi darabját, *Sík Sándor István király* című művét, amely a kultúraalkotó és -gyarapító piarista szerzetes, költő, tanár méltatlanul elfeledett alkotása. A darabot először 1996-ban még *Udvaros Béla* rendezésében vitte színre a társulat, szeptember 29-én pedig utódja, *Pataki András* újraértelmezésében tekinthette meg a közönség a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében.

A fiát, *Imre* herceget elvesztő *István* uralkodásának utolsó napjaiba nyerekhet bepillantást a néző. Súlyos kérdések nyomasztják a szívében Vajkot is őrző, ám elsősorban Krisztusra tekintő magyar király lelkét és lelkiismeretét. Ki lehet méltó utódja? Ki az, aki továbbviszi azt, amit ő elkezdett? Ki értheti, és ki oldhatja meg ezt a képtelen helyzetet? Hogyan kerülhető el, hogy testvér testvért öljön?

Népe, amely az országba özönlő idegen papok nyelvét nem érti, és amelynek a féktelen „pusztalét” után meg lett parancsolva a templomépítés és templomjárás, haragszik rá. Elárulva, elárulva érzi magát. Nem tudja, hova tart, nem tudja, mit taníthat fiainak, nem tudja, ki is ő valójában. István ellenben tudja, mit akar: a magyar népet Krisztus népévé tenni. De külső erő még senkit nem tett kereszténnyé (legalábbis *valódi* kereszténnyé), és a változás csak belülről fakadhat.

Pelsőczy László, aki egykor az *István, a király* című rockoperához is arcát adta, az évek múltával talán még „istvánibb” lett. Szerepében hiteles, királyi, méltóságot, erőt és elkötelezettséget sugárzik. Fájdalma is királyi, hisz „akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon” (Lk 12,48). Ura

a félelmeinek, ura a népének. A helyzetnek azonban nem lehet ura. Mert az meghaladja az erejét. Ezért a mindennek Urára bízva magát és országát.

A bizalmatlanságot képviseli „a puszták népének” hagyományát még őriző, az öröklés rendjének megfelelően egyetlen jogos magyar trónörökös, *Vazul*, akit *Lénárt László* alakít a darabban szintén nagyon élethűen. *Vazul* drámája is kettős. Akarja a szabadságot, de a koronát is. A korona ellenben csak akkor lehet övé – szögezi le István –, ha felhagy eddigi életvitelével, és „kifordul önmagából”. *Vazul* gyöngébb, mint István, és megfutamodik.

Felesége, *Gyöngy* – akit „pogány módra” vett maga mellé – szilaj teremtés. Bátor apa bátor leánya, aki mer nemet mondani és utolsó csepp véreig harcolni a magyarság ügyéért. Csak épp ezen más ért, mint ami ekkor a fő ügy. *Gyöngyöt Szócs Erika* játssza a darabban, jól állnak neki a pogány ékszerek, jól áll neki a szerep. Figyelemre méltó a kontraszt István fájdalmas-konzervatív feleségével, a tiszteletre méltó, ám valamiért mégsem oly vonzó *Gizellával*, az első (bajor) magyar királynéval.

Mindketten férjük támaszai, *Gizella* finomabban, távolabbról figyeli

István, és elsősorban imádkozik érte. *Gyöngy* sokkal elevenebb figura, a darabban úgy tetszik, rajong – a más nők társaságát sem megvető – *Vazulért*, és ha kell, lóra pattan oldalán.

Gizellát a Jászai-díjas *Varga Éva* alakítja. A méltóságos asszony műveltségéhez, hitéhez kétség nem fér. Nagy fájdalma – egy szem fiának elvesztése – azonban beárnyékolja nőiességét, és bár aggódik az ország jövőjéért, azért mégis legszívesebben Bajorhonba húzódná vissza. *Gyöngy* ellenben folyton három daliás fiáról beszél, nekik jósol nagy jövőt, amit egyébként a történelem igazolt is. Kielezett párbeszédük a palotában a darab egyik kulcsjelenete.

A negatív figura egyértelműen *Orseolo Péter*, azaz *Pintér Gábor*. A dráma tanúsága szerint hataloméhes cselszövő, álkeresztény lovag, a császár kutyája, aki aztán maga vakkítatja meg – István tudta nélkül! – *Vazult*. Erről az esetről a történelemkönyvek másképp számolnak be, bár sokszor, mint tudjuk, a megmáltásnak nyomós oka van. Mindenesetre a nézőben a darabot látva feléled az igény az eredeti mű elolvasására, illetve a magyar királyok – nem gimnazista, inkább Széchenyi könyvtáras – kutatására.

Ha „az igazság” tudásának igénye megjelenik a befogadóban, akkor az alkotás nemcsak hogy megérintette, de érintette is tette az ügyben, legalábbis annyira, hogy felelősen kívánjon róla gondolkodni. Hogy az igazság bizony többretegű dolog, azt híven illusztrálja a darab, bár érdekes, hogy mennyire leplezetlenül rokon-

szenvel ábrázolja a részeges, felelőtlen és tulajdonképpen gyáva *Vazult*. Érdekes az is, hogy épp az Evangélium Színház ad elő egy olyan darabot, illetve a hithű katolikus *Sík Sándor* ír

és koronázza meg *Magyarországnak és menyországnak*, egyaránt erre is megfelel: „Ti nem értitek, hogy ez a kettő nem kettő, hanem egy. Istenem, egyiktek sem érti! De

SZARKA LUCA FELVÉTELE

olyan drámát, amelyben a magyarság sorskérdése, a kereszténység felvétele ilyen kettős színben tűnik fel. Mintha lenne valamiféle ellentmondás mindebben. Most akkor *Vazul* emléket dédelgetjük, vagy István „a mi apánk”? Elsősorban magyarok vagy elsősorban keresztények vagyunk? Földrajzi helyzetünk vagy lelki elkötelezettségünk határozza meg identitásunkat?

A bölcs király, aki végül az idegenbarát *Orseolo Pétert* teszi utódjává,

hiszen nem is érthetitek: tibennetek nem egy. Csak én bennem, magamban. De egyé kell lennie, hamarosan egyé kell lennie, az én drága népem szívében is, mert meghalunk, ha egyé nem lesz.”

A monológ azzal zárul, hogy István kéri a népet, ne legyen kicsinyhitű. Merje elhinni, hogy Istennek terve van vele. Értsük meg tehát, ez nem kettős kérdés, hanem egyértelmű feladat!

■ K. A.

Tragédia színről színre – templomi térben

▶ Rendhagyó helyszínen adta elő az Evangélium Színház *Az ember tragédiájából* készült kamaradarabját. A Szilágyi Dezső téri református templom kicsiny benső tere nem bizonyult túl néző- és hallgatobarát választásnak. De hisz az alapkoncepció épp a színház elemek hiányával operált: díszlet, jelmez, hang- és fényhatás nélkül kívánták bemutatni az egyébként 2009 és 2011 között számos alkalommal játszott darabot. Ez a mostani interpretáció egyrészt megemlékezik az akkori nagy sikerű Tragédia-játékról, másrészt újra is értelmezi azt. Az újraértelmező rendező a színház „ősatyja”, *Udvaros Béla*. Talán az, hogy 2011-ben átadta a stafétát, és már nem színpadközelből figyeli az evangéliumi törekvéseket, neki és a tragédiának is egyfajta szabadságot adott, teret a kibontakozáshoz, a mindenféle külsőség nélküli őszinte megnyilvánuláshoz. De vajon beválthatja-e ez a csendes, a díszelőadás tapasztalatai alapján sokszor láthatatlan darab a hozzá fűzött reményeket, megszólíthatja-e az ifjúságot, képes-e a figyelmet ráirányítani *Madách Imre* zseniális történelmi-filozófiai drámai költeményére?

Ha se díszlet, se jelmez, se hang, se fény, mi marad? Marad a szöveg. Hozzá az arcok és a kezek. Hangsúlyosabbá válik a mimika, a gesztusok. De a hangjáték is. Ez utóbbival – a narrátor szerepén túl – *Farkas Tamás* talán takarékoskodhatott volna. Emelt hangja hiteles volt például a konstantinápolyi színpadon, amikor egy „i” miatt pálcát törő, felemelt mutatoujú „inkvizitort” alakított, vagy a párizsiban, amikor a mindig másért rajongó és mindig másét ócsárló „csöcseleket” képviselte, de talán elég lett volna csak néhányszor érvényesítenie. Égbe kiáltó szavainak értelme ugyanis – a templom rossz akusztikája miatt – nem juthatott el a hallgatósághoz, és elvonta a figyelmet az igazán fontos gondolati tartalmaktól.

A főszereplő, *Ádám* – akit *Lénárt László* alakított – ellenben odamondásban nem jelskedett, bár menté- gére szolgál, hogy épp földön való

„pokoljárását”, esendőségét, „nap-sugárból” és „porból” vétettségének külső-belső küzdelmét mutatja be a *Tragédia*. Kérdés, többnyire drámai arckifejezése ezt az állandó „bízva bízni” igyekvő küzdelmet kívánja-e érzékeltetni, vagy csak úgy a kamarajáték kedvéért öltötte magára az esendő maszkot. *Ádám*unk néha túl sokat bízott a hangra is, valahogy mégsem volt ilyenkor sem elég határozott fáraó vagy Danton. Ami viszont artikulációját illeti, abban semmi hiba nem volt, jól érthetően és goltan beszélt.

Pelsőczy László Istvánnak király(i), de a sátáni székszis nem sajátja. Szép és nemes vonásaival csak a jó oldalon hiteles. Hideg okoskodást, maró gúnyt csak „szövegileg” kaphatott tőle a közönség, nem tudott hozzá gesztusaiban, mimikájával is kapcsolódni. Egyszerűen nem ördögi figura – ez talán nem is olyan

nagy hiba. Igazabb lett volna tamáskodó *Ádám*nak, mint dacos, kihívó *Lucifer*nek.

Laborczy Szilvia kicsiny-karcsú, szüzi alakja jól beleillett a templomi képbe és az erőteljesebb testfelépítésű *Lénárt László* ölelő karjaiba. Bájban, nőiességben nem volt hiány, ám valami mégis hibádzott. Talán a tér volt „kamarányi” ahhoz, hogy kibontakozhassék az a fajta női bölcsesség, amely tulajdonképpen a darab végén a gyermeket beharangozó bejelentéssel egyfajta megoldást is ad a létradrámának. A bonyolult rendszerek, felfoghatatlan folyamatok mögött valami nagyon egyszerű, valami magától értetődő, valami végtelenül természetes az, amit a nő, *Éva* képvisel. Talán ezzel a létmódjával közelebb is áll Istenhez, még ha az ő kíváncsi keze nyúl is ki az almáért. Ez a fontos mozzanat valahogy nem tudott megnyilvánulni a darabban.

A londoni színpadon, a „tátongó mélységet átátlépdő” epizódban sokkal inkább a pátoz kapott helyet, mint a megjelenítésre kívánczó győzedelmes, örök. Ennél a jelenetnél el kellett volna felejtetnie a színésznőnek, hogy ő „a nőt” alakítja. Itt valójában *Éva* nem telen, itt – a tátongó mélységet átlépdő – önmagán is túllép, az emberit feleli, és naggyá, szinte átlátszóvá

lesz, alkotójához hasonlóvá, csupán a bizalom által, mely a szívében megjelenik.

Ez kulcsjelenet, itt fel lehetett volna vezetni azt a nagyszerű képet, mely aztán a darab lezárója (és nyitva hagyója): az Isten játszó *Melis Gábor* – aki objektívitásával furcsa mód hiteles Istennek tetszik – a Szilágyi Dezső téri templom szószékéről

esetben istentelen mélységeit is vállalva, nem röpké hatvan percben sűrítve évezredek, talán érthetőbb lett volna a drámai költemény aprólékosan kidolgozott, fajsúlyos szövege is, és puritán eszközei nem hátrányt jelentettek, hanem előnyül szolgáltak volna.

A plakát alján olvasható és az előadás elején *Farkas Tamás* jóvol-

MILOS JÓZSEF FELVÉTELE

Ádám felé nyújtja karját, *Ádám* pedig lentől öfelé. Két összeérni vágyó kéz, egy segítséget kérő és egy segítségnyújtó. A szószék magassága miatt e két kéz össze nem érhet, mégis, a kapcsolódni vágyás közöttük megmarad.

Ha a színészek is színről színre tudtak volna járni a *Tragédia* adott

tábol hallható mondat – „És olvasásuk el a magyar kultúra egyik alapművét” – nem tudni, provokáció-e a magukat „művelt” kategóriába sorolóknak, vagy komoly felszólítás a nehezkesebben művelődőknek. Nagy kérdés, hogy a gimnazisták többsége hova húz...

■ KINYIK ANITA

HIRDETÉSEK

Meghívó templomszentelési évfordulóra

„Küldjön neked segítséget szentélyéből, erősítsen a Sionról!” (Zsolt 20,3) Isten iránti hálával hívjuk edvei evangélikus templomunk szentelésének huszadik évfordulójára. A hálaadó istentisztelet időpontja: október 19., szombat, 14 óra. Igét hirdet *Szemerei János* püspök. Erős vár a mi Istenünk!
Edvei Evangélikus Leányegyházközség vezetősége

Szívesen segítene?

A Magyar Rákellenes Liga önkéntes segítőtársakat keres daganatos betegek lelki támogatásához. Az érdeklődők számára Budapesten október végétől körülbelül négy hónapon keresztül, szerda délutánonként ingyenes képzést indítunk. Jelentkezését október 25-ig várjuk! Elérhetőségeink: Magyar Rákellenes Liga, 1507 Budapest, Pf. 7.; e-mail: lelkisegegy@rakliga.hu; telefon: 1/225-1621, 20/565-5589.

Meghívó külmisziói estre

Evangélikusok Brazíliában címmel a következő evangélikus külmisziói est keretében *Cselovszkyné dr. Tarr Klára*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetője tart vetített képes előadást a közelmúltban, brazíliai tartózkodása során az ottani egyházban szerzett tapasztalatairól, valamint misziós élményeiről. Időpont: október 21., hétfő, 18 óra. Helyszín: 1085 Budapest, Üllői út 24. (az utca felőli előadóterem).

Szeretettel hívunk minden érdeklődőt gyülekezeteinkből, valamint a misziói munka iránt elkötelezett testvéreket, támogatóinkat is várjuk.
Az Evangélikus Külmisziói Egyesület vezetősége

A Luther Kiadó októberi könyvvásárai**Könyvvásár a teológián**

Idén is megrendezzük az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a kedvezményes könyvvásárt, amelyen 20–50%-os kedvezménnyel tudják megvásárolni a Luther Kiadó és a Kálvin Kiadó könyveit október 17-én 9.30 és 17 óra között.

Kérjük, ha van konkrét könyvigényük, megrendelésük, azt legkésőbb október 15-ig legyenek kedvesek elküldeni. A megrendelések Luther kiadós könyvek esetén a kiado@lutheran.hu, Kálvin kiadós, illetve a Magyar Bibliatársulat által megjelentetett könyvek esetén a fodor.csaba@kallvinkiado.hu címre küldendők.

Kaposvári könyvvásár

A Luther Kiadó minden érdeklődőt szeretettel vár könyves asztalainál a somogy-zalai egyházmegyei napon, október 19-én 9 és 16 óra között. Saját kiadványainkra 15% kedvezményt adunk.

Szeretnénk felajánlani gyülekezeteinknek, intézményeinknek és egyéni vásárlóinknak az előrendelés lehetőségét, hogy könyvrendelésüket a helyszínen, postaköltség nélkül átvehessék. Kérjük, ehhez megrendeléseiket legkésőbb október 15-ig küldjék el a kiado@lutheran.hu címre. Kérjük, szíveskedjenek jelezni, hogy a kaposvári könyvvásárba kérik a csomagot, és hogy készpénzzel vagy átutalással kívánnak-e fizetni. Átutalásos számla esetén 10%, készpénzes fizetés esetén 15% kedvezményt adunk.

A könyvvásárban csak készpénzes számlát áll módunkban kiállítani!

Tamás-mise az egyetemi gyülekezetben

Október 13-án, 18 órakor Tamás-mise lesz a budapesti egyetemi gyülekezetben (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.). Téma: *Isten gyermekei*. Igéhirdető: *Mézes Zsolt László*, liturgus: *Szántó Enikő*.

„Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert nem ismerte meg őt. Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlónak leszünk hozzá, és olyanakká fogjuk őt látni, amilyen valójában. Ezért akiben megvan ez a reménység, megtisztítja magát, mint ahogy ő is tiszta.” (1Jn 3,1–2)

Tudatlan istengyermekségben élünk. Nem tudjuk magunkról, hogy az ő teremtményei vagyunk, így nem ismerjük őt teljesen, nem látjuk olyanakká, amilyen valójában. De e tudatlanság ellenére az övei vagyunk. Amikor viszont nyilvánvalóvá válik a tudás, az ismeret, hogy Isten teremtett engem, téged és minden embert és minden mást ezen a világon – akkor megszűnik tudatlanságunk, beteljesedik ez a tudás, ez a látás: felismerjük, kik vagyunk valójában. Mint atyjukat kereső elveszett gyermekek, megtalálják azt, akitől származnak, felismerik helyüket a világban, az életben, Isten rendjében.

A kérdés: hogyan válhat nyilvánvalóvá ez a tudás? Hogyan ismerhetem fel a helyemet a világban, amiért ide születtem? Mi a módszer, mi az út, amely ezt felfedi? Mit lehet, mit kell tennem magamnak, magammal, hogy a helyemet, sorsomat elfogadjam, megtaláljam?

A prédikáció e kérdést járja körbe, néhány lehetőséget próbál felmutatni a ma kereső emberének önmagával, sorsával, helyzetével kapcsolatban.

A Tom Lantos Intézet szervezésében Zsidó élet és antiszemitizmus a mai Európában címmel kétnapos konferenciát tartottak október első két napján az Országház felsőházi termében, melyen – többek között – a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke is előadást tartott. Az alábbiakban Gáncs Péter referátumát olvashatják.

A gyökerektől a gyümölcsökig

A vallásközi dialógusról mint az egyik lehetséges eszközről szeretnék szólni az antiszemitizmussal szembeni küzdelemben.

Közös gyökerek

Amikor együtt gondolkodunk a párbeszéd szükségességéről, érdemes néhány evidenciát újra tudatosítanunk. A keresztény egyház tulajdonképpen egy zsidó szektaként alakult ki. Jézus maga is zsidó volt, követői és az első apostolok is zsidók voltak. Pál, a pogányok apostola szintén zsidó volt, és ezt a tényt gyakran hangsúlyozta is. Az őskeresztények nem egy új vallás követőinek, hanem a zsidóságon belüli csoportnak tekintették magukat. A helyzet csak akkor változott meg, amikor a közösséghez nem zsidók is csatlakoztak. Az Újszövetség zsidókról szól, és a könyv írói is – Lukács kivételével – mind zsidó származásúak.

Vannak keresztények, akiket gyökereik felfedezése inspirál, és egyfajta nyitottságot ébreszt bennük, de vannak olyanok is, akiket ugyanez a felismerés gátol a kapcsolatteremtésben. Sajnos akadnak olyan közösségek is, amelyek a judaizmusban csupán történelmi előzményt látnak, és odáig is elmennek, hogy az Ószövetséget a legszívesebben kivinnék a Szentírásból. *Paul Claudel* szenvedélyes figyelmeztetése ma is aktuális: „Adjátok vissza az Ószövetséget a népeknek!”

A vallásközi párbeszéd nehézségei és gyógyító esélyei

Közös tapasztalatunk, hogy a vallási párbeszédre égető szükség van, hiszen a vallási intolerancia, az antiszemitizmus sok emberi életet, kapcsolatot, közösséget tönkretett már, és tönkretesz ma is. Be kell vallanunk, hogy a vallásközi párbeszéd kapcsán olykor kényelmetlenül érezhetjük magunkat, hiszen a dialógus sohasem feszültségmentes. Bár a keleti vallások képviselőivel folytatott eszmecsere nehezebb, mégis sokan inkább ezt választják, mert kevésbé tűnik kockázatosnak. Ugyanakkor biztos vagyok benne, hogy az egymásra figyelő, nyílt és őszinte párbeszéd ezen a konferencián is pozitívan hat ránk.

Mindkét vallás, a judaizmus és a kereszténység is megosztott. Mindkét közösségben vannak, akiknek a vallásos gondolkodás és életszemlélet csupán a hagyomány és a kultúra tiszteletét jelenti. S vannak, akiknek hitük, vallásuk gyakorlása szerves része a mindennapi életüknek.

Van olyan tapasztalat, hogy akik élő kapcsolatban állnak az Örökkévalóval, akik „beszélő viszonyban” vannak vele, azokkal könnyebben lehet párbeszédet folytatni. A dialógus alapvető szabálya, hogy a párbeszéd célja nem a másik legyőzése vagy meggyőzése, hanem szellemi, lelki értékeink jobb megismerése, megosztása, egymás gazdagítása!

Számos teológiai kapcsolópont segítheti a párbeszéd közös nyelvnek megtalálását. Alapvetően közös a hitvallásunk a Teremtőben, aki művelésre és megőrzésre adta nekünk a világot, amelyen jó gazda módján uralkodhatunk (ökoteológiai, teremtésvédelmi kapcsolópont). De soha nem uralkodhatunk egymáson, hiszen teremtménytársak, egy közös mennyei Atya gyermekei, tehát egymásnak testvérei vagyunk!

Izgalmas és egyben szentív kérdés, hogyan értelmezzük ezt a kiváltságunkat, kiválasztottságunkat. A vá-

lasztott népet maga a Teremtő különíti el, de nem azért, hogy a többi nép fölé helyezze, hanem hogy szeretetének jeleként küldje a világba. „Most azért, ha engedelmesen hallgattok a szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül, bár enyém az egész föld. Papok királysága és szent nép lesztek.” (2Móz 19,5–6)

Ez a kiválasztottság- és küldetésudat szerves része a keresztény hitnek is, ahogy ez Jézus főpapi imájából is kiténik: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. Nem a világból való, mint ahogy én sem vagyok a világból való. Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság. Ahogyan engem elküldtél a világba, én is elküldtem őket a világba...” (Jn 17,15–18)

Szomorú tény, hogy a közös gyökerek és küldetés ellenére már a középkorban megindult a zsidóság fájdalmas kirekesztése. Eltiltották őket a földvásárlás jogától, a másokkal való házasságkötéstől... Így alakultak ki fokoza-

tosan a gettók. Ebben a tragédiába torkolló folyamatban olykor sajnós a magukat kereszténynek vallók is megféleldezték János apostol intéséről: „Aki gyűlöli a testvérét, embergyilkos; azt pedig tudjátok, hogy az embergyilkosnak nincs örök élete.” (1Jn 3,15)

De hála Istennek, mindig akadtak olyanok is, akik szembefordultak a gyűlölettel, felismerve, hogy az antiszemitizmus egyaránt bűn a Teremtő és a teremtménytárs ellen.

Néhány pozitív példa a konstruktív együttélésekről

Megkapó történet a 19. századi Pestről: 1838 tavaszán pusztító jeges árvíz tombolt a városban. A fedél nélkül maradt pesti zsidóságból sokan találtak menedéket az Insula Lutheranának nevezett Deák téri evangélikus templom falai között, amely szigetet jelentett a hajléktalanná vált embereknek. Ennek a testvéri segítségnyújtásnak az emléket őrzi az Evangélikus Országos Múzeum egyik legféltettebb kincse, az úgynevezett „árvízi kehely”. Ezt *Löwy Herman* zsinagógai előjáró hálájuk jeleként adományozta *Michael Lang* Deák téren szolgáló evangélikus lelkésznek. A gyönyörű ötvösmunkán héberül olvasható az ézsaiási ige Istenről, „aki oltalom a zivatarban”. (Ézs 25,4)

Jó száz évvel később, a második világháború poklában, a zsidóüldözés zivatarában újra oltalmazó helyé vált ennek a templomnak a szószerk alatti ürege, ahol egy zsidó család talált átmeneti menedékre...

De békésebb időkben is akadt olyan evangélikus hely, ahol a zsidók otthon érezhették magukat. Ilyen volt a világhírű tudósokat, művészeket nevelő farsori evangélikus gimnázium, amelynek tanulói között magas arányban voltak igen tehetséges

zsidó diákok is. Többek között *Herzl Tivadar*, Izrael állam megálmodója. Híres muzsikuskok: *Kálmán Imre*, *Doráti Antal*, jeles tudósok, köztük későbbi Nobel-díjasok is: *Neumann János*, *Wigner Jenő*, *Harsányi János*... Az iskola élő példája volt a vallási toleranciának: a zsidó tanulók fel voltak mentve a szombati órák alól, és külön vallásoktatásban részesültek.

Talán nem véletlen, hogy ebben az iskolában tanult az a *Sztehlo Gábor* is, aki később, már mint evangélikus lelkész, a református Jó Pásztor Szolgálat munkásként mintegy ezeröttszáz zsidó gyermeket és ötszáz felnőttet rejtett el és mentett meg a nyilas terror idején. A háború után pedig csodálatos szervezőkészséggel és leleményes szeretettel tovább nevelte őket az úgynevezett *Gaudiopolis* gyermekvárosban, amelyet aztán a kommunista diktatúra zárt be 1950-ben. 1972 óta *Sztehlo Gábor* nevét őrzi a Jad Vasem kertben. 2009-től pedig a már említett Deák téri templom előtt az ő szobrát láthatjuk, amint Luther-kabátja alá rejt el egy üldözött gyermeket. Ez a nagyszerű kompozíció egy általa megmentett gyermeknek, a szobrásszá lett *Vígh Tamásnak* az alkotása.

Ha már zsidó származású művészekről esik szó, hadd említssem meg *Ámos Imre* festő nevét is, aki 1944-ben munkatáborban vesztette életét. Evangélikus egyházunk közreműködésével mutattuk be alkotásait 2012 decemberében Szentendrén. Az idén Berlinben is kiállították a képeit, jelenleg pedig *Marc Chagall* műveivel együtt, a budapesti Magyar Nemzeti Galériában láthatók.

Az egyház felelőssége és küldetése

Meg kell vallanunk, amikor gyengék, gyávák és némák voltunk, és határozottabban kell szót emelnünk napjainkban is a gyűlölettel, így az antiszemitizmus mindenféle megnyilvánulásával szemben. Ahogy ezt az Egyházak Világtanácsának nyilatkozata tömören summázza: „Az antiszemitizmus bűn Isten és az emberiség ellen.”

Követendő példa számunkra a mártírhálalt is vállaló német evangélikus lelkész, *Dietrich Bonhoeffer*, aki már 1940-ben tisztán megfogalmazta: „Az egyház megvallja, hogy igéhirdetése (...) nem volt kellően nyílt és meggyőző, (...) megvallja féltékenységét, a nehézségek előli kibúváásokat, veszedelmes engedményeit. Gyakran megtagadta öröklött és vigasztalói feladatát, (...) néma maradt, amikor kiáltania kellett volna, mert az ártatlanok vére az égbe kiáltott. Nem találta meg az igaz szót megfelelő módon, a kellő időben.”

Ugyanakkor fontos, hogy ne csak visszanezni tudjunk együtt, hanem reménységgel előre tekinteni is. Erre biztat a Leviticus igéje is: „Ne légy bosszúálló, sem haragtartó... Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (3Móz 19,18)

Az egymást kölcsönösen megbecsülő párbeszéd segíthet drága közös gyökereink újralfedezésében, ápolásában. Mindezt tehetjük egy közös gyümölcsöket termő szebb jövő reményében, hiszen együtt olvashatjuk az *Ótesztamentum* nagy szenvedő alakjának, *Jóbnak* a bizonyosságtételét: „A fának is van reménysége: ha kivágják, újból kihajt, és nem fogynak el hajtásai.” (Jób 14,7) Ez az ige lehet közös hitünk és reménységünk forrása, mely szerint a megnyesett fa kizöldül, mert: „Erős vár a mi Istenünk!”, a mi közös Istenünk!

■ GÁNC S PÉTER püspök

A hajléktalanság kriminalizációja ellen

► **Szeptember 30-án A Város Mindenkié (AVM) csoport által szervezett tüntetésen több százan tiltakoztak a szabálysértési törvény módosítása ellen, amely az Alkotmánybíróság 2012. novemberi döntésével szemben újra büntetné az életvitelszerű lakhatást közterületen, lehetővé tenné az önkormányzatok számára hajléktalanmentes övezetek kijelölését, és új elemként a kunyhóépítést is szabálysértéssé nyilvánítaná.**

„Mi, hajléktalan emberek számúztunk lettünk hazánkban. Számúztunk, mert megbüntethetnek azért, hogy nincs otthonunk” – mondta beszédében *Fekete-Nagy Miklós*, aki egyike a ma Magyarországon élő harmincezer hajléktalan embernek. Az AVM aktivistáján kívül felszólt még *Csizi Zsolt*, aki megfelelő lakhatási lehetőség híján kénytelen volt kunyhót építeni, hogy megteremtse magának az önálló életvitel lehetőségét. Mint mondta, a felkapaszkodásért tett erőfeszítései „jutalma” most hajlékának elpusztítása és a büntetés lehet.

Bende Anna, az AVM szövetséges aktivistája és utcai szociális munkás emlékeztetett, hogy „ha egy nap az összes utcán élő ember úgy döntene, hogy bemegy egy szállóra, bizony nem jutna nekik hely”. Arra is figyelmeztetett, hogy a törvény módosítás nemcsak embertelen és jogsértő, de nagyon veszélyes is, mert a hatóságok elől bujkáló embereket a szociális munkások sem fogják könnyen elérni, ami különösen a tél közeledtével veszélyes. Az utcán élés és a kunyhóépítés tiltásával és büntetésével az állam bűnözőkké nyilvánítja a már amúgy is gyakran zaklatásnak kitett hajléktalan embereket, folyamatos bujkálásra itéli őket, és a velük való együttérzés helyett lenézésükre biztatja Magyarország állampolgárait.

Bolba Márta józsefvárosi evangélikus lelkész bibliai példabeszédet idézett, amelyben Jézus nem engedte dehumanizálni a beteg utcára került hajléktalan embert. (*Bolba Márta beszédét lásd az oldal alján.*)

A tüntetésen *Lakatosné, Jutka* hajléktalan aktivista olvasta fel *Nagy Bandó András* író, humorista támogató levelét, aki egészségügyi okok miatt nem tudott a rendezvényen részt venni. (...)

A törvény módosítás ellen tiltakozva az

AVM tagjai elmondták, hogy a csoport nem azért küzd, hogy minél többen éljenek az utcán vagy kunyhóban, hanem hogy a magyarországi lakhatási válságra valódi megoldások szülessenek. A csoport régóta szorgalmazza az önkormányzati bérlakás-

rendszer fejlesztését, az üresen álló lakások hasznosítását és a rossz állapotban lévő ingatlanok felújítását és lakhatóvá tételét.

A törvényt a parlament a tüntetés után nagy többséggel megszavazta.

► *Forrás: avarosmindenkie.blog.hu*

Bolba Márta és az érintettek a szeptember 30-i tüntetésen

A hazai közbeszédben rendszeresen félrevezető állítások jelennek meg nemcsak a fagyhalál áldozatainak számáról, de a hajléktalanellátó rendszer befogadó kapacitásával és leterheltségével kapcsolatban is. (...)

Az AVM hajléktalan aktivistái nap mint nap a saját bőrükön tapasztalják, hogy mindez nem igaz. Messze nincs elég férőhely minden rászoruló számára, és a rendelkezésre álló helyek többsége sem jelent megfelelő, emberhez méltó elhelyezést (nemhogy lakhatást). Tapasztalataikat a hivatalos adatok is megerősítik.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) 2013. szeptember 18-ai tájékoztatása alapján összesen 6377 egyéni (de nem egyágyas!) férőhely van az országban. Ehhez adódik hozzá a családok számára fenntartott 3978 ágy. Ez összesen 10 355 férőhely. Az NRSZH adatai alapján 2012. július és 2013. június között – a családok szállókat nem számítva – közel 24 ezer ember kényszerült arra, hogy legalább egyszer hajléktalanszállón aludjon.

Az adatokból az is kiderül, hogy a

hajléktalanszállók országsszerte körülbelül száznegyven százalékos éves kihasználtsággal működnek. Ehhez a téli krízisidőszakban kialakított átmeneti férőhelyeket is hozzáadva átlagosan száz-tizenhét százalékos az éves kihasználtság. Ebből adódik, hogy bizonyos helyeken télen a folyosókon, az ágyak alatt és a lépcsőfordulóban is emberek alszanak. Ezeket az adatokat a hajléktalanellátó rendszerben dolgozó szakemberek és a hajléktalanságot megtapasztalt állampolgárok is megerősítik.

Ami a nem intézményes keretek között élőkét illeti, 2012 során az utcai szociális munkások csak Budapesten több mint négyezer utcán élő embert regisztráltak, a 2011-es népszámlálás előzetes adatai alapján pedig az országban minimum tizenhétézer ember él fedél nélkül és a lakás fogalmába nem sorolható lakóegységben. Vagyis legalább ennyi ember kényszerül arra, hogy ma is közterületen vagy nem lakáscélú helyen éljen. Nekik esélyük sincs, hogy bejussanak a már amúgy is leterhelt ellátórendszerbe. (...)

► *Forrás: avarosmindenkie.blog.hu*

Mi nem így képzeljük el a rendet!

Radnóti Zoltán rabbiával, a Szent Egyed Község tagjaival és minden keresztény emberrel együtt vallom, hogy a szegények ügye Isten ügye. A hajléktalanság a lakásszegénység szélsőséges formája. A hajléktalanok nem bűnözők, hanem szegények, akiket egy javaslat szerint börtönbe lehet majd zárni csak azért, mert rossz helyen szegények.

Amikor egy éve először beszélgettem az AVM aktivistáival mint lelkész, azt mondták nekem, hogy a keresztényeknek el kellene mondani, hogy mi az a kereszténység. Hadd próbálkozzak most ezzel. Elmondok egy történetet, amelyet Jézustól ismerlek: „*Volt egy gazdag ember, aki bíborba és pátolatba öltözött, és nap mint nap fényes lakomát rendezett. Volt egy Lázár nevű koldus is, aki ott fekiúdt a gazdag előtt, fekélyekkel tele, és azt kívánta, hogy bárcsak jóllakhatna a gazdag asztaláról lehulló morzsákkal; de csak a kutyák jöttek hozzá, és nyaldosták a sebeit. Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és felvitték az angyalok Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és eltemették. (...) Ő pedig így szólt: Arra kérlek, atyám, hogy küldd el őt apám házához; mert van öt testvérem, beszéljen a lelkükre, nehogy ők is ide kerüljenek, a győtrelem helyére. Ábrahám így válaszolt: Van Mózesük, és vannak prófétáik, hallgassanak azokra!*” (*Lukács evangéliuma, 16. rész*)

A koldusnak neve van, ezzel jelzi a tör-

ténet az emberi méltóságot. Jézus nem engedi dehumanizálni a beteg utcára került hajléktalant. Ő Lázár. Neve azt jelenti: „Isten megsegít”. Lázárnak ma nemhogy nem adnának enni, ha gazdag ember háza mellett aludna, hanem még meg is bírságnának, akár börtönbe is vetnék. Ez nem igazság.

A történet a prófétai útmutatásra irányítja a figyelmünket. A próféta Isten embere, aki arra hivatott, hogy társadalmi kérdésekben is segítsen eligazodni, megtalálni Isten útját. Az első találkozás alkalmával az AVM aktivistáinak azt találtam mondani: ti vagytok korunk prófétái, akik képviseltek a társadalom leggyengébb, legkiszolgáltatottabb rétegét. Hárítottak persze, de ma is úgy gondolom, hogy a próféta nem attól próféta, hogy magát annak nevezi, hanem attól, hogy az Élet szolgálatába áll akár az aktuális hatalommal szemben is, mert belső kényszer indítja arra, hogy kimondja az igazságot, kimondja Isten szavát. (...)

Érzem a határaitam, és nagyon rosszul esik, hogy amit én tudok tenni, az csepp a tengerben. Emiatt is nagyon megerősödött bennem, hogy nem egyénekre kell áttolni a felelősség teljes súlyát, mert az elhordozhatatlan. Végtelenül gonosz mondat mind a kettő: „Segítsen magán, a maga hibájából jutott oda, ahova.” De az is: „Majd a jó emberek segítenek! Majd az elvakult önkéntesek csinálnak valamit!”

Hiszem, hogy az állam nem tolhatja át a felelősséget az egyénekre, a rendszer szintű lakhatási gondokat és a munkanélküliség következményeit csak a rendszer szintű változtatások, a felelős társadalompolitika tudja orvosolni.

Most azért állok itt, hogy kimondjam az egyszerű tényeket: ha börtönbe zárjuk az otthonatlanokat, akkor ez a lehető legdrágább és legembertelenebb megoldás a szegény emberek lakhatási problémáinak megoldására. Ma Magyarországon nincs elegendő férőhely a hajléktalanellátásban, pénzt vontak ki az ellátórendszerből. Kunyhót építeni azt jelenti, hogy az ember lehetőségéhez mérten megpróbál mindent megtenni a lakhatás megteremtéséért. Kunyhót figyelemzés nélkül – hulladékkezelés címszó alatt – elszállíttatni kegyetlenség.

Ha ma elfogadják a képviselők ezt a törvényjavaslatot, akkor tesznek egy újabb lépést a rossz irányba. Mi most azért vagyunk itt, hogy felhívjuk a figyelmet arra, hogy a másik irányban van az Isten útja, az emberség útja.

■ **ROMÁNNÉ BOLBA MÁRTA**
józsefvárosi evangélikus lelkész

Az idézett szöveg elhangzott szeptember 30-án a Város Mindenkié csoport által szervezett tüntetésen.

► **HA KENYERET ADSZ AZ ÉHEZŐKNEK...◀**

Várpalotai válasz

Munkanélküliség és közösségteremtés

► **Társadalmunk egyik legsúlyosabb problémája a munkanélküliség. Evangélikus közösségünk tagjai közül is sokan mindennapos félelme a munkából való elbocsátás, gondja a munkaerőpiacra való visszakérelés. Akiknek évek óta nem sikerül visszatérniük a munka világába, azok óhatatlanul frusztrálttá, lelki beteggá, elkéseredetté válnak. Várpalotai gyülekezetünk pályakezdő fiataljai, illetve a harminc-ötvenöt év közöttiek körében is nagyarányú a munkanélküliség, és ez családi gondok, nehézségek forrása. Tudnánk-e gyülekezeti szinten – helyi közösségek, civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások összefogásával – segíteni ezen a helyzeten? Elképzelhető-e, hogy az egyház segítő kezet nyújtson a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) részesülő embereknek, akik bajba jutottak, reménytelen helyzetbe kerültek, elvesztették hitüket? Mi lenne, ha közösséget és aktivitást kínálnánk fel a gyakran hátrányos helyzetben élő munkanélkülieknek?...**

A Várpalotai Evangélikus Egyházközség tagjai és alapítványa, az Örömhír Alapítvány kuratóriuma a kérdésekre választ adva egy új missziós stratégiát dolgozott ki az elesett, munkanélküli-segélyből élő emberek számára. A Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával létrejött a TIM-projekt: *Társadalmi integráció és a munkaerőpiacra való visszakérelés közérdekű önkéntesekkel.*

Gyülekezetünk és az Örömhír Alapítvány célja a segítségre szoruló, hátrányos helyzetben lévő felnőttek és fiatalok testi-lelki rehabilitációja szakemberek bevonásával. Szakmai programok segítségével e megjelölt célcsoportok felzárkóztatása és alkalmassá tételük arra, hogy visszakérelhessenek vagy beke-reülhessenek a munkaerőpiacra. A rehabilitációs program elméleti és gyakorlati oktatással jár együtt.

A TIM-program célja, hogy az érintett célcsoportok közérdekű önkéntesként az oktatások elvégzése és a rehabilitációs foglalkoztatások befejezése után alkalmassá váljanak arra, hogy akár saját kezük munkájával biztosíthassák maguk és családjuk megélhetését, olyan tapasztalatokra, versenyképes szaktudásra tegyenek szert, hogy visszakérelhessenek a munkaerőpiacra, esetleg saját vállalkozásba kezdjenek.

Az egyházközség küldetését a programban az alábbi ige határozza meg: „*Ha kenyeret adsz az éhezőknek, és jól tartod a nyomorultat, akkor fölragyog a sötétben a viláosságod, és homályod olyan lesz, mint a déli napfény.*” (*Ézs 58,10*)

Az egyház szociális küldetése az elesetteken való segítség. Ebből kiindulva segít az egyházközség a rehabilitációban részt vevő, bajba jutott embereknek abban, hogy megéljenek két kezük munkájából. A gyülekezet az alapítvánnyal együtt szociális foglalkoztatást működtet, melyben értéket teremtő tevékenységet – szabás, varrás, kézműves munkák – végeznek a rehabilitációs programban részt vevők. Várpalotai, pétfürdői lakosoktól öt évre földhasználati kölcsönszerződéssel kapott földeket oszt ki az Örömhír Alapítvány, hogy a gyakorlatban alkalmazzassák a képzésben tanultakat a rászorulóknak.

A gyülekezeti missziós projektben részt vevők lehetőséget kapnak arra, hogy közösségbe tartozzanak, önmagukat megismerjék, és segítsenek magukon. Segítjük a résztvevőket, hogy aktívan töltsék az életüket

családjuk javára a földművelés, állattenyésztés, szabás-varrás révén. Ajánlólévelet kapnak, mellyel elhelyezkedhetnek az alapítvánnyal szerződést kötött vállalkozásoknál.

A TIM-projekt speciális missziós program, az egyház válasza a társadalom legégetőbb problémájára, a munkanélküliségre. A résztvevőknek – gyülekezeti tagoknak és a város lakóinak – közösséget, reményt és hitet ad. Hiszem, hogy az évenként megismétlődő TIM-projekt minta lesz egyházak, közösségek számára, amelyek gyülekezetépítésben gondolkodva mernek foglalkozni a mai emberek problémáival.

Az Örömhír Alapítvány a Nemzeti Együttműködési Alap által kiírt *Társadalmi integráció és munkaerőpiacra való visszakérelés segítése közérdekű önkéntesekkel* projekt keretében 2,8 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el a *Szociálisan hátrányos helyzetben élőkért önkéntes tevékenységgel* elnevezésű programjával. (A pályázatban részt vevő célcsoport a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő várpalotai lakosok.)

Az *Evangélikus Élet* egyéni előfizetőinek többsége azon a napon kapja kézhez e mostani lapszámot, amikor (október 10-én, csütörtökön) városunkban országos sajtótájékoztatót tartunk a TIM-projekt küldetéséről. Kérjük olvasóinkat, imádkozzanak a sikeréért! (További információk: timnea.blogspot.hu.)

■ **TÓTH ATTILA evangélikus lelkész (Várpalota)**

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

EVANGÉLIKUS EGYETEMI
GYÜLEKEZET

Programok 2013. őszi félév

PROGRAMJAINK SZORGALMI IDŐSZAKBAN MINDIG
HÉTFŐN, CSÜTÖRTÖKÖN, VASÁRNAP 18.00-TÓL.

Láthatatlan Színház

Életünk során látásunk alapján tájékozódunk leginkább. Ha megfelelő érzékenységgel és hozzáértéssel ezt rövid időre kizárjuk, világunk és önmagunk tapasztalása mélyebb síkra terelődhet. A néző szó szerint bőrén érzi, érzékszervein keresztül tapasztalja a történeteket. Élete részévé válik a játék. Színjáték részévé válik élete. Vele történik minden. Olyan kapu ez a színház, hogy a rajta való átlépés befelé és felfelé vezet.

Részletes info és jelentkezés az előadásra
a www.jelenletmuhely.hu honlapon.

+ lesz még:

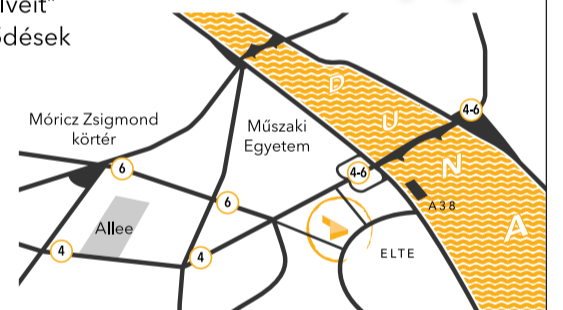
- **ADVENTI LEKGYAKORLAT** | DECEMBER 6-8.
Elvonulás, csend, befelé figyelés. Készülés és várakozás távol a zajos világtól.
- **ADVENTI AGAPÉ** | DECEMBER 12.
Énekek, versek... étel, ital és közösség. Ajándékkészítés rászoruló gyermekeknek.
- **EVANGÉLIKUS EGYETEMISTÁK ÉS FŐISKOLÁSOK SZÜRETI MULATSÁGA** | OKTÓBER 17. 18.00
Borkóstoló, édes must, tánc, zene, jókedv!
Regisztráció szükséges!
Támogatóink:

Aklan
PINCE

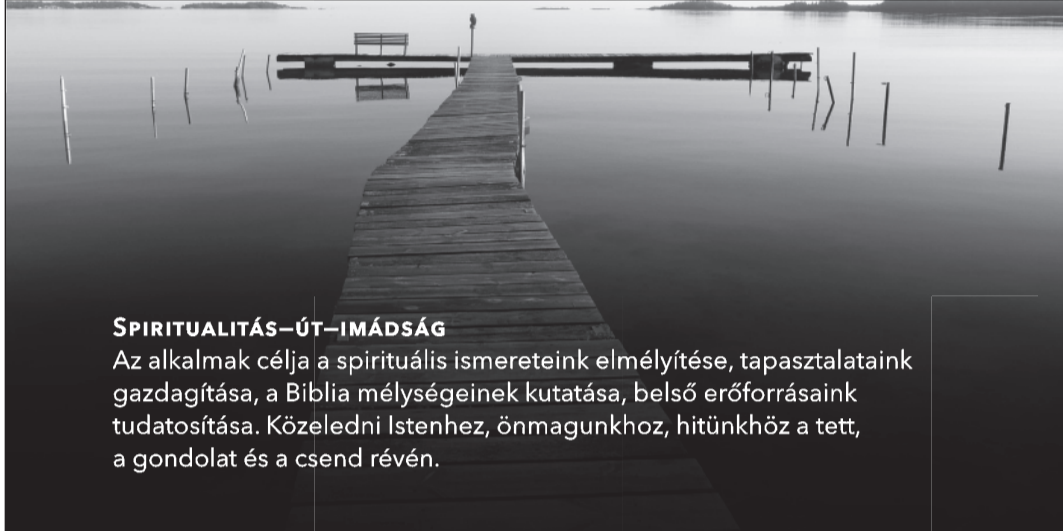
- **LABIRINTUSJÁRÁS** | NOVEMBER 14.
A labirintus az egyik legősibb szemlélődő (kontemplációs) eszköz, amit az emberiség ismer és használ. Próbáld ki te is!
- **MANNA**
A Széplőrza találkozókról már jól ismert, kendős-babahordozós, kötődő nevelést népszerűsítő szakemberek és gyakorló anyukák a még gyermekvállalás előtt álló fiatalokat szeretnék segíteni. Az alkalmak célja hozzájárulni ahhoz, hogy a résztvevők tudatosan, a korábbi évtizedek rideg nevelési „elveit” meghaladva görcsök, rossz beidegződések nélkül fogadják el Isten ajándékait: a kisgyermeküket.

Budapesti Evangélikus
Egyetemi Gyülekezet
Cím: 1117 Budapest,
Magyar tudósok körútja 3.

CSALÁDBARÁT
GYÜLEKEZET

○ Csendhétfő *minden hétfőn 18.00*

SPiritUALITÁS–ÚT–IMÁDSÁG

Az alkalmak célja a spirituális ismereteink elmélyítése, tapasztalataink gazdagítása, a Biblia mélységeinek kutatása, belső erőforrásaink tudatosítása. Közeledni Istenhez, önmagunkhoz, hitünkhöz a tett, a gondolat és a csend révén.

◻ Filmklub *kéthetente csütörtökön 18.00*

A szemeszter első két alkalmán (igazodva a vasárnapjaink témájához) az újramezítés témáját járjuk körbe, ehhez választottuk a filmeket.

Okt. 24.
Berlin felett az ég
Wim Wenders

Nov. 7.
A nap vége
Ingmar Bergman

A harmadik és a negyedik találkozunk a témája a bűn.

Nov. 21.
Dogville
Lars von Trier

Dec. 5.
Solaris
Andrej Tarkovszkij

+ Istentiszteletek *vasárnap 18.00*

- **TAMÁS-MISE** | MINDEN HÓNAP MÁSODIK VASÁRNAPJÁN
A kételkedők, keresők istentisztelete. Egy istentiszteleti forma, amely az értelmi megismerésen túl az érzékelés más csatornáira is épít, sőt tudatosan használja azokat. Ezzel szeretné előkészíteni a külső környezetet, hogy Isten jelenléte átélhetővé váljon a résztvevők számára. Ezen túl különböző közösségi és egyéni formákkal (mint pl. imádságjárás, személyes áldás, közös imádkozás) igyekszik segíteni, hogy valóban közösen vehessünk részt egy-egy istentiszteleten.
- A többi vasárnapon 3 héten át tematikusan, változó stílusban egy-egy témát járunk körül: hagyományos formában komolyzenével; taizéi énekekkel; dramatikus elemekkel; könnyűzenével...

Okt. 27., nov. 3., nov. 17.
Az újramezítés

A bűn
Nov. 24., dec. 1., dec. 15.

Naptár

OKTÓBER

H	K	SZE	CS	P	SZO	V
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NOVEMBER

H	K	SZE	CS	P	SZO	V
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

DECEMBER

H	K	SZE	CS	P	SZO	V
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

JELMAGYARÁZAT

- ▨ Adventi agapé
- ◻ Adventi lelkigyakorlat
- ◻ Csendhétfő
- ◼ Filmklub
- ◼ Istentiszteletek

i Infó

Like-olj minket
a Facebookon!

www.facebook.com/BudapestiEvangélikusEgyetemiGyülekezet

- **VASÁRNAPI JÁTSZÓHÁZ**
Bibliai történetek, diavetítés, kézművesség, sok ének és még több játék. Minden istentiszteletünk alatt gyermekfelügyeletet biztosítunk a legkisebbek számára.

CSALÁDBARÁT
GYÜLEKEZET

Lelkigondozás:
Szántó Enikő
Lelkész, lelkigondozó
Hétfő: 15.30–19.00
Csütörtök:
15.00–17.00

Mindannyian kerülhetünk olyan élethelyzetbe, amikor jó, ha meghallgatnak, amikor szükségünk van lélekápolásra, amikor utat veszünk, amikor nem tudjuk, hogyan tovább. Ehhez kívánunk lelkesi, mentálhigiénés segítséget adni. Előzetes egyeztetés alapján a fogadóórán kívüli időpontokban is lehetséges.

Hivatali órák (keresztelőre, esküvőre, konfirmációra jelentkezés is) Szántó Enikőnél:
Hétfő 17 órától vagy vasárnap 17 órától
Elérhetőség: ev.egyetemi@gmail.com

Hivatali órák (keresztelőre, esküvőre, konfirmációra jelentkezés is) Szántó Enikőnél:
Hétfő 17 órától vagy vasárnap 17 órától
Elérhetőség: ev.egyetemi@gmail.com

<http://egyetemi.lutheran.hu/budapest>

Ötven éve, 1963-ban halt meg Sík Sándor katolikus pap költő, tanár

A CSERKÉSZ SÍK SÁNDOR

Máté evangélista írta: „...odamentek a tanítványok Jézushoz, és megkérdezték tőle: »Ki a nagyobb a mennyek országában?« Jézus odahívott egy kisgyermeket, közéjük állította, és ezt mondta: »Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.«” (Mt 18,1–4)

SÍK SÁNDOR

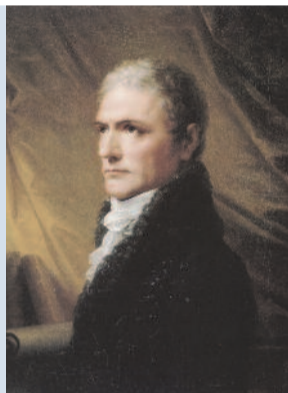
Mosolygó gyermek

A nyári busz fullasztó melegében,
Kék-bóbitás sapkája keretében,
Anyja mellére békén odabújva,
Szemben velem egy esztendő fiúcska.
Szeme azúrját kerekíti tágra,
Úgy néz a furcsa idegen világra,
Ami én vagyok, aki mostan boldog
Gyönyörűséggel arcába mosolygok.
Csak néz rám, néz rám, komolyan sokáig,
Míg szírom arca gömbölyűre válik,
Ahogy a bimbó feslik szét a bokrán,
És édesdeden visszamosolyog rám.
Egy új emberke, ki nem beszél még
Hogyan érti meg a mosoly beszédét?
Hogy érzi meg – hisz csak egy éve ember!
Hogy a szeretet szólítja szememben!
Ó, milyen titok, milyen csodaszép ez!
Egy csöpp agy, mely még gondolni se képes,
A szeretetet már fel tudja fogni,
S a mosolyra vissza tud mosolyogni!
Ó, ha lehetne, hogy az, aki Atyja
Minden mosolynak, nekem is megadja
Olyannak lennem, mint ez a csöpp gyermek:
Friss antennája minden szeretetnek.

Kétszázötven éve, 1763-ban született Batsányi János költő

Busongás

Ím, a tavasz vége még el sem érkezett.
Máris a forró nyár heve következett.
Elmúltak víg kedvem kevés szebb órái.
Lehulltak reményem alig nyílt rózsái.
Itt az ősz, félig ért ritka gyümölcsével,
Közelget a tél is havával, jegével;
S míg fiatal korom napjait számlálom,
Eltűnik életem, mint egy rövid álom!

FUGER-FRIEDRICH HEINRICH FESTMÉNYES

„...napjaim gyorsabbak a takács vetélőjénél, és reménytelenül múlnak el. Gondold meg, hogy csak szellő az életem...” (Jób 7,6–7)

Pál apostol imádsága: „...kérem, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Istene (...) világosítsa meg lelki szemeket, hogy meglássátok: milyen reménységre hívott el minket...” (Ef 1,17–18)

Pál apostol vallomása: „Jézus Krisztus a mi reménységünk.” (1Tim 1,1)

A költő szomorú élményét velünk együtt a szenvedő Jób is átélte. Pál apostol arra biztat, hogy lelki szemünkkel Jézust lássuk, aki mulandó életünk reménysége.

■ Közli: MADOCSAI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

„Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerinti, törekedj szeretetre, és légy alázatos Istennel szemben.”

(Mik 6,8)

Szentháromság ünnepe után a 20.

héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi Isten három kívánságát tárják elénk, és felszólítanak: járjunk elhívásunkhoz méltóan – megszentelt életben! *Luther* írja: „Isten szentel meg! Gyermekeit idegen szentség teszi szentté – a Krisztusé, amelyet hitükben ajándékba kapnak, és amely sajátjukká válik; noha a maguk szemében nem egyebek kárhozott bűnösöknél.” A helyes istentisztelet: az Úr igéje szerinti életfolytatás (lásd 5Móz 10,12)! S ma is: „Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők meglátnak az Istent.” (Mt 5,8; Lk) Hiszik: „A te országod, Isten, örökkévaló ország. Az Úr dicséretét hirdeti ajkam, szent nevét áldja mindenki örökkön-örökké.” (GyLK 775,13) A farizeusok a mózesi törvényre hivatkozva kérdezték Jézust a házassági elválásról; ám ő Isten eredeti, teremtő szándékára utalt: „*Ezért elhagyja az ember apját és anyját, és lesznek ketten egy testté, úgyhogy ők többé már nem két test, hanem egy. Amit tehát az Isten egybekötött, ember el ne válassza.*” (Mk 10,7–9) Pál megszentelődésre int: „...Isten akaratára, hogy megszentelődjétek: hogy tartózkodjatok a paráznaságtól, hogy mindenki szentségben és tisztaságban tudjon élni feleségével...” (1Thessz 4,3–4) A mózesi törvények a szombatév, a szombati nyugalomnap és a három főünnep (páska, aratás és betakarítás ünnepe) megtartását írták elő: „*Tartásátok meg mindazt, amit mondtam nektek!*” (2Móz 23,13) Apósa tanácsára Mózes bírakat állított a nép fölé, derék férfiakat, akik „*a nehéz ügyeket Mózes elé vitték, de minden kisebb dologban ők tettek igazságot.*” (2Móz 18,26) Betűl leánya feleségül ment Ábrahám fiához; s ő bevezette „...*anyjának, Sárának a sátrába, és feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt.*” (1Móz 24,67) A törvényadás előtt, a Sínai-hegynél, üzenetváltás történt Mózes közvetítésével. S ez Isten ajánlata: „*Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül (...)* Papok királysága és szent nép lesztek.” A nép válasza: „*Megtesszük mindazt, amit az Úr mondott.*” (2Móz 19,5,6.8) Mi János evangéliumából tudhatjuk, hogy Jézus éppen abban az órában halt meg a kereszten, amikor a jeruzsálemi templomban levágták a páskabarányokat! „*Akik vitték, maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne legyenek tisztátalanokká, hanem megehessék a húsvéti vacsorát.*” Pilátusnak ezt a vádat mondták Jézus ellen: „*Ha ez nem volna gonosztevő, nem adtuk volna át neked.*” (...) „*Nekünk senkit sincs jogunk megölni!*” (Jn 18,28.30.31) Ámde: „*Nekünk törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát.*” (Jn 19,7) S a Prédikátor szerint „*a végső tanulság ez: Féld Istent, és tartsd meg parancsolatait, mert ez minden embernek kötelessége.*” (Préd 12,13) „*Keresztyének vagyunk, ... / De Istent Urunknak / Hiába nevezzük, / Ha parancsolatát / Egyszersmind nem tesszük.*” (EÉ 440,1)

■ GARAI ANDRÁS

A multicégnél, ahol dolgozom, van egy olyan időszak, amikor a munkatársak megtehetik, hogy – engedéllyel – ne a munkájukkal foglalkozzanak. Mégpedig akkor, amikor – egy korábban pontosan magadott időponttól rajtolva – lehetőséget kapnak rá, hogy helyet foglaljanak a cég üdülőibe a nyári főszezonra és a főszezonon kívüli időpontokra.

Felfokozott hangulat, izgalom, a szokásosnál jóval több számítógép előtt ülő ember jellemzi ezt a reggelt. Mindenkinél azonosak az esélyei, így aki ügyesebb, az választhat először, és azé lesz a jobb beutaló. Ez így fair – szokták mondani a vezetők.

Ám a számítógép lélekelen processzorai és áramkörei, úgy látszik, nem tudják, hogy aznap mindenképpen az igazságosság jegyében kell működniük, s hiába a gondos előkészítés, tájékoztatás, alkalmi kapacitásbővítés, készenléthe állított szervizes-, segítő- és programozóhadak, a rendszer nem bírja a hirtelen fellépő terhelést, vagyis azt, amikor egyik pillanatról a másikra kétezer-ötszáz ember nyitja (nyitná) meg ugyanazt az oldalt. Így természetesen – és prognosztizálhatóan – be is következik a számítógép-használók mumusa, az úgynevezett lefagyás. Vagyis amikor a szó szoros értelmében se kép, se hang állapot áll be, leáll az adott program működése – vagy az egész számítógép –, és semmilyen parancsnak, utasításnak nem hajlandó engedelmkedni.

Ám a gondos előkészítés mégsem teljesen hiábavaló: a szakemberek azonnal munkához látnak, és ördögös gyorsasággal dolgozzák fel a földi halandók számára felfog-

NYÁRI EMLÉK

hatatlan, átláthatatlan, megérthetetlen hibaüzeneteket. Ennek az a következménye, hogy néhány perc múlva ismét lehetősége nyílik néhány, néhány tucat, esetleg néhány száz embernek a belépésre, akik ismét elkezdhetik a foglalási procedúrát. Hogy kik, azt előre – de talán még utólag sem – lehet megmondani. Vélhetően azok, akik éppen akkor abban a belépési pozícióban parkoltak, amelyet a megjavított gép tudott értelmezni, vagy el tudott fogadni.

Viszont innentől már felborul a rend, hiszen már nem az ügyesség, a számítógépes ismeret vagy a rutin dönt, hanem kizárólag a szerencse a meghatározó. Senki nem akar lemondani dédelgetett nyári terveiről, vágyairól, vagyis nagyjából továbbra is kétezer-ötszáz ember ül várakozón a gépek előtt, és változó sikerrel végzi újból és újból a belépési műveleteket, míg végre rá nem kerül a sor. Ami előbb vagy utóbb bekövetkezik, hiszen – ha lassan is, de – elfogynak az élő lévők, igaz, velük együtt csökken a foglalható helyek száma is.

Nos, ebben a felfokozott hangulatban ültem én is munkahelyi számítógémem előtt azon a bizonyos reggelen, és sehogy sem tudtam belépni a programba. Nem baj, türelem! Tavaly sem volt könnyebb, mégis sikerült – biztattam, bátorítottam magam. S hogy a remény mégse aludjon ki, néha sikerült bejutnom. Olyankor villám-

A beutaló

gyorsan gépeltem be az áhított üdülés paramétereit. Helyszín, időpont, résztvevők neve, nyilatkozat, majd tovább, tovább, tovább a következő oldalakra. Szoba kiválasztása, szabályzat elfogadása, nyilatkozat mindennek az elfogadásáról, tudomásulvételéről. Legvégül jöhet a véglegesítés, vagyis hogy minden rendben.

Ám valahányszor eddig eljutottam, a folytatás valahogy mindig meghiúsult. Az átkozott rendszer hol azt írta ki, hogy nem sikeres a rögzítés, hol azt, hogy túlterheltség miatt egy kis türelmet kér, hol pedig egyszerűen bezárult az ablak, és megjelent a közismert „error”, vagyis „hiba” kifejezés, jelezve, hogy a foglalás nem volt sikeres, és azt is, hogy addigi fáradozásom teljesen hiábavaló volt, s örüljek, ha újból próbálkozhatok.

Kezdetben lelkesen kopogtattam a billentyűket, egy futóverseny izgalmát élve át, amikor ügyességemtől, koncentrációképességemtől függ, hogy be tudok-e kerülni a kiválasztottak közé. Ám a helyek rohamosan fogytak...

Több mint kétórás idegőrlő huza-vona és sok-sok próbálkozás után kezdett hatalmába keríteni a méreg és az elkeseredettség. Lehet, hogy idén nem fogunk tudni elmenni a Balatonra nyaralni? Otthon kell tölteni a forró nyári napokat, nem lehetünk egy hetet a megszokott és kedvelt üdülőben? „Uram! Miért nem akarod?” – merült fel bennem a kérdés. Hiszen a nyaralás csak nem bűn? S én nem valami rongyírózó luxust, kivételezett elbánást kérek, csak egy hetecskét a Balaton mellett. A tiszta, rendes, kényelmes és – ami szintén nem lényegtelen – számunkra is megfizethető vállalati üdülőben. Hogy pihenhessünk, fürödhessünk, este kiülhessünk az erkélyre beszélgetni, vagy éppen sétáljunk a parton. Hogy ebben a sokszor örült, ki tudja miért és hová rohanó világban egy kicsit megpihenhessünk, erőt gyűjt-hessünk, s az otthon mindennapi gondjainból kiszakadva együtt lehessen a család. Uram! Csak ennyit kérek! Uram! Miért nem lehet ezt? *Miért?*

Talán arcomra volt írva, hogy indulatok dúlnak bennem, esetleg szokatlanul ingerülten kopogtattam a billentyűkön – tény: a munkatársaim nem szóltak hozzám. Még a szo-

kásos, rövid, feladatokkal kapcsolatos információcserék is elmaradtak.

A próbálkozást nem adtam fel, de miközben újra és újra visszatértem az üdülőbeli szobák pillanatnyi foglaltságát jelző táblázathoz, szomorúan kellett látnom, hogy augusztus első hetére – amikor is szerettem volna helyet foglalni – mind elkel. Ez az álom tehát szertefoszlott. De akadt még egy szalmaszál: talán a második hétre van még néhány hely, s már az sem baj, ha nem abba a szobába, amelyiket eredetileg kiválasztottam. Már minden mindegy volt, csak annyit szerettem volna, hogy legalább *valamilyen helyet* sikerüljön foglalnom. De nem. Nemsokára minden hely betelt.

Reményvesztetten roskadtam székembe. Legszívesebben felülvoltítottam volna a bosszúságtól, csalódottságtól és elkeseredettségtől: „Miért? Uram, miért nem engedted ezt?”

Minden lehetőség lezárult, a helyek elkeltek, nem volt értelme tovább próbálkozni. Mielőtt azonban kiléptem volna a programból, s visszatértem volna jócskán elmaradt feladataimhoz, rákattintottam – talán megszokásból vagy szórakozottságból – az „elfogadott jelentkezések” listára. S amikor megláttam a képernyőt, nem akartam hinni a szememnek, azt hittem, menten elájulok. A lista elején, a lap tetején ugyanis – tükröt tartva elem, egyszerűsrimd rávilágítva szánalmas kishitűségemre – ott állt a nevem, az általam elsőnek megjelölt időpontra szóló, a kívánt 226-os szoba igénybevétele feljogosító beutaló mellett, alatta pedig a megjegyzés: „Foglalás rendben.”

■ GYARMATI GÁBOR

PALACKPOSTA

Aki előtt nem kell titkolóznunk

„Gyere, mondd el, mi a baj, bébi, én figyelek rád, előttem ne legyen titkod, én nem vagyok az apád...” – dúdolgatom magamban a *Tankcsapda* dalát.

Néha eltűnök, és szomorú leszek: de jó lett volna, ha kamaszkoromban valaki ezt nekem mondta volna! Bárcsak lett volna valaki mellettem, aki nem az apám, akivel nem vagyok függőségi viszonyban, nem kell félnem a reakcióitól, mégis idősebb és tapasztaltabb nálam! Valaki, aki átélte azokat a viharokat, amelyeket nekem akkoriban kellett átélnem, és így ítékezés nélkül tudott volna tanácsokat adni: „Öreg, ne szégyelld magad amiatt, amit érzel.” Vagy éppen: „Figyelj, haver, veszélyes az út, amin elindultál...” De jó lett volna, ha lett volna valaki akkor mellettem, aki így szól hozzám!

Senki félre ne értsen: szerettem apámat, de tudjuk, hogy a szülő egy idő után nem töltheti be az őszinte idősebb barát szerepét; túl sok a kötöttség, szorosak a szálak... Megtanultam hát magam megoldani a problémáimat, jó barátaim segítségére támaszkodni, rengeteg levelet írni távoli barátaimnak és rengeteget olvasni.

Aztán valahogyan felnőttem. Munkám lett, feleségem és gyermekeim, és megtaláltam magam az életben. Mégis, mennyivel szebb lett volna, ha – a családomon és a barátaimon kívül – ott lett volna valaki, egy idősebb barát, aki szeretettel és józanul segít eligazodni a világ dolgaiban.

Néha azon gondolkodom, hogy ezt a vágyat Isten is tudja rólam. Hiába tudjuk ésszel, hogy sem földi, sem mennyei apánk, Atyánk nem olyan,

aki előtt titkolóznunk kellene, azért bennünk van az idegenség élménye. Az így támadt magányban, magunkrautaltságunkban odaállított hát melénk valakit, aki társunk lett az emberi létben, akivel szemben végleg nem kell titkolóznunk, aki biztat, ha elcsüggedünk, és figyelmeztet, ha rosszfelé vettük az irányt. Erős a gyanúm, hogy Isten éppen azért is lett emberre, hogy Jézusban társunkká lehessen, hogy merjünk előtte nem titkolóznunk: ha már mint Atyától, félünk tőle – szerintem ok nélkül –, akkor mint Fiúhoz fordulhatunk hozzá.

■ HEGEDŰS ATTILA

Névjegy:

Hegedűs Attila
Szeptember 1. óta a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi

Szakközépiskola iskolalelkésze vagyok. Frissen tértem vissza a katedrara. Azért vissza, mert bár tíz évig a Soproni Evangélikus Egyház-közösségben végeztem gyülekezeti szolgálatot, azelőtt a bonyhádi gimnáziumban dolgoztam iskolalelkészként és magyartanárként. Mégis új ez a helyzet, már csak azért is, mert munkám során olyan diákokkal vagyok körülveve, akik egyidősek négy fiam közül a legidősebbel. Nekik és tanártársaimnak szeretnék útítársuk lenni – azt ajánlva igazi útítársnak, aki engem is elkísér.

OSZTOZÓ

Láthatatlan, de nem megfoghatatlan

Október 15. a látássérültek nemzetközi napja, avagy a fehér bot napja.

Rossz a látásom. Hála Istennek, nem annyira, hogy mások, tévesen, világtalannak mondhasanak – de ahhoz éppen eléggé, hogy szemüveg nélkül inkább ne lépjek ki az utcára. Ha nem teszem fel a messzelátómat, környékem körül homályban maradnak a részletek.

Ha éjjel felébredek, és a konyha vagy a fürdő felé igyekszem, nem kapcsolom fel a lámpát. Az utcáról beszűrődő fények elégségesek. S ha éppen nem szüremlik be egy szemernyi világosság sem, akkor sem esek kétségbe. Hja, mert ismerős a terep...

Elképzelted már valaha is, hogy mi lenne veled, ha nem hagyatkoznál a szemedre? Ha hirtelen valóban teljes sötétség venne körül, és úgy kellené boldogulnod idegen környezetben? Ráadásul az egyetlen ember, akire számíthatnál, maga is látássérült lenne? Rá merészed bízni magad olyasvalakire, aki rendszeres körülmények között, a te szemszögéből nézve, maga is segítségre szorul, adott esetben pont a tiédre?

A *láthatatlan kiállítás* ezt a helyzetet állítja eléd. Ahogy a program honlapja ígéri: „A láthatatlan utazás vak vezető kíséretében, speciálisan be-

rendezett és teljesen besötétített helyszíneken történik, ahol egyedi hanghatások és helyszínre szabott ilatok segítik, hogy igazán életszerű élményben legyen részed. Különböző élethelyzeteket mutatunk be neked, ahol megtapasztalhatod, hogyan kell közlekedned a városi forgatagban, hogyan fizetsz ki egy kávéért a bárban, vagy éppen honnan tudhatod, melyik fűszer kell az ebédedhez...”

A közel egyórás interaktív rész mellett a „múzeumi” térben megismerkedhetsz azokkal az eszközökkel és használati tárgyakkal is (Braille-írógép, fehér bot, beszélő óra, mérleg, vérnyomásmérő és így tovább), melyeket a vak emberek nap mint nap használ-

nak. Ha pedig egy extra programra is beneveznél, akkor láthatatlan vacsora, láthatatlan borkóstoló és láthatatlan masszázis közül választhatsz.

A *láthatatlan kiállítás* Budapesten, a Millenáris B épületében vár. Bővebb információ: www.lathatatlan.hu.

■ JUDIT

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

REFORMÁCIÓ ÉS TOLERANCIA

„Tízszor annyit várnak tőlünk”

Beszélgetés Szabó Zsanett Júlia roma szakkollégistával

► Nyírlugoson született, jelenleg Nyíregyházán, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán tanul védőnőnek, közben egy magyar családnál bébiszitterként dolgozik, illetve hétfőként – ha nincsenek szakkollégiumi órák vagy elfoglaltságok – a kenyérgyárba és a konzervgyárba is elmegy éjszakai műszakba, hogy a tandíját elő tudja teremteni. Szabó Zsanett Júlia, az Evangélikus Roma Szakkollégium hallgatója emellett önkéntesként két alapítvány munkájában is részt vesz: úgy gondolja, hogy a roma fiatalok személyes példamutatással segíthetnek leginkább a hátrányos helyzetű gyerekeknek. A reformáció és tolerancia évében kérdeztük őt türelemről, előítéletességről és a békés együttélés lehetőségeiről.

– Mi jut eszedbe arról a szóról, hogy tolerancia?

– Manapság kevésbé toleránsak az emberek, és ez nálunk – Magyarországon és a szakkollégiumban – is így van. Mindenki nagyon sok a dolga, rohanunk, ettől türelmetlenek leszünk, és kevésbé toleráljuk a másikat, ha például pont előttünk állt be a sorba, vagy neki is akkor kell valamit elintéznie, amikor nekünk. Szóval a tolerancia hiánya a hétköznapi, apró dolgokban is megjelenik.

– Hogyan látod a tolerancia kérdését a romák és nem romák közötti együttélés esetében?

– Nagy az előítélet, amiért szerintem elsősorban a média felelős. Ha a cigányokról van szó, mindenki a legmélyebb szegénységben élőket képzelem el, és a köztudatban is az él, hogy a cigányok büdösek, koszosak, jobb elkerülni őket.

– Tapasztalod, tapasztalod az előítéletességet?

– Velem nem viselkedtek így, mert én nem nézek ki cigánynak, de sok ismerősöm van, akit származása miatt zaklattak szóban vagy fizikailag, és ez még a főiskolán is előfordul sajnos. A szakkollégiumi szobák, ahol lakunk, a főiskolai kollégium egyik szintjének a felét foglalják el, és előfordult, hogy a mi emeletünkön cigányoztak, ráadásul pont egy olyan lányt, aki még csak nem is cigány, de szakkolis. Szóval néha már az is cigánynak számít, aki közösséget vállal velünk.

– Volt már olyan, hogy szégyellned kellett a származásod?

– Igen, sokszor, főként a suliban, a védőnő szakon. Annak ellenére, hogy éppen a védőnőknek kellene befogadónak és nem rasszistának lenniük, bennük is él egy általános, lesújtó kép a romákról, és a saját negatív tapasztalataikat vonatkoztatják minden cigány emberre. Ezeket nem jó hallgatni. Volt olyan csoporttársam például, aki azért hagyta ott a sulit, hogy ne kelljen cigány kismamákkal foglalkoznia. Persze vannak kivételek...

Nem állítom, hogy a romák nem hibásak abban, hogy ez a kép alakult ki róluk, mi sem vagyunk ártatlanok, de az a baj, hogy általánosít mindenki, és azokról is így vélekednek, akik becsülettel dolgoznak. Többen tapasztaltuk már a szakkolisok közül, hogy hiába van ugyanaz a végzettségünk, vagy tanuljuk ugyanazt, mint a többiek, tízszer annyit várnak el tőlünk, mint másoktól. Nekem például, ha befejezem a főiskolát, vissza kell mennem a falumba négy évre dolgozni, mert szerződéses vagyok, és már most érzem, hogy jobban figyelnek rám, pedig még el sem kezdtem ott a munkát.

Nekem egyébként kettős identitásom van. Anyukám cigány, apukám magyar származású, szóval mindkét oldalról látom a problémákat. Én a cigányok között nem cigány, a magyarok között nem magyar voltam mindig is, mégis, ha most megkérdezném, inkább cigánynak vallanám magam. – Ez érdekes, hiszen általában

azok a romák, akiknek sikerült kitörniük, vagy van választási lehetőségük, jobban szeretik magukat magyarként definiálni.

– Igen, de én anyukámmal, inkább cigányok között nevelkedtem – igaz, nem a telepen, hanem egy olyan utcában, ahol elég vegyes volt a lakosság. Gyerekkoromban nem tapasztaltam előítéletességet, de most már egyre inkább érzem. A romagyilkosságok idején például nálunk is voltak ijesztgetések, amikor egész más jelent meg aztán a médiában. Az is probléma, hogy mindenki egyre szegényebb, nem csak a romák, így a bünbakképzés is felerősödik, ami a cigányokkal szembeni előítéletességet is fűti, és a türelem egyre fogy.

– Kinek mivel szemben kellene türelmesnek lennie szerinted?

– Mindkét oldalnak alapvetően türelmesnek kellene lennie, és vissza kellene fogni a rasszista megnyilvánulásokat. A cigányok hajlamosak mindent magukra venni és felfújni a dolgokat, a többségi társadalomnak pedig az általánosítással kellene leszámolnia. Észre kellene venni a pozitív példákat, eredményeket is. Azt érzem, hogy most mindenki a rosszat, a problémák forrását látja a másikban, pedig ha változást akarunk, mindenkinek magával kellene kezdenie. Ebben szerintem a médiának lehetne nagyon nagy szerepe, hogy a romákról élő, általánosító képet kicsit megváltoztassa, és az egyedi esetekre terelje az emberek figyelmét.

– Mi az, amiben a többségi társadalomnak, és mi az, amiben a romáknak kellene változtatni, hogy a helyzet ne romoljon tovább, és valóban békés legyen az együttélés?

– A romák részéről szerintem nagyon fontos a példamutatás és az összefogás. Ahogyan mi a szakkollégiumban összefogunk, és elmegyünk önkénteskedni például az Igazgyöngy Alapítványhoz Toldra, olyan gyerekek közé, akik kilátástalan mélysze-

génységben élnek. Rajtunk keresztül azt látják, hogy vannak olyan roma fiatalok, akiknek sikerült leérettségizniük, eljutniuk a főiskoláig, és emellett még munkájuk is van. A jelenléteink, személyes példánk már önmagában nagyon sokat segíthet nekik. Persze emellett konkrétan is segítünk, ruhát viszünk, sütit sütünk, játszunk velük, mégis a személyes példa a legfontosabb.

Most egy új programunk is kezdődik: olyan nyíregyházi szakközépiskolákba fogunk elmenni, ahol sok a roma diák, és osztályfőnöki órákat fogunk tartani érettségi előtt álló fiataloknak, beszélgetünk velük magunkról és a

szakkoliról, hogy a továbbtanulás felé orientáljuk őket.

És van egy harmadik projekt is, amiben részt veszek. Az Add a Kezed Alapítványnál hátrányos helyzetű roma gyerekeket fogunk mentorálni. Én tizenegy gyereket kapok majd, akiknek igyekszem majd segíteni, amiben csak tudok. A korrepetálás mellett a beszélgetést tartanám a legfontosabbnak, hogy meg tudják velem osztani a problémáikat, de ehhez ki kell építeni a bizalmat, amit eleinte játékos foglalkozásokkal szeretnék megalapozni. Ha egy mondatban kellene összefoglalni: szerintem a roma gyerekek esetében a tanulás a legfontosabb, mert ha nem tanulnak, nem fogják többre vinni a szüleiknél. Erre szeretnék őket elsősorban motiválni.

– Adventben konfirmálsz majd a nyíregyháza-kertvárosi gyülekezetben. Miért döntöttél úgy, hogy evangélikus leszel?

– Nagyon tetszik az egész evangélikus egyház, és azok a gondolatok, tapasztalatok, amiket a lelkeszeinken keresztül kaptam, nagyon közel állnak a vallási értékeimhez, hitbeli meggyőződésemmel. Mivel a szakkollégiumnak hála sok egyházi rendezvényen vettünk részt, megismerhettem általában az evangélikus létet, és nagyon megtetszett.

– Hogyan képzeld el a jövődet öt év múlva?

– Öt év múlva már, remélem, az első gyermekünket fogjuk várni a baráttal, Gergővel, aki szintén roma szakkolis. Úgy képelem, hogy addigra befejezem a négyéves védőnői munkámat Nyírlugoson, Gergő is végezni fog, és ott, ahol munkát talál, letelepszünk, összeházasodunk, aztán jöhetnek a gyerekek.

■ LABORCZI DÓRI

Tisztség, szolgálat – vagy mindkettő?

Gondolatok Huszár Pál A presbiteri tisztségről című könyve alapján

Levelt hozott a posta. A borítékban a Magyarországi Református Egyház Zsinata világi elnökének, a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnokának, dr. Huszár Pálnak a könyve rejtőzött. A feladó pedig az *Evangélikus Élet* szerkesztősége volt.

Hetilapunk érdeklődése nem véletlen, hiszen a Magyarországi Evangélikus Egyházban (is) öt-hat éve elkezdődött a presbiteri tisztség és szolgálat újragondolása. Úgy tapasztalom, hogy ez nem egy stratégia részeként történt, hanem több esemény, történés mutat az újragondolás irányába. Egyházunk néhány éve rendezte meg először az evangélikus presbiterok országos találkozóját (EPOT), az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) előadás-sorozatát szervezett a presbiteri tisztségről, és Révfülpön, az egyház Ordass Lajos Oktatási Központjában harmadik éve folyik presbiterképzés, amelyen több mint kétszáz presbiter vett már részt.

Az egyházban a döntéseket nem a vállalati vagy banki szférához hasonlóan, vagyis azonnal vagy rövid időn belül hozzák meg, hanem egy hosszabb gondolkodási, beszélgetési, elemzési, érési folyamat után. Ennek most az elején tartunk, amikor református testvéreinknek a presbitériumról és presbiterokról szóló gondolatait Huszár Pál könyve révén mi is megismerhetjük.

Nem túl rózsás helyzet

„Hogyan választják ki gyülekezetünkben a presbitereket?” – kérdezte a könyv szerzője 2009-ben németországi látogatása során egy ottani gyülekezet világi vezetőjétől. Tömör, egyszerű választ kapott: „Lasszóval”. A könyv elején oldalakon keresztül a presbiteri tisztség mai leértékelődéséről olvashatunk, mely, úgy gondolom, nem csak a németeknél és nem csak a reformátusoknál szomorú valóság.

A magyarországi helyzetről a szerző a kommunista irányítás negyven évével magyarázza, amikor is „a hagyományosan keresztény alapokon nyugvó társadalmi struktúrát céltudatosan lerombolták, szándékosan szétverték”. Bár a „létező szocializmusban” valóban volt rombolás, szétverés, szándékosan és tömény egyházellenesség, mégis ez az a magyarázat, amelytől már hiányzik a degradáció. A szerző is megemlíti, hogy Nyugaton sem jobb a helyzet, pedig ott nem volt ateista diktatúra, mégis a szocializmus – egyébként valós – bűneivel magyarázza az egyházi tisztségek devalválódását, így a presbiteriét is.

Ha a skandináv országokban vagy Hollandiában, Németországban, Svájcban, Angliában vizsgáljuk az egyházakat, gyülekezetek mai állapotát (tudatosan olyan állapotokat, régiókat írok, ahol a protestánsok száma meghatá-

rozó volt, és ma is az lehetne), azt a következtetést vonhatjuk le, hogy – minden elnyomás ellenére – Isten érthetetlen szeretete és irtalma folytán nálunk abban a bizonyos negyven évben kegyelmi állapot volt. Tudom, e megjegyzéssel a meghurcoltak, a hátrányt szenvedettek és hozzártartozóik tiltakozását vívom ki, mégis: Magyarországon azokban az évtizedekben olyan mértékű leépülés, egyházellenesség, teológiai, etikai relativizálódás nem következett be, mint Nyugaton. Ezek a folyamatok már nálunk is elindultak, de most még mindennek az elején tartunk.

Egyháztörténeti tanulságok

Nem gyakran olvashatunk egyháztörténetet presbiteri szemüvegen keresztül. Ezért is izgalmas Huszár Pál könyve azoknak, akik e tisztség ősegyházi történetéről, majd reformáció kori újraértelmezéséről, a magyarországi reformátusok belüli szerepéről akarnak többet megtudni. Mindez református részről minden bizonnyal hiánypótló, nálunk, evangélikusoknál pedig még feltárára vár.

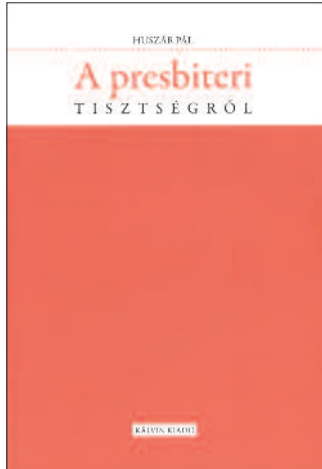
Számomra azért is érdekes volt végigkövetni a *presbiteri szolgálat tisztségéig való deformálódását*, mert evangélikus egyházunkon belül is ugyanezt tapasztalom. Egyházainkban egyszerűen tudomásul vesszük, hogy a presbiteri szolgálat az ősegyházban elsősorban igehirdetői, missziói, lélekmentői és lelkipásztorok voltak, most meg azt, hogy ez ma inkább tisztség, és csak másodsorban szolgálat, mégpedig azzal a feladattal – amiként egy evangélikus felügyelő fogalmazott –, hogy a lelki munkájának külső, azaz műszaki, pénzügyi, jogi feltételeit biztosítsa.

A könyvből megtudhatjuk, hogy az első presbitériumot Magyarországon a református egyházban 1617-ben hozták létre Pápán, de csaknem százötven évbe telt, amíg mindenhol elfogadottá vált. Az evangélikusoknál 1610-ben a gömöri evangélikus egyházmege kezdeményezte a presbitériumok létrehozását. Az unitáriusoknál viszont már 1579-ben döntöttek a kollektív egyház-, gyülekezetvezetés mellett.

Tanulságosak az egyházfejelemről és ebben a presbitérium szerepéről írottak. Hol van már mindez – sóhajtunk –, és nosztalgiával gondolhatunk a „régiszepekre”. Másról meg is jegyzi a szerző, hogy ma az egyháztagok fegyelmezésének a töredéke sem valósítható meg, mert egy vállrandítással hátat fordítanak a gyülekezetnek, egyháznak.

Alkalmas vagy alkalmatlan

Isten elhívása a gyülekezet nem lelkesíti vezetésére, akár testületben is, alapvetően fontos – olvashatjuk a könyvben. E nélkül nem megy. Istentől ehhez ilyen-olyan képessé-

geket, karizmákat kapunk. Ezt jól látja főgondnok testvérünk is. Tapasztalataim szerint a mai presbiterinségek időkben ezt sokan „takarónak” használják: „Én nem kaptam semmilyen képességet az Istentől a presbiteri munkához” – hallottam nemegyszer. Így azután nem is vállalnak ilyen szolgálatot.

Éppen ezért hiányolom a könyvből a „kályhát”, ahonnan el kell indulnunk. Azt, hogy az Isten szemében mindenki alkalmatlan, de ő az, aki alkalmassá tud tenni. Legtöbbször nem azonnal és nem az induláskor, hanem fokozatosan érleli meg bennem a presbiterit, mint ahogy Mózesrel, a prófétaikkal és az első presbiterekkel, az apostolokkal tette.

Ezért tartom a könyvbéli kiválasztás egyes szempontjait is rövidlátóknak. Mert rövidlátó az, aki jogász, pénzügyi stb. „üzemeltetését” a gyülekezetnek nem presbiterekre kell bízni, hanem gyülekezetben belüli vagy – ha nincsenek ilyenek – külsős (egyházmegei, -kerületi) szakemberekre.

Presbiteri feladatok

Ez az egyik fő fejezete Huszár Pál könyvének. Az egyháztörténeti fejezetben belül is, meg azon túl is a szerző sokszor szalad előre, majd ettől megijed, és kétszer annyit fut vissza. Például szól arról, hogy ha fiatal presbiterek is lennének, „nagyobb hatáskörrel tudnák megszólítani az életkorban hozzájuk közelebb állókat”, ami missziós szolgálat. Ugyanakkor a mai presbiter feladatának nem elsődlegesen a lelki munkát tartja. Ha pedig nem a lelki munka a presbiter feladata, akkor előbb-utóbb elsősorban *tisztséget* tölt be. A *szolgálat* észrevétlenül tisztségbe „csúszik át”. Persze a tisztség mögött is lehet/van szolgáló szív, de világosan kell látnunk, hogy a sok szűk keresztmetszet közül a legszűkebb az Isten hatalmas dolgairól szóló beszéd, az evangélium vitele a gyülekezet szívéig, lélektől lélekig.

Az Isten Szentlelke által alkalmatlanságból alkalmassá kinevelte presbitereknek elsősorban a lelkes igehirdetői, missziói, lélekmentői, lelkipásztorok hangját és szolgálatát kell megismerniük.

Nem szószékről és nem istentiszteleten, hanem a hét többi százhatvanhat órájában és elsősorban a templom kivül.

Tudom, hogy egyházunkban a presbiteri szolgálatról kialakult vélemény ma jobban hasonlít a református testvéreinknél követettekhez, de véleményem szerint ebben is vissza kell térnünk az ősegyházi gyakorlathoz.

Amikor a felekezetek között a Magyarországi Evangélikus Egyházban a legnagyobb a szórványosodás, és egyik évtizedről a másikra váltak – és válnak ma is tucatjával – a települések evangélikus jelenlét nélkülivé, volt anyagyülekezetek és szórványok tömegesen nélkülözik a rendszeres lelkes szolgálatot, ilyen korban a lelkes szolgálat megtöbbszörözése a presbiterok szolgálatával elengedhetetlen az evangélikus megújulás és a missziói parancs teljesítése érdekében.

Presbiterválasztás és -képzés

Hasznos példákat olvashatunk Huszár Pál könyvében a presbiterválasztásról és -képzésről.

A választásról szólva nem rejti véka alá a szerző, hogy a „kényszerpresbiteresség” nem ritka a református gyülekezetekben, elsősorban a vidéki, kicsi egyházközösségekben. Mintha az evangélikus helyzetéről olvasnánk. A „lasszóval” fogott, a rábeszélésnek engedő presbiterokról. Sajnos nem derül ki a könyvből, hogy ennek igazi oka nem a csökkenő létszám, hanem a hívó elkötelezettség nagyfokú hiánya a gyülekezetekben. Reformátusoknál és evangélikusoknál egyaránt.

A mai ember – szokták mondani – időhiányban szenved. Ezért sem vállalnak szolgálatot oly sokan a gyülekezetben vagy a gyülekezetből kiindulva, annak határain kívül. Ha azonban az időt Isten kezéből kérjük el, akkor megtapasztalhatjuk, hogy – szélsőséges eseteket kivéve – a szolgálat nem megy semminek a rovására.

A presbiterképzés tekintetében református testvéreink előrébb tartanak. Korábban kezdtek, és áldásait is hamarabb tapasztalták meg. Gyülekezetünk jövője szempontjából nagyon fontos, hogy presbiterünk tanuljanak, az egyház képezze őket.

Huszár Pál könyve a presbiteri tisztségről hasznos és tanulmányos olvasmány. Egy egyházi vezető és a tisztséget évtizedek óta betöltő presbiter tapasztalatai akkor is fontosak, ha a kötetnek nem minden megállapításával, véleményével értünk egyet. Egy viszont tagadhatatlan és megkérdőjelezhetetlen a szerző egyházszeretete és hűsége, mely hitéből fakad.

■ GARÁDI PÉTER

Huszár Pál: *A presbiteri tisztségről*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2013. Ára 900 Ft.

Déli regionális felügyelői találkozó Mezőberényben

► A Déli Egyházkerületben immár többéves hagyomány, hogy a tavaszi országos felügyelői konferenciát követően az egyházmegeknél és azok gyülekezeiteinek világi tisztségviselői ősszel regionálisan is találkoznak. A Kelet-békési, a Nyugat-békési és a Bács-Kiskun Egyházmege vezetői október 5-én, szombaton Mezőberény I. kerület gyülekezetének vendégszeretetéél élvezhették. *Radosné Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő az alkalomra *dr. Cserháti Péter* egészségpolitikáért felelős helyettes államtitkárt és *Buday Barnabás* borsod-hevesi esperest, a Magyar Cserkészszövetség országos elnökét hívta vendég előadóknak.

Dr. Cserháti Péter előadása

A nap kezdetén *Wagner József*, a házigazda gyülekezet felügyelője köszöntötte az egybegyűlteket, majd a német ajkú gyülekezet templomában *Lázárné Skorka Katalin* helyi lelkes áhítata alapozta meg az egész napos találkozót. A program a gyülekezeti házban folytatódott, ahol a résztvevők először *Cserháti Péter* helyettes államtitkár *Hit és politika* című, vetített képes előadását hallgathatták meg. Az evangélikus előadó referátumát *Jézusi alapokra helyezte*, amikor bevezető gondolataiban evangéliumi idézeteket vett kiindulópontként.

Buday Barnabás

A délelőtti másik előadása az idén százéves Magyar Cserkészszövetségről szólt. *Buday*

Barnabás országos elnök nem csak a múltól ejtett szót, de lelkesen számolt be a szövetség jelenéről is, többek között a fiatalok számára olykor kihívásokkal és élményekkel teli táborokról és egyéb programokról. Mondanivalóját az említett rendezvényeken készült fotókkal illusztrálta.

Ebéd után a résztvevőknek lehetőségük nyílt rövid látogatást tenni a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium, illetve a Katicabogar Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda intézményeibe. Az „idegenvezető” szerepét mindkét helyen az intézmények vezetője – *dr. Rückné Mező Györgyi*, illetve *Hoffmann Szilvia* – vállalta.

A délután második felében az egyházmegei felügyelők – *Dudla Erzsébet*, *Madarász Géza* és *dr. Rück András* – beszámolóit hallgathatták meg az egybegyűlteket, majd együtt vonultak át a szlovák templomba, ahol a Mezőberényi II. kerületi felügyelő, *Lestyán Ádám* köszöntője után a gyülekezet lelkesze, *Fejér Sándor* úti áldásával ért véget a nap.

■ BODA ZSUZSA

HIRDETÉSEK

Meghívó

Október 17-én, csütörtökön 19 órakor a Kálvin teremben (Budakeszi, Fő u. 159.) *Luther és az antiszemitizmus* címmel tart előadást *Véghelyi Antal* evangélikus lelkes, teológiai tanácsadó, a Luther-könyvsorozat szerkesztője és fordítója.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt. Az előadás ingyenes. Adományokat a budakeszi Protestáns Kör tevékenységének támogatására elfogadjuk.

Szabadegyetem a Bécsi kapu téren

A Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (Budapest I. ker., Táncsics Mihály u. 28.) minden hónap első hétfőjén 19 órai kezdettel szabadegyetemi előadások hangznak el. A következő alkalom október 14-én lesz (ez alkalommal a második hétfőn). Előadó: *Gryllus Dániel* Kossuth-díjas zeneszerző, előadóművész, zenész. Téma: *Weöres Sándor művészete – Szolga csak egy van, az Isten*. Házigazda: *dr. Fabiny Tamás* püspök. A részvétel ingyenes. A szervezők minden érdeklődőt szívesen látnak.

Régi keret, eleven tartalom

Látogatás a bajor teológiai testvérintézményben

▶ A bajor és a magyar evangélikus egyház közötti partneri együttműködés egyik legrégebben élő kapcsolata jegyében utazott az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) küldöttsége október első napjaiban a neuendetsauai Augustana Hochschule meglátogatására. A budapesti teológiát Szabó Lajos rektor vezetésével Hausmann Jutta ösztövezetségi professzor, Korányi András professzor, az EHE külügyi felelőse, Mészáros Kornélia könyvtáros és Varga Gyöngyi, az ösztövezetségi tanszék docense képviselte. A másfél napos németországi látogatás egyszerre volt az eddigi és a jövőbeli kapcsolat ünneplése és megerősítése.

„A budapesti testvérintézménnyel köti össze a legrégebbi kapcsolat az Augustana Hochschulét” – mondta Markus Mülike, a főiskola tanára és külügyi vezetője a kampusz hallgatói bárjában rendezett magyar esten. „Már az 1970-es évek óta ismerjük és támogatjuk egymást, ezzel a budapesti evangélikus teológia a legrégebbi nemzetközi partnerünk.”

A magyar delegáció képes bemutatkozása a jelen levő húsz-huszonöt érdeklődő hallgató előtt csak megerősítette mindezt: a rendszerváltás óta több mint harminc magyar ösztöndíjas hallgató tanulhatott egy-egy tanév Neuendetsauban.

Az utóbbi években öröndetesen megnőtt a német hallgatók érdeklődése is Budapest iránt: visszaigazolta ezt a magyar küldöttség részvételével tartott nemzetközi áhítat és a magyar est iránti hallgatói érdeklődés is. A jelen levő Hausmann Jutta ösztövezetségi professzor is ebből az intézményből jött a bajor egyház támogatása keretében két évtizeddel ezelőtt, hogy a magyar lelkész- és teológiai képzést erősítse.

A magyar delegációt vendégül látta az Augustana vezetése is. Gury Schneider-Ludorff rektor, egyháztörténész és Christian Strecker rektorhelyettes, az Újszövetség professzora beszámolt róla, hogy a budapesti teológiához hasonlóan bajor oldalon is akkreditációs folyamat zajlik, amelyben komoly erősítő tényezőt jelent-

nek a stabil nemzetközi kapcsolatok. Eddig is a bajor–magyar egyházi partnerszerződés és az Európai Unió egész életen át tartó tanulás programja (Erasmus) biztosította az eleven együttműködés kereteit. Ennek megtartásában és bővítésében mindkét fél érdekelt a jövőben is: a hallgatói ösztöndíjak mellett az oktatói cserék folytatásának és a kutatási együttműködésnek is van távlat – értett egyet a két delegáció.

Ebben a tanévben három magyar ösztöndíjas tanul Neuendetsauban egyházi, illetve Erasmus ösztöndíjjal. Budapesten egy német hallgató tölthet el egy teljes évet egyházunk és az Evangélikus Hittudományi Egyetem anyagi támogatásával. Időközben rendszeressé vált, hogy a budapesti oktatók és doktoranduszok órákat tartanak, illetve kutatóként dolgoznak az Augustanán, s kiemelt jelentősége lehet a magyarországi teológiai munka körülményeinek javításában az intézményi könyvtárak közötti együttműködésnek is.

A két testvérintézmény közötti régi együttműködési keretekben folyó eleven munka mindkét oldalon visszatükrözi azt, ami a hétköznapi munkában itt és ott is feledésbe merül olykor: a lelkész- és teológiai képzés erősítése az evangélikus egyházak jövőjének igenlését jelenti, amelyből mindkét intézmény örömmel veszi ki – külön-külön és együtt is – a részét.

■ KORÁNYI ANDRÁS

3 templom – 90 év

Évfordulós ünnepnap Vecsésen

▶ Kilencvenéves az 1923 pünkösdjén alakult vecsési gyülekezet. Az egyházközség vezetősége jónak látta, hogy a kerek évfordulóról egy több programot felölelő ünnepségsorozattal emlékezzenek meg. Ennek nyitányaként szeptember 28-án a presbitérium gyülekezeti napot szervezett. A cél nemcsak az volt, hogy a vendégsereg jól érezze magát, hanem hogy – a gyülekezet eredeti, „missziói” jelzőjéhez méltón – a templomba járók csoportja, az először idelátogatók és a rég nem látott gyülekezeti tagok megismerjék egymást, és az evangélikus közösség aktív tagjaivá váljanak. Ennek tükrében határozták meg a gyülekezeti nap struktúráját is.

Az egyházközség kapuján betérőket elsőként az ifjúság tagjai fogadták, és névtáblával láttak el mindenkit. A templomban Heinemann Ildikó lelkész Péter apostol szavaival köszöntötte az egybegyűlteket: „Ti ma-

következett. Az egybegyűlteket megtudták, hogy van közöttük olyan, aki dolgozott már bányában, aki tud káposztát savanyítani, illetve olyan is, aki tudja, hány harangja van a vecsési kis templomnak. Ez utóbbiról

gatok is, mint élő kövek, épüljetekek fel lelki házzá.” Az interaktív nyitóáhitat során a résztvevők maguk gyűjtötték össze, mi kell egy gyülekezet megalakulásához: lelkesedés, odaadás, egymás iránti szeretet, hit. Az emberi akarat viszont önmagában semmit sem ér, Isten segítségével nélkül nem állhatna fenn kilencven éve a gyülekezet – hangzott el a közös gondolkodás összegzésként.

Mindenkit megmozgató, beszélgetésre készítő játékos ismerkedés

mindenki tudomást szerezhetett a gyülekezettörténeti előadás révén. A lelkész mutatta be a közösség múltját, köztük a három templom történetét.

Az első templomot 1944-ben a németek robbantották fel; a második, a Svájcól érkezett fatemplomot az Egyházak Világtanácsa ajándékozta a gyülekezetnek; a harmadik, jelenlegi templomot pedig 1971-ben szentelte fel Káldy Zoltán püspök. A vetített képes előadást nemcsak a vecsési

siek egykori lelkészei – Marschalkó Gyula és Rezessy Miklós – egészítették ki saját élményeikkel, hanem a gyülekezet tagjai is érdekes dolgokat meséltek.

Kovács József egykori presbiter beszámolt róla, hogy az első templom alapkövében egy 1932-es újságra leltek, amely örömmel tudósított róla, hogy az 50-es villamos hamarosan kijön egészen Vecsésig. A kilencvenéves újsághír mosolyt csal a hallgató arcára, ugyanis a Pestszentlőrinc közlekedő járművet azóta is várják a vecsésiek... A gyülekezetnél is idősebb Marschalkó Gyula elmeséléséből kiderült, hogy a parókia építése rendkívüli módon zajlott le, hiszen a presbitérium saját kezűleg, két hét alatt húzta fel a ház falait.

A jelenlegi presbitérium sem tétlenkedik: a felügyelő által készített pincepörköltet fogyaszthatták el a gyülekezeti napra egybegyűltek együtt a templomudvaron.

Délután játékról játékra járhattak a résztvevők. Vetélkedőn kreatívan lehetett számot adni a gyülekezettörténeti ismeretekről. Váratlanul előkerült például a gyülekezetszervező Helle Ferenc szerente nyelven küldött levele, egy szomorú vers a templom felrobbantásáról, valamint a lelkészlakás építéséről szóló ballada is. Csocsóbajnokság és pingpongversenyt zárta a jó hangulatú napot, amelyen mintegy nyolcvan vettek részt.

A kilencvenedik évfordulóhoz kapcsolódva rajzpályázatot is hirdett a gyülekezet. A jubileumi programsorozat következő állomása november 10. lesz, amikor a délelőtti istentiszteleten az egyházkerület püspökével együtt adnak hálát az elmúlt kilencven évért a helyi evangélikusok. Ugyanaznap délután öt órakor a Boyzless Voice kamaragyüttes ad majd koncertet a vecsési művelődési házban.

■ KOCZOR KINGA

Istentiszteleti rend • 2013. október 13.

Szentháromság ünnepe után huszadik vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Ef 5,15–21; 1Móz 8,18–22. Textus: Mt 12,33–37. Énekek: 488., 52.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; du. 5. (családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.** dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebszűk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. (asztali beszélgetések) dr. Réthelyi Miklós; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Novotny Dániel; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. fél 11. (úrv., templomszentelési) Markku Rautiainen; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., Tamás-mise, nyitó) Mézes Zsolt; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhegy, XV., Templom tér de. 10.** (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Bátovszky Gábor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Bátovszky Gábor; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9.** Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Darvas Anikó; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11.** Darvas Anikó; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Horváth-Csitári Boglárka; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Szabó András; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11.** Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (gyermekistentisztelet) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

Az ökumenikus teremtésvédelmi munkacsoport idén az éltető vízre fókuszálva készítette segédanyagot a teremtés hetének ünnepköréhez. Mint lapunk múlt heti számában beszámoltunk róla, a programsorozat nyitó istentiszteletének helyszíne a hajdúudánási református templom volt, melynek szöszékéről – Jn 4,4–7 alapján – Réz-Nagy Zoltán evangélikus lelkész, egyházunk Ararat munkacsoportjának tagja hirdette Isten igéjét. Az alábbiakban ennek szerkesztett szövegét közöljük.

A teremtés ünnepe 2013

„Jézusnak Samárián kellett átmennie, és így jutott el Samária egyik városához, melynek Sikár volt a neve. Ez közel volt ahhoz a birtokhoz, melyet Jákób adott fiának, Józsefnek. Ott volt Jákób forrása. Jézus akkor az úttól elfáradva leült a forrásnál; az idő dél felé járt. Egy samáriai asszony jött vizet meríteni. Jézus így szólott hozzá: »Adj innom!«” (Jn 4,4–7)

Békéscsabán, ahol felnőttem, a lakásunktól olyan kétszáz-kétszázötven méterre, az evangélikus Nagytemplom hátsó kijáratánál volt egy kút. Egy szép, régi artézi kút. Rendszeresen kijártunk ehhez a kúthoz a családom többi tagjával, hogy megtöltsük demizsonjainkat. Az is előfordult, hogy az általános iskolából hazafelé menet osztálytársaimmal kis kitérőt tettünk, hogy szomjunktól oltuk a lágy, langyos, folyton folyó vízzel. Aztán elkerültem Békéscsabáról, és évekként később figyeltem fel arra a hírre, hogy számos artézi kút vízében veszélyesen sok arzént találtak. Mint kiderült, mit sem sejtve, önként mérgeztük magunkat.

A kút még mindig ott van, bár vizet már nem ad. Még vannak artézi kutak országsszerte, melyek működnek, olyanok is, melyeknek a vize iható – talán kicsit nagyobb a mangántartalmuk, de még iható –, és vannak olyan erősen arzénesek, hogy figyelmeztető táblákat tettek ki rájuk, ennek ellenére sokan még így is isszák a vizüket.

Szép emlék lehetne számomra a családi artézi kúthoz járás, ha el tudnék vonatkoztatni attól, hogy mérgező volt a víz, amelyet lelkesen ittunk.

Fiatalabb koromban sokat jártunk Dunántúlra, az ottani hegyekbe nyaralni, ahol egymást érték a források, és mi természetesen szívesen ittuk hús vizüket. Aztán a kilencvenes években kiderült ezekről a forrásokról, hogy a vizüknek olyan magas a nitrogéntartalma, hogy nem ajánlott a fogyasztásuk.

Az iható víz – kincs, mégpedig a legnagyobb, erre egyénileg is rájön az ember idővel, de most már az egész világ tisztában van ezzel, politikai és egyházi vezetők egyaránt, és ha találkoznak, ez az egyik fontos beszédtema. Becslések szerint húsz év múlva a ma is vízhiányos országokban, mint a Közel-Kelet országai, feleannyi ivóvíz fog jutni egy főre, mint ma. Sok jordániai városban ma is csak henteente egyszer folyik a csapból víz. Ahogy pedig a népesség világszerte nő, a személyenkénti vízfogyasztás húszévente megduplázódik. Mindebből bárki kikövetkeztetheti, hogy miért a víz lesz a legfontosabb kérdés a jövőben. A vízhiány népvándorlást fog előidézni, és a célállomások a vízben gazdagabb területek lesznek. „Adj innom!” – a Bibliának ez a mondata a jövőt idézi meg számunkra. A felolvasott, János evangéliuma-beli szakaszban két ember találkozik egy kútnál, és az egyik vizet kér a másiktól. Most először tekintünk el attól, hogy ki volt ez a két ember személyesen. Pusztán a helyzet is érdekes: az egyik ember vizet kér a másiktól.

A szomjúság igen parancsoló szükség. Egy felnőttnek átlagosan napi két liter vizet kell innia. Elég mindössze kétszázalékos folyadékvesztés ahhoz, hogy mind a fizikai, mind a szellemi teljesítményünk csökkenjen.

Míg étel nélkül akár hat hétig is kibírjuk, víz nélkül legfeljebb néhány napig!

„Adj innom!” – és volt, hogy hiába mondta valaki: *Primo Levi* írja, hogy Auschwitzban nem adtak a foglyoknak ivóvizet, még a forró augusztusi napokban sem. Máskor az esti leves és a délelőtti pótkávé elég volt ahhoz, hogy elvegye a szomjúságukat. De a nyári meleg könyörtelen szomjúságot okozott, és még a tábor ihatatlan mosdóvíze is kiapadt. A szomjúság iszonyú gyötrelmet volt. Mert míg az éhség ad haladékat, a szomjúság nem, az nem kegyelmez egy pillanatra sem.

A teremtés ünnepe

Akkor épp egy építkezésen dolgoztatták őket. „A kápo egy sarokba rendelt, de addig kalapáltam el a törmelékkel – írja *Primo Levi*. – A fal mentén a mennyezettől a padlóig csapban végződő, kétcolos függőleges cső húzódott. Csak nem vízvezeték? Megpróbáltam kinyitni a csapot, egyedül voltam, nem láthatott meg senki. Beszorult, de addig kalapáltam egy kódarral, amíg egy-két milliméterrel arébb sikerült fordítanom. Néhány csepp buggyant ki belőle. Víz volt benne, nap melegítette poshadt víz, de víz. Mennyi víz férhet el egy másfél méter hosszú kétcolos csőbe? Egy liter vagy annyi se. Megtehettem volna, hogy nyomban kiiszom az egészet, az lett volna a legbiztosabb. Vagy hagyok belőle másnapra is. Vagy megfelezem a barátommal, Albertóval, vagy felfedem a titkot az egész munkacsapat előtt?”

Vajon mi hogy döntöttünk volna a helyében?

Ő végül is úgy döntött, hogy nem issza ki egymaga, hanem szól Alberto barátjának, és így együtt itták ki a vizet aprókat kortyolva, egymást váltogatva a csap alatt, titokban.

„Adj innom!” – a jövőben milliók fogják mondani.

Máté evangéliuma 25. fejezetében találjuk Jézusnak az utolsó ítéletéről elmondott példázatát, ahol a király azt mondja a jobb keze felől állóknak: „Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdetétől óta számotokra elkészített országot. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok...” És a megszólítottak értetlenkedésére azt válaszolja: „...amikor megtettétek ezeket akár csak egygel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg” (Mt 25,34–35,40)

Jézus azonosítja magát a szomjazókkal: az egykori, a jelenben élő és a jövő szomjúhozóival, akik így szólnak: „Adj innom!”

Most térjünk vissza ahhoz a történethez, amelyben Jézus szájából halljuk ezt a kérést! „Adj innom!” –

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
ararat@lutheran.hu

ezt mondja a samáriai asszonynak. Fontos ebben a történetben, hogy ki az, akitől vizet kér: egy samáriai – egy olyan népcsoport tagja, amellyel az izraeliták nem vállaltak közösséget. Két felekezet is volt ez egyben, úgy is felfoghatjuk őket; Jézus az egyik felekezet nevében tesz az egyesülésre ajánlatot a másik felekezet ad hoc képviselőjének.

A régi időkben a fiatal férfiak a kúthoz járó leányokat a kútnál vagy a kúttól visszatérőben szólították meg, és mondták nekik: „Adj innom!” A mondat burkolt leánykérés volt, és ha a leány adott nekik inni, azzal igent mondott. Milyen szép és többjelentésű volt ez a szokás: a férfi vágya, szomjúsága többjelentésű, és annak megelégitése egyben az emberi faj fennmaradását, az utódok születését is szolgálja.

Jézus (Jákób kútjánál) ezt mondja egy samáriai asszonynak: „Adj innom!” Persze ez nem egy konkrét férfi kérése egy konkrét nőhöz, hanem egy nép képviselőjének kérése egy másik nép képviselőjéhez. Egy egyszerű kérés: csak egy pohár víz. De innen hamar elérkezik a beszélgetés oda, hogy a szomjúság egy magasabb szükségletre mutat, a lelki szomjúságra.

Mert létezik lelki szomjúság is, amely felszínre tör, és teret követelt és követel magának diktatúrák egyenruhái és az egyformaságot kikövetelő terror közepette is. Ez a lelki szomjúság azonban nem valami soha ki nem elégtülő vágyódás az elérhetetlen után. Jézus ebben a történetben éppen azt mondja, hogy a lelki szomjúság elérheti célját, elérheti, ami csillapítani tudja, és nem csak ideig-óráig. Ezt mondja a samáriai asszonynak: „...aki abból a vízből iszik, melyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzó víz forrásává lesz benne.”

Ez a fizikai valóságban nem lehetséges. Lehetetlen az, hogy iszom, és az a víz, amelyet megittam, bennem egy folyamatosan ömlő forrást fakasszon – de a lelki világban igen, abban lehetséges.

Egyetlen jókor, jó időben kapott impulzus, néhány szó, egy gesztus, egy érintés, egy ölelés, mely úgy kellett, mint egy pohár víz vagy mint egy falat kenyér, engem akkor megmentett, és a továbbiakban arra sarkallt, hogy ezt adjam tovább, hogy megsokszorozódjon bennem azáltal, hogy egye több emberrel osztom meg.

Jézus és a samáriai asszony két felekezet képviselőjeként áll ott a kútnál, a vizek forrásánál, és Jézus arról beszél, hogy a testi szomjúsághoz hasonlóan a lelki szomjúság is egyetemes, és erre csak egyetemes, felekezeti határok felett átvéló válasz adható. Ezért mondja: nem is itt, a Garizim-hegyen, és nem is Jeruzsálemben, a Sionon fogják majd imádni az Istent, hanem lélekben és igazságban.

Egy pohár víz emlékeztessen bennünket arra, hogy a közös szomjúság – mind fizikai, mind lelki értelemben – összeköt bennünket, és Teremtőnk színe elé vezet, aki a vizek adója és Ura. És aki nemcsak testünk számára gondoskodott vízzel, és bízta ránk, hogy tartsuk tisztán, hanem gondoskodott arról is, hogy lelki szomjúságunkat is oltani tudjuk, nem csupán alkalmilag, hanem egyszer és mindenkorra az ő egyszülött Fia által. Ámen.

■ RÉZ-NAGY ZOLTÁN

Evangélikus oktatók egyetemi tanári kinevezése

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem két docense, *dr. Béres Tamás* és *dr. Korányi András* október 8-án a Szépművészeti Múzeumban ünnepélyes keretek között vehette át egyetemi tanári kinevezését. A dokumentumot *Áder János* köztársasági elnök megbízásából *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere adta át – tájékoztatta az *Evangélikus Élet* szerkesztőségét *Szűcsné Pröhle Livia*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem főtítkára. Ugyanez alkalommal kapta meg a professzori kinevezéséről szóló dokumentumot *dr. Kamp Salamon*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos egyházzenei igazgatója, a Pécsi Tudományegyetem docense.

Önkormányzat tart fenn ökumenikus óvodát

► **Átadták az ország első önkormányzati fenntartású ökumenikus óvodáját a főváros II. kerületében, a Völgy utcában. A háromszáz személyes óvoda október 1-jétől a katolikus, a református és az evangélikus felekezet felügyeletével működik.**

Láng Zsolt (Fidesz–KDNP) polgármester beszédében elmondta, hogy elsősorban a növekvő gyermeklétszámra indokolt az óvoda épületének felújítását és bővítését. Az ökumenikus jellegűt pedig a kerületben élő családok lelki, hitbéli igényéhez igazították.

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere azt hangsúlyozta, hogy szerencsésen találkozott az önkormányzat és az ökumené, hiszen az egyik a lokalitást, a másik az univerzalizációt képviseli.

Böröcz István, a Médiaszolgáltatás-

támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) vezérigazgatója elmondta, hogy korábban az épület a Magyar Rádió óvodája volt, most pedig a II. kerületi önkormányzat bérli az épületet.

A felújítás után a Völgy utcai óvodába tíz csoportban háromszáz gyermek jár majd.

Az önkormányzat saját költségvetéséből biztosította a felújítás összegét, hatszázmillió forintot. Az óvodában jelenleg öt csoportból egy protestáns, négy pedig katolikus.

► **Forrás: Evangélikus.hu**

Félúton a menny felé

Német óvodai gyakornokok Soltvadkerten

Külföldre utazni gyakornokként bizony jó dolog! Ezt a német oktatási rendszer irányítói is így látják, épp ezért rendszeresen keresik a tapasztalatszerző helyeket fiatal szakembereik részére. Magyarország és Bajorország között immár húsz éve aktív evangélikus egyházi kapcsolat működik, ennek köszönhetően szeptemberben három leendő óvodapedagógus látogatott Soltvadkertre.

Lisa Hofstädter, *Jana Groß* és *Jennifer Schade* összetett feladatsorral érkezett: tanulmányozniuk kellett az evangélikus óvodai nevelést, az iskolai németnyelv-oktatást és az idősgondozást.

Egyhetes ittlétük során bekapcsolódott az óvoda életébe, az utolsó napon

zenei foglalkozást tartottak a gyerekeknek minden csoportban. Az evangélikus iskolában egy teljes tanítási napot töltöttek, megfigyelve a német nemzetiségi csoport óráit. A református idősök otthonában a szociálpedagógia volt a fő terület: itt testnevelés-foglalkozáson vettek részt.

A munka mellett az idegenforgalmi kínálat megismerése sem maradt ki: a Font Pincészetben citera- és vadonatúj borokat, az evangélikus óvónőkkel tóparti pikniket rendeztek, *Szekerés Imre* és társai pedig sárkányrepülővel vitték őket az égbe. Egy kicsit a mennyország felé...

■ KÁPOSZTA LAJOS

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hibaigazítás. Előző heti számunk 9. oldalán, *EGOT-móka-tár* című összeállításunkban képet közöltünk a múzeumpedagógiai diákszekció vezetőjéről, nevét azonban tévesen tüntettük fel. A fotón valójában *Rózsa Zoltán* régész-geológus látható, aki 2001 óta a Szántó Kovács János Múzeum igazgatója. Az elírásért az érintett és olvasóink elnézését kérjük. A szerk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó gyömrői templomszentelésre

„Uram, szeretem házatad, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét.
(...) áldom az Urat a gyülekezetben.” (Zsolt 26, 8.12)

Szeretettel meghívjuk október 20-án, vasárnap de. 9 órakor kezdődő hálaadó istentiszteletünkre, amelyen *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke felszenteli megújított templomunkat (Táncsics M. u. 76.).

A Gyömrői Evangélikus Egyházközség presbitériuma

Meghívó maglói templomszentelésre

Jézus Krisztus mondja: „...nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.”
(Jn 15,5)

Szeretettel meghívjuk az október 20-án, vasárnap de. 11 órakor kezdődő hálaadó istentiszteletünkre, amelyen *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke felszenteli megújított templomunkat és szószékünket.

Címünk: 2234 Maglód, Sugár út 79.

A Maglói Evangélikus Egyházközség presbitériuma

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Híres evangélikusok a Magyar Televízióban

Október 13-án, vasárnap a Magyar Televízióban, az M1-en 11.40-kor *Híres evangélikusok* címmel *Tölle Balázs* igazgató a soproni evangélikus líceum neves tanárai és diákjai közül mutat be néhányat. Szerkesztő: *Nagy László*.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 13.)

Egek, harmatozzatok a magasból, hulljon igazság a fellegekből! Táruljon fel a föld, és teremjen szabadságot, sarjadjon igazság is vele! Én, az Úr, teremtettem mindent. Ézs 45,8 (Gal 5,5; Mk 10,2–9/10–16/; 1Thessz 4,1–8; Zsolt 62) Isten jóságának és szeretetének sokféle jele kíséri a hívó ember életét. Egyes nemzedékeknek megadatnak azok a különleges pillanatok, melyekben szinte kézzelfogható módon érezhető Isten jósága. A választott nép fogságból való hazatérése ilyen pillanat volt. A napokban egy templomszentelés alkalmával egy közösség több mint százéves imakérése vált valóra, amikor birtokba vehették immár elkészült hajlékukat. Isten újjáteremtő szeretete ma is megtapasztalható, harmatként hullva övéire.

Hétfő (október 14.)

Maga pedig a mi Uruk Jézus Krisztus és az Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg vigasztalja meg a ti szíveteiket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben. 2Thessz 2,16–17 (Zsolt 94,19; 2Móz 23,10–16; Zsid 13,1–8) A Szentírásban az Atya Isten sokféle jelzőjével találkozhatunk, s talán ezek közül nem a leggyakoribb a vigasztaló. Pál a *Római* és *Második korinthusi levélben* is úgy beszél Istenről, mint a vigasztalás Istenéről. Ilyen Atyánk van, akihez mehetünk életünk minden bajával, akinél e világi és örök kérdésekre is kaphatunk reménységet adó válaszokat. Isten igéje, Pál apostol tapasztalata bátorít bennünket arra, hogy forduljunk hozzá bizalommal imádságainkban.

Kedd (október 15.)

És útra kelve a fiú el is ment az apjához. Még távol volt, amikor apja meglátta őt, megszánta, elébe futott, nyakába borult, és megcsókolta őt. Lk 15,20 (Jer 31,20; 2Móz 18,13–27; Zsid 13,9–14) A tékozló fiú példázatát elolvastva mindig találok benne valami olyan részletet, olyan üzenetet, amelyre odáig még nem figyeltem fel. A fiú öszintesége, elrontott életével való szembenézése minden elhibázott döntése ellenére megragadó számomra. Akkor lehet újat kezdeni, ha régi életünkkel szembenéztünk. S milyen csodálatos, hogy valaki így vár vissza magához, a vele való közösségbe! Vele, általa van új kezdet, talán éppen ma.

Szerda (október 16.)

Bizony, javamra vált a nagy keserűség. Hiszen megmentettél az enyészet veremtől, és hátad mögé dobtad minden vétkeimet. Ézs 38,17 (Jn 8,10–11; 1Móz 24,54b–67; Zsid 13,15–25) Súlyos szavakat mond ki Ezékiás hálaénekében, miután Isten megkegyelmezett neki és folytathatta uralkodását. Nincs ember, aki ne félne a megpróbáló időktől: a testi és lelki szenvedéstől, a nyomorúság idejétől. A Mindenható kezében még ezek az idők is lehetnek áldáshordozók, melyek után benne és általa megerősödvé folytatódhat életünk. Isten adja, hogy nála, az ő közelében élhessük meg ezeket a helyzeteket.

Csütörtök (október 17.)

De Isten, gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetért, amellyel minket szeretett, minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt, életre keltett a Krisztussal együtt. Ef 2,4–5a (Zsolt 130,8; 2Móz 19,3–9; Lk 12,1–12) Pál apostol „az egyház levelében”, az *Efezusi levélben* a gyülekezetet a Krisztusban kapott újjászületés ajándékára emlékezteti. Az apostol mindvégig hangsúlyozta szolgálata alatt ennek az eseménynek a különlegességét. Isten nem az érdemeink alapján választ ki bennünket, hanem egyedül az ő irgalma és szeretete nyomán. Könnyen elfeledkezünk erről, mert életünk részévé válik a vele való közösség, s egy idő után talán magától értetődőnek hisszük. Adjunk hálát ezért az Úrnak, köszönjük meg neki, hogy Krisztus népéhez tartozhatunk.

Péntek (október 18.)

Szemmel tartod járársomat és pihenésemet, gondod van minden utamra. Zsolt 139,3 (Fil 4,6; Jn 18,28–32; Lk 12,13–21) Egyszerre ijesztő és egyszerre jóleső az a közelség, amelyről Dávid szól ebben a zsoltárban. Isten szeme mindent lát – szoktuk mondani, kicsit talán fenyegető módon, így próbálva magunkat vagy éppen másokat a jó útra terelni. De az a bensőséges, amely ennek az imádságnak a szavait átjárja, nem ilyen. Ezek a szavak nem fenyegetők, sokkal inkább megnyugtatók a Krisztusban hívó ember számára. Békeséggel töltenek el, mert olyan Uruk van, aki számára fontosak vagyunk, aki gondunkat viseli, szeretetével kísér bennünket.

Szombat (október 19.)

Mivel irgalmas Isten az Úr, a te Istened, nem hagy cserben, és nem hagy elpusztulni. 5Móz 4,31a (Zsid 2,17; Préd 12,9–14; Lk 12,22–34) Mózes „lelki végrendeletéből” származnak ezek a szavak. Egy hosszú és tapasztalatokban gazdag életút lelki esszenciája fogalmazódik meg ebben a mondatban. A bölcs ember odafigyel ezekre a tanácsokra, megfogadja őket. Nem hagy cserben – mondja Isten szolgája, akire különösen is nagy feladat hárult, de akinek nagy csodák is kísérték földi szolgálatát. Isten hűsége biztos alapja életünknek, erre lehet építeni a hétköznapi életben is.

■ KECZKÓ PÁL

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 13-ától október 20-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika	12.05 / Bartók rádió <i>29. régi zenei napok 2013</i> A Capella Savaria	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Bach: Erfreut euch, ihr Herzen – 66. kantáta	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Praetorius: Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort – motetta
8.30 / Régió Rádió 1485 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	20.50 / Bartók rádió <i>Bach-hét 2013</i> Itt és Gergely (fuvola) és Balog Zsolt (csembaló) hangversenye a Deák téri evangélikus templomban	19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i> Az MR Szimfonikusok hangversenye	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebened bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása
9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)	21.35 / Duna Tv <i>Királyok útja</i> <i>(izlandi vígjáték, 2011)</i>	20.00 / Corvinus Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu)	13.40 / M1 <i>Jelfák</i> <i>(magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Nagycenk
10.50 / M1 <i>Biblia a képzőművészetben</i>	22.50 / M1 <i>Aranymetszés</i> <i>(kulturális magazin)</i>	20.30 / Duna World <i>Armel operafesztivál – gálaműsor</i> Közvetítés a Szegedi Nemzeti Színházból	21.40 / Duna Tv <i>Mosás, vágás, ámitás</i> <i>(francia romantikus vígjáték, 2010)</i>
11.40 / M1 <i>Híres evangélikusok</i> A soproni líceum neves tanárai és diákjai	23.00 / Duna World <i>Magyarország története</i> <i>(ismeretterjesztő sorozat)</i>	20.35 / M2 <i>Gyógyító természet</i> <i>(német dokumentumsorozat)</i> A sivatag patikája	23.20 / M1 <i>Angi jelenti (dokumentumműsor)</i> Angi és a lánglovagok
14.00 / Budaörs Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (budaorsradio.hu)	23.40 / M2 <i>Borvacsora</i> Villány		23.40 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czákó Gábor televíziós esszéje
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i>	7.35 / Duna Tv <i>Az iszlám Európában</i> <i>(európai dokumentumfilmsorozat)</i>	5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i>	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
8.35 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> <i>(irodalmi műsor)</i>	13.10 / Duna World <i>A Biblia a magyar képzőművészetben</i>	9.30 / Kossuth rádió <i>Korkóstoló</i> <i>(gasztromagazin)</i>	9.45 / M1 <i>Evangélikus magazin</i>
8.35 / Pax Tv <i>Andrew Wommack tanítása</i> Megváltás	14.05 / Kossuth rádió <i>Alma és fája</i> Gál Tibor borász és édesanyja	10.25 / Duna World <i>Magyar történelmi arcképcsarnok</i> <i>(magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>	15.00 / Pax Tv <i>Ami tőlünk telik (koncertfilm)</i> Pintér Béla és csapata
12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó</i> <i>a csékúti evangélikus templomból</i>	18.15 / M2 <i>Magyar népmesék</i> <i>(magyar rajzfilmsorozat)</i>	12.35 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történész műsora	19.30 / Duna World <i>Kerek és lépések</i> <i>(magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>
12.30 / Duna Tv <i>Táncvarázs</i> Gizella-kupa	19.44 / Kossuth rádió <i>Tiszta hangok</i> Bródy János dalai gyermekek előadásában	13.25 / Duna Tv <i>Cyrano de Bergerac</i> <i>(amerikai játékfilm, 1950)</i> (209')	19.30 / Kossuth rádió <i>Vuk</i> Fekete István regényének rádióváltozata
21.40 / Duna Tv <i>Boszorkánykör</i> <i>(magyar játékfilm, 2009)</i>	20.55 / Bartók rádió <i>Pálhegyi Máté (fuvola) és Fassang László (orgona)</i>	16.15 / Duna Tv <i>Magdolna</i> <i>(magyar játékfilm, 1941)</i> (95')	21.15 / Duna Tv <i>Pacsirta</i> <i>(magyar játékfilm, 1963)</i> (97')
22.00 / Bartók rádió <i>Jazz a Márványteremben</i> Hárs Viktor együttese	23.45 / M1 <i>Áramlat</i> <i>(amerikai film, 2004)</i> (104')	19.00 / Bartók rádió <i>Verdi: Traviata</i> <i>(háromfelvonásos opera)</i>	23.40 / M1 <i>Felperzselt föld</i> <i>(kanadai filmdráma, 2010)</i> (126')

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).
Szerkesztőbizottság: Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyí Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** Terjeszti a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletig ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem örüztünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

EVANGELIKUSELET.HU

